

KAHRAMANMARAŞ ATMOSFER KONTROLLÜ SOĞUK HAVA DEPOSU

TÜRKİYE KALKINMA BANKASI A.Ş.
İŞ ÜRÜN VE PLANLAMA DAİRE BAŞKANLIĞI ve
TEKNOLOJİ İZLEME VE ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ
NİSAN 2016

Kalkınma

TÜRKİYE KALKINMA BANKASI A.Ş.

**KAHRAMANMARAŞ
ATMOSFER KONTROLLÜ
SOĞUK HAVA DEPOSU
FİZİBİLİTE ETÜDÜ**

HAZIRLAYANLAR

TEKNİK DEĞERLENDİRME

Halil BAŞARIR Kd. Uzman (Makine Müh.)

EKONOMİK DEĞERLENDİRME

Metin BAYRAK Kd. Uzman (Ekonomist)

MALİ DEĞERLENDİRME

Ahmet CİNGÖZ Kd. Uzman (Mali Analist)

**İŞ ÜRÜN VE PLANLAMA DAİRE BAŞKANLIĞI ve
TEKNOLOJİ İZLEME VE ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ**

NİSAN 2016

Ankara

AÇIKLAMA

Bu rapor Kahramanmaraş ili ATMOSFER KONTROLLÜ SOĞUK HAVA DEPOSU Tesisi 'ne yönelik fizibilite etüdü hazırlanması amacıyla Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. ile Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi arasında (Dogu Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın sorumluluk alanı içinde bulunan TR63 Düzey2 bölgesini (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye illeri) kapsayan) 25.12.2015 tarihinde imzalanan Protokol kapsamında Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. tarafından hazırlanmıştır.

Rapor Türk Lirası (TL) bazında hazırlanmış olup, tüm yurt içi ve yurt dışı maliyetler TL'na dönüştürülmüştür. Dönüştürme hesaplamalarında Ocak-Nisan 2016 tarihi itibariyle ortalama T.C.M.B.'nin döviz satış kuru esas alınmıştır.

Rapor Türkiye Kalkınma Bankası'nın uzman kadrosu tarafından güvenilir olarak kabul edilen kaynaklardan elde edilen verilerle hazırlanmıştır. Raporda yer alan görüş ve öngörüler bu uzmanların Proje hakkındaki düşüncelerini yansıtmaktadır. Bu görüş, düşünce ve öngörüler, Türkiye Kalkınma Bankası tarafından Projenin tavsiye edildiği ve onaylandığı anlamına gelmez ve açık ya da gizli olarak bir garanti ve beklenti oluşturmaz. Bir başka ifadeyle; bu raporda yer alan tüm bilgi ve verilerin kullanım ve uygulama sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak yatırım kararı veren ya da finansman sağlayan kişilere ait olup, bu konuda her ne şekilde olursa olsun Türkiye Kalkınma Bankası sorumlu tutulamaz.

© Bu raporun tüm hakları saklıdır ve izinsiz kullanılamaz. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi veya Türkiye Kalkınma Bankası'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla her hangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz.

Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.

İçindekiler

1. PROJENİN TANIMI, KAPSAMI, AMAÇ ve HEDEFLERİ	4
1.1. TANIM VE KAPSAM	4
1.2. AMAÇ VE HEDEFLER.....	7
2. ARKAPLAN VE GEREKÇE	9
2.1. ARKAPLAN.....	9
2.1.1. Kuruluş Yeri.....	9
2.1.2. Çevresel Etki Değerlendirmesi	19
2.2. GEREKÇE	21
3. TALEP ANALİZİ	22
3.1.Ekonomideki Gelişmeler	22
3.1.1 Dünyada Ekonomik Gelişmeler ve Beklentiler.....	22
3.1.2. Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler ve Beklentiler	24
3.2. Sektörün Tanımı ve Kapsamı	27
3.3. Teşvik Durumu	28
3.4. Sektörün Gelişimi.....	30
3.5. Arz Durumu	31
3.6. Talep Durumu	32
3.7. Ürün Satış Fiyatları ve Koşulları	38
3.8. İşletme İçin Öngörülen Kapasite Kullanım Oranları	39
4. TASARIM	40
4.1. Mevcut Teknolojiler	40
4.1.1. Soğutma Teknolojisi	40
4.1.2. Dondurma Teknolojisi.....	50
4.1.3. Soğutma Sistemleri Yardımcı Elemanları	51
4.1.4. Soğutucu Akışkanlar Teknolojisi	55
4.2. Teknoloji Seçimi ve Üretim Yöntemi	56
4.3. Tesis Kurulu Kapasitesi, Üretim Programı ve Öngörülen KKO	59
5. PROJE YÖNETİMİ VE UYGULAMA PROGRAMI	60
6. İŞLETME YAPISI	61
7. YAPIM MALİYETLERİ	62

7.1. Toplam Yatırım Tutarı	62
7.1.1. Arsa Yatırımı	62
7.1.2. Etüd ve Proje Giderleri	62
7.1.3. İnşaat Harcamaları	62
7.1.4. Makine ve Teçhizat Giderleri	67
7.1.5. Taşıma ve Sigorta Giderleri	68
7.1.6. İthalat ve Gümrükleme Giderleri	68
7.1.7. Montaj Giderleri	68
7.1.8. Taşıt Araçları ve Demirbaş Giderleri	68
7.1.9. İşletmeye Alma Giderleri	68
7.1.10. Genel Giderler	69
7.1.11. Beklenebilecek Farklar	69
7.2. Tam Kapasitede İşletme Sermayesi İhtiyacı	71
8. İŞLETME GELİR VE GİDERLERİ	72
8.1. İşletme Giderleri	72
8.1.1. Hammadde ve Yardımcı Madde Giderleri	72
8.1.2. İşletme Malzemesi Giderleri	72
8.1.3. Elektrik Giderleri	72
8.1.4. Yakıt Giderleri	73
8.1.5. Su Giderleri	73
8.1.6. İşçilik ve Personel Giderleri	73
8.1.7. Bakım Onarım Giderleri	73
8.1.8. Genel Giderler	74
8.1.9. Beklenebilecek Farklar	74
8.2. Satış Giderleri	74
8.3. Birim Maliyetler	74
8.4. Tam Kapasitede İşletme Gelirleri	76
9. EKONOMİK ANALİZ	77
10. FİNANSAL ANALİZ	81
10.1. Mali Değerlendirmeye Yönelik Varsayımlar	81
10.2. Yatırımın Finansman İhtiyacı ve Kaynakları	82
10.3. Proforma Gelir ve Giderler	83
10.4. Proforma Nakit Akımları	84

10.5. Proforma Maliyetler	85
10.6. Amortisman Hesabı	86
10.7. Net Bugünkü Değer ve Geri Ödeme Süresi	87
10.8. Başabaş Noktası	88
11. RİSK DEĞERLENDİRMESİ	89
11.1. Duyarlılık Analizi	89
11.1.1. Duyarlılık Analizi-Gelirlerin %10 Azalması Durumunda (1.Senaryo) .	90
11.1.2. Duyarlılık Analizi-Giderlerin % 10 Artması Durumunda (2.Senaryo) .	92
11.1.3. Duyarlılık Analizi-Yatırım Tutarının %10 Artması Durumunda (3.Senaryo)	94
12. EKLER	96
Ek-1: Soğuk Hava Deposuna Yönelik Üretici Firma Fiyat Teklifleri.....	97
A Barlas Soğutma Şirketi'nin Fiyat Teklifi.-	97
B Uzman Soğutma Şirketi'nin Fiyat Teklifi	104
Ek-2: Atmosfer Kontrollü Depoda Bazı Ürünlerin Saklama Süreleri.....	109

1. PROJENİN TANIMI, KAPSAMI, AMAÇ ve HEDEFLERİ

1.1. TANIM VE KAPSAM

Bu rapor KAHRAMANMARAŞ ATMOSFER KONTROLLÜ SOĞUK HAVA DEPOSU Tesisi 'ne yönelik fizibilite etüdü hazırlanması amacıyla Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. ile Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi arasında (Dogu Akdeniz Kalkınma Ajansı'nın sorumluluk alanı içinde bulunan TR63 Düzey2 bölgesini (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye illeri) kapsayan) 25.12.2015 tarihinde imzalanan Protokol kapsamında Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. tarafından hazırlanmıştır.

Kahramanmaraş tarım sektöründe ülkemizin önde gelen şehirlerinden olup, tarımsal üretim çeşitliliğine imkan sağlayan ekolojik faktörler açısından, Akdeniz iklim kuşağından geçit bölgesine ve sert karasal iklime değin ülkemizin hemen hemen tüm iklim çeşitliliğine sahiptir. Ayrıca sahip olduğu doğal kaynakların çeşitliliği (Arazi varlığı, topoğrafya, su potansiyeli, uygun toprak yapısı, leonardit ve torf kaynakları vb) tarım için çok elverişli ortamlar oluşturmuş ve ürün çeşitliliği de buna bağlı olarak zenginleşmiştir.

Yapılan incelemelerle elde edilen veriler doğrultusunda Kahramanmaraş'ta üretilen ürün çeşitlerinden rekolte değerleri göz önüne alındığında elma ve üzümdeki üretim miktarları dikkat çekmektedir. Bu iki üründe yıllık elde edilen hasat miktarı ortalama 270 bin ton civarında olup her iki ürünün uygun saklama koşullarında dayanma süreleri 6 ila 8 ay arasında değişmektedir. Her iki üründe Göksun ilçesi yıllık ortalama 38 bin ton elma ve 32 bin ton üzüm üretimiyle ilk sıradadır ve jeopolitik konum olarak diğer ilçelere en yakın ortak nokta olma özelliğine de sahiptir.

Meyve ve sebze mevsimi kavramının ortadan kalktığı günümüzde saklanabilir özellikteki ürünlerin 12 ay boyunca tüketiciye ulaştırılması hem bölge halkının hem de şehrimiz üreticilerinin faydasına olacaktır. Ürün kalitemizin uluslararası standartlara uygunluğu laboratuvarlarla belgelenip ihracat fırsatları da değerlendirilecektir.

Bu kapsamda, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi olarak Göksun ilçemizde tespit edilen 3.135 m² kapalı alan ve 800 m² açık sundurma olmak üzere

19 dönüm alan üzerinde, ölçeklenebilir özellikte 3.000 ton kapasiteli Atmosfer Kontrollü Soğuk Hava Deposu yapılacaktır.

Soğuk hava deposu Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi iştiraki olan **Akbel AŞ. Tarafından işletilecek** olup ürün tedariki için taşıma araç filosu kurulacak ve ayrıca depo teslimi üründe kabul edilecektir.

Proje Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi tarafından finanse edilecektir.

- **Yatırımın Yeri:** Göksun - Kahramanmaraş
- **İletişim Adresi:** Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi
İsmetpaşa Mah. Azerbaycan Blv, No: 25
Dulkadiroğlu/Kahramanmaraş
- **Akbel AŞ Adres Bilgisi:** İsmet Paşa Mah. 10.Sk Öztürk Apt. No:19/6 Kat:2
Dulkadiroğlu / KAHRAMANMARAŞ
- **İlgili Kişiler:** Yavuz KAMALAK (AR-GE ve Dış İlişkiler Müdür V.)
Zafer REYHANLIOĞLU
- **Telefon:**(+90 344) 228 46 00
- **Faks:** (+90 344) 221 34 73
- **e-posta:** zaferrey@gmail.com
- **Web:** <http://kahramanmaras.bel.tr> ve www.dogaka.org.tr

- Proje Hakkında Özet Bilgiler

PROJE ADI	Kahramanmaraş Atmosfer Kontrollü Soğuk Hava Deposu	PARA BİRİMİ
PROJE SAHİBİ	Kahramanmaraş Belediyesi	
KURULUŞ YERİ	Göksun-Kahramanmaraş	
TL		

KURULU KAPASİTE	16.800 m3 kapasiteli atm.kont.soğuk hava deposu (3.000 ton/yıl)

TOPLAM YATIRIM TUTARI (TL)	
Sabit Yatırım	5.225.605
İşletme Sermayesi	111.552
Finansman Giderleri	0
Toplam Yatırım	5.337.157
Bağlı Değerler (İKDV)	0
Toplam Finansman	5.337.157

ÖNGÖRÜLEN FİNANSMAN KAYNAKLARI		
	TL	%
Özkaynak	5.337.157	100%
Yabancı Kaynak	0	0%
Toplam Finansman	5.337.157	100%

YATIRIM UYGULAMA PLANI	
Yatırıma Başlama Tarihi	01.05.2016
İşletmeye Geçme Tarihi	01.11.2017
Tesisin Faydalı Ömrü	20 Yıl

TAM KAPASİTEDE GELİR VE GİDERLER (USD)	
Yıllık İşletme Gelirleri	1.740.000
Yıllık İşletme Giderleri	855.495
Brüt Gelir ve Gider Farkı	884.505

KAPASİTE KULLANIM ORANLARI (KKO) VE NAKİT FARKI					
YIL	2017	2018	2019	2020	2021
KKO	55%	60%	65%	70%	75%
TL	61.770	458.513	510.874	563.235	615.595

BAŞABAŞ NOKTASI ANALİZİ				
Toplam İşletme Giderleri Üzerinden		270.000 TL	16%	KKO

NET BUGÜNKÜ DEĞER (NPV)	908.899 TL	İÇ VERİMLİLİK ORANI (IRR)	8,5 %
GERİ ÖDEME SÜRESİ	9 Yıl 1 Ay	FAYDA / MASRAFLAR ORANI	1,19
TAM KAPASİTEDE İSTİHDAM	15 kişi		

Not: Hibe kredi kullanımında ayrıca bölgesel teşvik unsurlarından yararlanılamamaktadır.

1.2. AMAÇ VE HEDEFLER

Globalleşen dünya tarımında, tarımsal ürünlerin depolanması, depolamadan kaynaklanan kayıpların giderilmesi, ürünün en uygun sürelerde ve düzenli olarak pazara sevk edilmesi ve pazar taleplerinin karşılanması büyük önem arz etmektedir.

Gıda maddelerinin bozulmadan uzun süre muhafaza edilebilmeleri konusu güncelliğini ve önemini her zaman korumuştur. Ayrıca dünya nüfustaki hızlı artış ve buna paralel olarak insanların gıda ve diğer alanlardaki ihtiyaçlarında artış bu alanlarda çalışmalar yapmaya zorunlu kılmıştır. Bu çalışmaların esasını gıdaların kalitesini bozmadan daha uzun süre muhafaza edebilmek oluşturmuş ve bu ihtiyaç modern soğutma ve dondurma tekniklerinin gelişmesine yol açmıştır.

Sebze ve meyveler toplandıktan sonra da gelişimlerini sürdürürler. Havadan oksijen alır, ortama karbondioksit verirler. Sebze ve meyvelerin bozulması, çürümesi bu sürecin sonucudur. Kurulması düşünülen atmosfer kontrollü soğuk hava deposunda meyve ve sebzelerin gelişimlerini sürdüremeyecekleri bir atmosfer ortamı yaratılır. Bu ortam, oksijenin neredeyse yok edildiği, azotlu bir ortamın oluşturulduğu, saklanan sebze ve meyveden üreyen zarar verici karbondioksit ve etilen gazının emildiği, ideal soğutma derecesinin sağlandığı bir ortamdır.

Çevreye duyarlı, kimyasal ya da benzeri herhangi bir yöntem içermeyen Atmosfer Kontrollü Soğuk Muhafaza depolarında yaşam durmakta ve depolanan ürünlerde sürekli tazelik sağlanmaktadır.

Soğutulmuş ve dondurulmuş gıdalar; düşük sıcaklıklarda gıdalarda bulunan mikroorganizmaların çoğalma ve faaliyetlerinin kesin olarak durdurulması, biyokimyasal reaksiyonların olabildiğince azaltılması ilkesine dayanarak soğutulan ve dondurulan, meyve-sebze, et ve et ürünleri, su ürünleri ve unlu mamullere kadar geniş bir alanda dağılım gösteren bir ürün grubudur. Hasat edilen ürünlerin miktar ve kalitesine göre fiyatları da her yıl değişkenlik göstermektedir. Üretici firmalar, maliyetlerini önceden belirleyememekte ve bu durum; üretim planlamasını zorlaştırmaktadır. Soğuk hava depolarının sağladığı çözümlerden biri de hasat edilen ürünlerin sağlıklı ve uygun koşullarda saklanarak, fiyat dalgalanmalarının getirdiği belirsizliklerden korunmaktır.

Gıda ürünleri üreten firmalardan; soğuk muhafaza gerektiren ürün üreticileri; genellikle ya kendi tesisleri bünyesinde kendi ihtiyaçlarına yönelik depolarını kurarak veya soğuk hava depolarıyla anlaşarak belirli bir kira bedeli karşılığında; ürünlerini bu depolarda muhafaza etme yolunu tercih etmektedirler. Ülkemizde soğutulmuş ve dondurulmuş gıda üretimi hızlı bir gelişme göstermektedir. Mevcut tesislerin önemli bir bölümü günümüzde teknolojik bakımdan batı ülkeleri standartlarında üretim yapmaktadır.

Tarım sektörünün en büyük sorunlarının başında gelen ürünlerin çürümesi ve atıl duruma gelmesi soğuk hava depoları sayesinde minimuma indirilmiştir. Atmosfer kontrol sistemleri ise bu işi bir adım daha ileriye götürüp ürünlerin daha uzun süreler (hemen hemen iki katı bir süre) saklanmasını sağlamakta ve mevsimi dışında bile taze meyve ve sebzeleri nihai tüketicinin sofralarına sunmaktadır.

Proje kapsamında, Kahramanmaraşlı üreticilerin yıl boyunca nihai tüketiciye geniş ürün arzını sağlayabilmeleri, bölgede yer alan rakipleri ile rekabet güçlerinin artırılması, arz miktarındaki düşüşler sebebi ile oluşacak ürün fiyatlamasından fayda sağlaması ve tüketicinin 12 ay boyunca bölgede yetişen ve diğer illerden ithal edilen ürünlere daha uygun fiyatlarla ulaşması amaçlanmıştır.

Kahramanmaraş ilinde kurulması düşünülen ATMOSFER KONTROLLÜ SOĞUK HAVA DEPOSU tesisine yönelik yapılan ekonomik, teknik ve mali analizler neticesinde söz konusu yatırımın yapılabilir nitelikte olduğu görülmüştür. Ayrıca bölgenin ekonomisi açısından bakıldığında, kurulması düşünülen tesisin tarım sektörüne yapacağı katkı, özellikle elma ve üzüm üreticilerine, son derece olumlu düzeyde olacaktır. Tesisin yöre çiftçisi ve ulaştırma hizmetlerinde çalışanlar için dolaylı faydalarının yanı sıra bölge ekonomisine oldukça olumlu etkilerde bulunması; yörede üretilen tarım ürünleri açısından potansiyelin değerlendirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

2. ARKA PLAN VE GEREKÇE

2.1. ARKA PLAN

2.1.1. Kuruluş Yeri

Tesisin Kahramanmaraş İli, Göksun İlçesinde kurulması planlanmaktadır.

Şekil 2.1: Kahramanmaraş ilinin Genel Görünümü.

2.1.1.1. Fiziksel Altyapı

Kahramanmaraş ili topraklarının %60'ı dağlarla, %24'ü plato ve yaylalarla ve %16'sı ovalarla kaplıdır. Dağlar Güney Torosların devamıdır. Bu dağlar arasında geniş ovalar ve bol akarsular yer alır.

Dağları: Kahramanmaraş topraklarının %60'ını kaplayan dağlar genellikle Güneydoğu Torosların uzantılarıdır. En yüksek noktası Nurhak Dağlarındadır

Ovaları: Ovaların çoğu Ceyhan Nehri Vadisi boyunca uzanırlar. Maraş Ovasının uzunluğu 40 km, genişliği 20 kilometredir. Ahır Dağı ile Çimen Dağı arasında yer alır. Elbistan Ovasının uzunluğu 50 km, genişliği 20 km olup, yüksekliği 1000-1200 m arasındadır. Binboğa, Nurhak, Engizek ve Berit dağları ile çevrilidir.

Göksu Ovasının uzunluğu 30 km, genişliği 20 kilometredir. Göksün Çayı ile sulanır. Diğer ovalar; Andırın, Afşin ve İnekli, Türkoğlu, Narlı, Elbistan, Mizmilli'dir.

Akarsuları: İlin en önemli akarsuyu Ceyhan Nehridir. Diğer akarsuların hepsi Ceyhan Nehrine karışır. Ceyhan Nehri, Elbistan ilçesinin Pınarbaşından çıkar. Elbistan ortasından geçerek Kahramanmaraş'ı kuzeyden güneye kateder. Göksun Çayı, Binboğa Dağlarından çıkar. Uzunluğu 138 km olup, Ceyhan Nehrine karışır.

Göller: İlde tabii göl yoktur. Bataklık hâlindeki Gölbaşı ve Gavur Gölü kurutulmuş tarıma elverişli hâle getirilmiştir. Aksu Çayı üzerinde kurulan Kartalkaya Baraj Gölü 57 m yükseklikte ve 195 milyon m³ su kapasiteli olup, 27.000 hektar alanı sulamakta kullanılır. 1989'da yapımı tamamlanan Ceyhan üzerindeki Menzelet Barajı ile 178.000 hektara yakın toprak sulanmakta ve 124.000 kw elektrik elde edilmektedir. 2 milyar m³ su kapasitelidir. Sır Barajının yapımı 1990 yılında tamamlandı ve 1991'de elektrik üretimi başladı. Ayrıca Kandil, Karakuz, Düzkesme, Kılavuzlu, Ayvalı, Adatepe barajları yapılmaktadır.

Şekil 2.2: Kahramanmaraş İlinin Türkiye Haritasındaki Konumu.

Kahramanmaraş Akdeniz Bölgesinin doğusunda 40°19' ve 41°22' doğu boylamları ile 40°30' ve 41°19' kuzey enlemleri arasında yer alır. İlin yüzölçümü 3.920 km² olup, il bu yüzölçümü ile Türkiye topraklarının yaklaşık binde 5'ni kaplar.

İlin Batısında Adana, Kuzeybatısında Kayseri, Kuzeyinde Sivas, Kuzeydoğusunda Malatya, Doğusunda Adıyaman, Güneydoğusunda Şanlıurfa, Güneyinde Bayburt ve Güneybatısında Osmaniye yer alır.

- **Ulaşım**

Kahramanmaraş Akdeniz Bölgesinin doğusunda bulunmakta ve hem kara hem de demir yolu ulaşımında güneyden ve Akdeniz`den gelen yolları doğuya ve kuzeye bağlayan önemli bir konumda yer almaktadır.

Karayolu: Türkiye'nin her tarafından Kahramanmaraş'a karayolu bağlantısı vardır. Otobüs Terminali, kent merkezindedir.

Demiryolu: Kahramanmaraş tren istasyonu ile demiryolu ulaşımı sağlanmaktadır.

Havayolu: Kahramanmaraş Havaalanı kent merkezine 8 km. uzaklıktadır. Havaalanına taksi ve dolmuşlarla ulaşmak mümkündür.

Tablo 2.1: Kahramanmaraş İlinin Diğer Önemli İl Merkezlerine ve Kendi İlçelerine Olan Uzaklığı. (km)

İl Adı	Uzaklık (km)	İlçe Adı	Uzaklık (km)
Ankara	591	Afşin	73,9
İstanbul	1044	Andırın	51.4
İzmir	1092	Çağlayancerit	36.4
Bursa	964	Dulkadiroğlu	1.8
Adana	192	Ekinözü	57.5
Samsun	638	Elbistan	72.5
Trabzon	761	Göksun	61.4
Kayseri	273	Nurhak	62.2
Gaziantep	76	Onikişubat	0,0
Diyarbakır	369	Pazarcık	34.0
Hatay	174	Türkoğlu	23.7
Osmaniye	105		
Mersin	261		

Kaynak: www.kgm.gov.tr/

Şekil 2.3: Kahramanmaraş ilinin ilçeleri.

- **İklim:**

Kahramanmaraş üç ayrı coğrafi bölgenin (Akdeniz Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi) birbirine en çok yaklaştığı alanda yer almaktadır. Coğrafi konumu ve diğer faktörlerinde etkisi ile üç farklı iklim tipi arasında ‘Bozulmuş Akdeniz İklimi’ ’ne daha yakın bir iklim özelliği gösterir. Kahramanmaraş merkezde görülen iklimin aksine kuzeye doğru gidildikçe yükseltiye bağlı olarak tamamen karasal iklim özellikleri görülür.

Kahramanmaraş ilinde iklim kışları serin ve yağışlı, yazları sıcak ve yarı nemlidir. Köppen-Geiger iklim sınıflandırmasına göre Csa (Yarı Akdeniz İklimi) olarak adlandırılabilir. Kahramanmaraş ilinin yıllık ortalama sıcaklığı 15,6 °C dir. Yıllık ortalama yağış miktarı: 681 mm dir.

Tablo 2.2: Kahramanmaraş İklim Tablosu Yağış ve Sıcaklık Ortalaması.

month	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
mm	120	102	91	68	39	10	3	4	8	45	70	121
°C	3.7	5.3	9.0	14.1	19.0	23.8	27.3	27.2	23.7	17.5	11.1	6.0
°C (min)	-0.3	1.0	3.9	8.2	12.3	16.7	20.0	19.8	15.9	10.5	5.5	1.9
°C (max)	7.8	9.7	14.2	20.0	25.7	31.0	34.7	34.7	31.6	24.6	16.8	10.2
°F	38.7	41.5	48.2	57.4	66.2	74.8	81.1	81.0	74.7	63.5	52.0	42.8
°F (min)	31.5	33.8	39.0	46.8	54.1	62.1	68.0	67.6	60.6	50.9	41.9	35.4
°F (max)	46.0	49.5	57.6	68.0	78.3	87.8	94.5	94.5	88.9	76.3	62.2	50.4

Temmuz ayı 27,3 °C sıcaklıkla yılın en sıcak ayıdır. Ocak ayında ortalama sıcaklık 3,7 °C olup yılın en düşük ortalamasıdır.

Aynı şekilde Temmuz ayı 3 mm yağışla yılın en kurak ayıdır. Ortalama 121 yağış miktarıyla en fazla yağış Aralık ayında görülmektedir.

Yılın en kurak ve en yağışlı ayı arasındaki yağış miktarı: 118 mm Yıl boyunca ortalama sıcaklık 23,6 °C dolaylarında değişim göstermektedir.

2.1.1.2. Sosyal ve Ekonomik Yapı

Kahramanmaraş ilinde kurulacak olan soğuk hava deposu tesisinin karlılığı, bölgenin ekonomik yapısı ve üretim gücüyle doğrudan ilişkili olduğu kadar, aynı zamanda bölgenin sahip olduğu altyapı imkânlarının (ulaşım olanaklarının çeşitliliği ve nitelikleri, organize sanayi bölgelerinin varlığı, pazara yakınlık vs) yeterliliği, eğitim ve sağlık alt yapısı, işgücü sayısı ve niteliği gibi sosyo-ekonomik faktörler açısından bölgenin yeterliliği gibi kriterlerle de yakın ilişkilidir. Bu kapsamda bölgenin sosyo-ekonomik yapısının özet değerlendirmesi aşağıda yer almaktadır.

Kalkınma Bakanlığı tarafından yapılan Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi (SEGE-2011) çalışmasına göre, Kahramanmaraş, iller arası sıralamada eksi 0,4677 endeks değeri ile 60'ıncı sırada yer almaktadır. Kahramanmaraş bu endeks değeri ile Orta-Düşüğe Yakın Gelişmişlik Grubu içerisinde bulunmaktadır. Çalışmada iller almış olduğu endeks değeri itibarıyla altı kademeye ayrılmış olup, Kahramanmaraş sahip olduğu endeks değeri ile beşinci kademe gelişmiş iller arasında orta sıralarda yer almaktadır.

Osmaniye ve Kahramanmaraş'ın eğitim, sağlık ve yaşam kalitesi göstergeleri itibarıyla gelişme kaydetmesi, söz konusu bu illerin gelişmişlik seviyelerini pozitif yönde etkileyecektir.

- **Nüfus Yapısı:**

Sosyal yapıyı oluşturan ve değiştiren en önemli faktörlerden biri de nüfustur. Nüfusun mutlak miktarı, cinsiyete göre artış hızı, şehir ve köy nüfusu, yaş gruplarına göre dağılımı, iktisadi faaliyet dallarına göre dağılımı ve eğitim seviyesi gibi açılardan ele alınması bir anlamda sosyal yapının incelenmesidir.

2015 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Kahramanmaraş ilinin nüfusu 1.096.610 kişi olup, nüfus büyüklüğü açısından iller arası sıralamada 18'inci sırada yer almaktadır. Türkiye genelinin %1,39'unu, TR63 düzey 2 bölge nüfusunun ise %34,9'unu oluşturur. Nüfusun cinsiyet yapısı incelendiğinde, Kahramanmaraş ili nüfusunun %50,76'ı erkek, %49,24'ü de kadın nüfustan oluşmaktadır. İlde nüfus yoğunluğu (kilometrekare başına düşen kişi sayısı) 75 kişi olup, Türkiye ortalamasının (100 kişi) altındadır.

Kahramanmaraş ilinde nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde nüfusun %61,88'i 35 yaş altı gençlerden oluştuğu görülmektedir. 60 yaş ve üzeri grubun ise nüfusun %10,64'ünü oluşturmaktadır.

İl nüfus artış hızı incelendiğinde, yıllık nüfus artış hızının Türkiye genelinin altında olduğu görülmektedir. 2015'de nüfus artış hızı Kahramanmaraş'ta binde 7 iken Türkiye ortalaması binde 13'dür. Yine nüfus artış hızı 2007-2015 dönemi itibariyle değerlendirildiğinde, Kahramanmaraş'ta ortalama yıllık nüfus artış hızının binde 91, Türkiye genelinde ise binde 115 olduğu görülmektedir. İlde nüfus artış hızının düşük olmasının en önemli nedeni ise göç olgusudur.

Tablo 2.3: Kahramanmaraş İlçe Nüfusları (2015)

İlçe	Toplam Nüfus	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu	Erkek %	Kadın %
Onikişubat	384.953	193.265	191.688	50,20%	49,80%
Dulkadiroğlu	218.067	111.631	106.436	51,19%	48,81%
Elbistan	141.468	72.324	69.144	51,12%	48,88%
Afşin	81.390	41.523	39.867	51,02%	48,98%
Türkoğlu	69.480	35.687	33.793	51,36%	48,64%
Pazarcık	67.802	34.065	33.737	50,24%	49,76%
Göksun	51.415	26.045	25.370	50,66%	49,34%
Andırın	34.038	17.301	16.737	50,83%	49,17%
Çağlayancerit	23.607	12.112	11.495	51,31%	48,69%
Nurhak	12.504	6.440	6.064	51,50%	48,50%
Ekinözü	11.886	6.214	5.672	52,28%	47,72%
Toplam	1.096.610	556.607	540.003	50,76%	49,24%

Kaynak: TÜİK

Kahramanmaraş İlinin 11 ilçesi bulunmaktadır. Kahramanmaraş İli İlçe nüfusları incelendiğinde, ilin nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu ilçe Onikişubat (384.953) ve nüfusun en az olduğu ilçe ise Ekinözü'dür (11.886).

- **Eğitim:**

Eğitim kalkınma sürecinde, işgücünün verimliliğini artırmakta, gelir dağılımını düzeltmekte, sağlık ve beslenmeyi geliştirmekte, doğurganlığı azaltmakta, gelecek kuşakların eğitim alma olanağını artırmakta, toplumsal ve siyasal gelişmeye önemli katkıda bulunmaktadır

Tablo 2.4: Kahramanmaraş Okul, Şube, Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayısı

	Okul	Şube	Öğrenci	Öğretmen	Derslik	Öğretmen Başına Öğrenci Sayısı
Okul Öncesi	450	948	17.448	900	716	19
İlköğretim	893	7.862	183.992	10.142	5.720	18
İlkokul	587	4.505	94.200	5.039	3.219	19
Ortaokul	306	3.357	89.792	5.103	2.501	17
Ortaöğretim	127	2.872	82.574	4.061	1.959	16
Genel Ortaöğretim	43	985	37.410	1.348	713	17
Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	84	1.887	45.164	2.713	1.246	15

Kaynak:TÜİK

Kahramanmaraş'ta 450 adet okul öncesi okulu, 893 adet ilköğretim okulu, 127 adet ortaöğretim okulu ve 1 adet üniversite (Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi) mevcuttur.

- **Sağlık:**

Kahramanmaraş İlinde 7 Devlet Hastanesi, 2 SSK Hastanesi, 1 Üniversite Hastanesi, 2 Özel Hastane, 2 Verem Savaş Dispanseri, 2 Halk Sağlığı Laboratuvarı, 4 Sağlık Meslek Lisesi, 106 Sağlık Ocağı, 592 adet Sağlık evi 3 adet AÇSAP Merkezi ve Sağlık Müdürlüğü bünyesinde 13 Şube Müdürlüğü ile halkımıza sağlık hizmeti verilmektedir.

İl Merkezinde 1 devlet hastanesi, 1 SSK Hastanesi, 1 Üniversite Hastanesi ve 2 adet özel hastane mevcuttur. Elbistan İlçesinde 1 devlet hastanesi ve 1 SSK hastanesi ile hizmet verilmektedir. Afşin, Andırın, Göksun, Pazarcık ve Türkoğlu İlçelerinde birer devlet hastanesi bulunmaktadır. Hastanelerimizin toplam yatak kapasitesi 1.310'dur.

Sağlık hizmetlerinde 229 Uzman, 395 Pratisyen Hekim, 39 Diş Hekimi, 631 Hemşire, 555 Ebe görev yapmaktadır.

- **Tarımsal Üretim:**

Kahramanmaraş, Türkiye'nin tarımsal üretiminde 27. sırada yer almaktadır. Arazi yüksekliğinin 350 metreden 3.000 metreye kadar çıktığı ilde tarımsal çeşitlilik yüksektir. İlin tarımsal üretiminde gerek üretim alanı gerekse ürün miktarı bakımından en önemli yeri tahıllar ve diğer bitkisel ürünler almaktadır.

İlin 375.309 hektar tarım alanı bulunmaktadır. Tarım arazilerinin %74'ünü tarlalar, kalan kısmını ise meyve, sebze arazileri ve nadasta bulunan araziler oluşturmaktadır. Kahramanmaraş'ta arazi dağılımı dağınık bir yapı arz etmekte birlikte tarıma uygun olan alanlar azımsanmayacak ölçüde %26'lık paya sahiptir.

İlde; buğday, kırmızıbiber, çerezlik ayçiçeği, **üzüm**, **elma**, ceviz ve kayısı ön plana çıkan ürünlerdir.

Tablo 2.5: Kahramanmaraş İli Tarımsal Üretim Düzeyi ve Ekim Alanları (2014)

	Alan (da)*	2014 üretim (Bin ton)*
Tarla Bitkileri	2.371.863	1.652.563
Meyve ve uzun ömürlü bitkiler	693.803	356.416
Sebze	104.922	221.690

Kaynak: *TÜİK, **TRGM

- **Hayvancılık:**

Türkiye'deki keçilerin %2,3'üne sahip olan Kahramanmaraş; özellikle son yıllarda Türkiye'nin sayılı hayvan borsalarından birine sahip olan Elbistan ilçesinde

gerçekleşen yatırımlarla büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinde de önemli bir yer edinmeye başlamıştır.

Tablo 2.6: Kahramanmaraş İli Hayvan Varlığı (2014)

	Büyükbaş Hayvan Sayısı	Küçükbaş Hayvan Sayısı
K.Maraş	169.345	653.415
Türkiye	14.022.347	35.782.519

Kaynak:TÜİK

- **Sanayi ve Ticaret:**

Doğu Akdeniz Bölgesinde yer alan Kahramanmaraş İlinin ekonomik performansını özetlersek;

- 5 milyar dolar özel sektör yatırımı (2005-2013)
- Yılda 6 milyar TL sanayi hasılası
- Türkiye İplik üretiminin %35'i
- Kumaş üretiminin %10'u
- Metal Mutfak Eşyalarının %60'ı
- Türkiye Elektrik üretiminin %8'i
- Türkiye Çimento üretiminin %7'si
- Gıda, altın işleme, kağıt, plastik, ambalaj, makine gibi sektörel çeşitliliği
- İlk 1000'de 17şirketi
- 2005 yılında 450 milyon TL vergi rakamı 2013 yılında 1,5 milyar TL vergi gelirine ulaşmıştır.
- 2005 yılında 45 bin kişiye istihdam, 2013 yılında 101 bin kişiye istihdama ulaşmıştır.
- 2005 yılında 235 milyon dolar ihracat, 2013 yılında 810 milyon dolar ihracata ulaşmıştır.
- Türkiye'nin en çok elektrik tüketen illeri arasında 11. sıradaki yerini belirtebiliriz.

Kahramanmaraş Ticaret Ve Sanayi Odasına 2014 Aralık ayı itibari ile kayıtlı 5.889'u faal, 2.255'i gayri faal olmak üzere toplam 8.144 üye bulunmaktadır.

Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer:

En önemli ekonomik göstergelerden biri olan ve bir ekonomide yaratılan toplam katma değeri ve bu değerlerin sektörler ve üretim faktörleri arasında nasıl dağıldığını gösteren gayri safi yurtiçi hasıla hesaplamasıdır.

Buna göre TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesi 2011 yılında toplam gayri safi katma değerden %2,6'lık pay ile bölgeler arasında 12. sırada yer almaktadır.

Tablo 2.7: Kişi başı bölgesel gayri safi katma değer endeksi, 2004-2011

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (Düzey 2)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
TR Türkiye	100	100	100	100	100	100	100	100
TR10 İstanbul	156	154	154	156	155	153	150	150
TR21 Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	123	127	129	128	130	125	129	130
TR22 Balıkesir, Çanakkale	88	89	86	90	96	98	97	97
TR31 İzmir	129	127	126	125	123	121	121	124
TR32 Aydın, Denizli, Muğla	104	102	103	98	97	96	95	94
TR33 Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak	79	82	84	85	88	90	90	90
TR41 Bursa, Eskişehir, Bilecik	136	138	141	142	138	138	129	131
TR42 Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	141	141	144	140	141	137	136	142
TR51 Ankara	137	134	136	135	134	138	134	133
TR52 Konya, Karaman	76	76	74	76	77	79	76	77
TR61 Antalya, Isparta, Burdur	119	119	116	115	110	112	113	109
TR62 Adana, Mersin	80	80	80	80	78	79	80	78
TR63 Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	62	62	58	60	63	63	64	64
TR71 Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	72	72	70	72	72	74	75	77
TR72 Kayseri, Sivas, Yozgat	71	70	70	73	73	74	74	72
TR81 Zonguldak, Karabük, Bartın	102	106	106	98	93	92	89	92
TR82 Kastamonu, Çankırı, Sinop	82	76	72	72	71	73	74	71
TR83 Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	70	70	71	70	74	72	72	73
TR90 Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	69	74	73	73	75	75	76	72
TRA1 Erzurum, Erzincan, Bayburt	58	55	56	57	59	64	65	64
TRA2 Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	40	41	40	38	38	42	45	43
TRB1 Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	59	61	58	59	59	63	63	63
TRB2 Van, Muş, Bitlis, Hakkari	37	37	35	35	36	40	42	38
TRC1 Gaziantep, Adıyaman, Kilis	52	54	53	50	49	51	55	54
TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır	47	45	43	41	40	44	47	46
TRC3 Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	36	40	43	41	41	46	51	51

Kaynak:TÜİK

Kişi başı bölgesel gayri safi katma değer hesaplamalarına göre 2011 yılında Türkiye için kişi başı gayri safi katma değer 17.484 TL iken, TR63 bölgesi için ise 9.900 TL olarak hesaplanmıştır. Türkiye için kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla değeri 2013 yılında 20 bin 607 TL, 2014 yılında ise cari fiyatlarla 22 bin 753 TL olmuştur.

2.1.2. Çevresel Etki Değerlendirmesi

Soğuk hava deposu projeleri, 17 Temmuz 2008 tarih ve 26939 Sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin EK 1 ve Ek 2 listesinde yer alan ÇED uygulanacak projeler kapsamında yer almamaktadır.

Şekil 2.4: Çevresel Etki Değerlendirmesi Süreci Akım Şeması.

Ancak yine de yapılacak her türlü yatırımda proje tanıtım dosyası hazırlanarak Valiliğe sunulur ve Valilikçe "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" belgesinin alınması gerekir. Valilikçe "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı çıkması halinde ise projeye ilgili ÇED raporunun hazırlanması gerekmektedir.

Aksi halde, ilgili ÇED belgelerinin alınmaması halinde, tesis için yapılmış olan arazi tahsisinin iptal edilmesi riski bulunmaktadır.

Ayrıca Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı (ÇED) veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı (Proje Tanıtım Dosyası) alınmadıkça bu proje için hiç bir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz.

ÇED kararı alınmadan başlatılan yatırımlar için; ayrıca toplam yatırım bedeli üzerinden %2 oranında para cezası kesilir.

2.2. GEREKÇE

Kahramanmaraş'ta yılda ortalama 600 bin ton meyve ve sebze üretilmekte olup bu ürünler sezonda çok düşük fiyatlardan iç ve dış piyasalarda satılmaktadır. (Kuruluş yeri olarak seçilen Göksun ilçesi ise yıllık ortalama 38 bin ton elma ve 32 bin ton üzüm üretimiyle ilçeler arasında ilk sırada yer almaktadır. Göksun, ayrıca jeopolitik konum olarak diğer ilçelere en yakın ortak nokta olma özelliğine sahip bir ilçedir. Dış piyasalarda rağbet gören bölge ürünleri soğuk hava depolarında muhafaza edilip tekrar bölgeye yüksek fiyatlardan ithal edilmekte böylece bölge üreticisi ve tüketicisi bu durumdan olumsuz etkilenmektedir.

Kurulması düşünülen atmosfer kontrollü soğuk hava deposu ile;

- Bölge üreticisinin yıl boyunca tüketiciye geniş ürün arzını sağlayabilmesi ve bölgede yer alan rakipleri ile rekabet güçlerinin artırılması,
- Meyve ve sebze mevsimi kavramının ortadan kalktığı günümüzde saklanabilir özellikteki ürünlerin 12 ay boyunca tüketiciye ulaştırılması,
- Kurulacak olan soğuk hava deposunda; şoklama üniteleriyle Kahramanmaraş'taki dondurma üreticilerine ve dondurulmuş gıda sektörüne hizmet verilebilmesi,
- Mevsiminde bol olarak yetişen sebze ve meyveler bol olduğu dönemlerde modern, doğal nem ve sıcaklığını koruyacak soğuk hava depolarında saklanıp, ürünün olmadığı ay ve mevsimlerde pazara sunulması ve artı değer yaratılması,
- Sektörde oluşan kar marjlarının bölge yatırımcılarını tarıma yönlendirmesi,
- Ürün kalitesinin uluslararası standartlara uygunluğu laboratuvarlarla belgelenip ihracat fırsatlarının artırılması ...

gibi avantajlar elde edilecektir.

3. TALEP ANALİZİ

3.1.Ekonomideki Gelişmeler

3.1.1 Dünyada Ekonomik Gelişmeler ve Beklentiler

2015 yılında dünya ekonomisinde; yükselen piyasa ekonomileri ve gelişmekte olan ülkelerin büyüme rakamlarında gözlenen azalış, gelişmiş ülkelerin yavaş toparlanmaları, azalan emtia ve enerji fiyatları, iklim değişiklikleri, FED 'in faiz politikası, özellikle Ortadoğu'da devam eden ve büyüyen jeopolitik riskler en fazla öne çıkan konular olmuştur.

2014 yılında dünya ekonomisi %3,4 büyüme kaydetmiştir. IMF Ocak 2016 tarihinde revize edilen raporunda, dünya ekonomisinin 2015 yılında %3,1, 2016 yılında ise %3,4 büyüme göstereceği öngörülmektedir. 2014 yılında %1,8 büyüyen gelişmiş ülkelerin 2015 yılında %1,9, 2016 yılında ise %2,1 büyüyeceği beklenmektedir. Yükselen piyasa ekonomileri ve gelişmekte olan ülkeler ise 2014 yılında %4,6 büyürken, bu ekonomilere ait büyüme oranının 2015 yılında %4,0'e gerileyeceği, 2016 yılında biraz toparlanarak %4,3'e yükseleceği tahmin edilmektedir.

2014 yılında %2,4 büyüyen ABD ekonomisi, 2015'in ilk çeyreğinde %0,6, ikinci çeyrekte ise %3,7 büyümüştür. ABD ekonomisinin 2015 yılında %2,5, 2016 yılında ise %2,6 büyüyeceği beklenmektedir.

Avro Bölgesi'nde ise az da olsa büyüme artışı görülürken, bu bölgedeki toparlanmada özellikle iç talepteki artışlara bağlı olarak beklenenden daha fazla büyüyen İtalya, İspanya ve İrlanda'nın katkısı olmuştur. 2015'te büyümenin Avro Bölgesi genelinde %1,5, 2016 yılında ise %1,7 olacağı tahmin edilmektedir.

Japonya ekonomisinde, 2014 yılında, 2011 yılındaki deprem sonrası artan kamu harcamaların karşılanması için artırılan vergi oranlarının etkisi ile iç talep düşüşü, emlak yatırımlarında düşüş ve ihracatın istenilen seviyeye çıkarılamaması gibi nedenlerle büyüme oranı %0 olmuştur. 2015 yılında, enerji ve emtia fiyatları düşüşünün etkisi ile ithalatçı konumunda olan Japonya'nın alınan tedbirlerle birlikte %0,6 büyüme oranını yakalayacağı, 2016 yılında ise büyüme oranının %1,0 olacağı öngörülmektedir.

2014 yılında %7,3 büyüme oranı ile dünya ülkeleri arasında en yüksek büyüme oranına sahip olan Çin'de, geçen yıllara kıyasla azalan yatırımlar ve ithalata bağlı olarak 2015 yılında %6,9'luk bir büyüme olabileceği, büyümenin 2016 yılında ise %6,3 olacağı tahmin edilmektedir.

2015 yılında ABD'de genişlemeci para politikasına devam edilmiş, faiz artırımı kararı yılın son ayına kadar ötelenmiş, ancak Aralık 2015 ayında politika faizinde 0,25 puanlık bir artış yapılmıştır. 2016 yılında ekonomik verilere bağlı olarak artış yapılabileceği FED tarafından beyan edilmiştir. Avro bölgesinde ise Avrupa Merkez Bankası düşük enflasyon ile mücadele etmek için politika faiz oranlarını düşürmek dahil likiditeyi artırmak için gerekli tedbirleri almaya devam etmiştir.

Dünya mal ve hizmet ticaret hacminde 2014 yılında %3,4 oranında bir artış gözlenirken, ticaret hacminin 2015 yılında %2,6, 2016 yılında ise %3,4 oranında artacağı beklenmektedir. Gelişmiş ülkelerde ithalat 2014'te %3,4 artış gösterirken, 2015 yılında %4 ve 2016 yılında ise %3,7 oranında olacağı tahmin edilmektedir. Yükselen piyasa ekonomileri ve gelişmekte olan ülkelerde ise ithalat 2014 yılında %3,7 artış göstermiştir. İthalatın 2015 ve 2016 yıllarında sırasıyla %0,4 ve %3,4 oranlarında artış göstereceği beklenmektedir.

2014 yılında %7,5 oranında düşen petrol fiyatlarının 2015 yılında %47,1 oranında düşmesi beklenirken, 2016 yılında bu düşüşün %17,6 oranında olacağı tahmin edilmektedir. Bu durum petrol üreticisi ülkelerin ekonomilerini olumsuz yönde etkilerken, ithalatçı ülkeler için fırsat olarak değerlendirilmektedir. Yakıt dışı emtia fiyatları da düşüş trendindedir. 2014 yılında %4 düşüş gösteren emtia fiyatlarının, 2015 yılında %17,4, 2016 yılında ise %9,5 düşüş göstereceği tahmin edilmektedir.

Tüketici fiyatları gelişmiş ülkelerde 2014 yılında %1,4 artış göstermiştir. Yükselen piyasa ekonomileri ve gelişmekte olan ülkelerde ise tüketici fiyatları 2014 yılında %5,1 artış göstermiştir. 2015 ve 2016 yılları için beklentiler gelişmiş ülkeler için sırasıyla %0,3 ve %1,1 olup gelişmekte olan ülkeler için beklenti %5,5 ve %5,6'dır.

2014 yılında ABD'de %6,2 olan işsizlik oranının 2015 yılında %5,3, 2016 yılında ise %4,9'a gerileyeceği beklenmektedir. Avro bölgesinde ise işsizlik oranları yüksek seviyesini korumaktadır. 2014 yılında %11,6 olan işsizlik oranının 2015 yılında %11,0 ve 2016 yılında %10,5 olması tahmin edilmektedir. Çin ve Japonya'da

ise işsizlik oranları düşük olup, işsizlik oranının Çin’de önümüzdeki iki yılda değişmeyeceği, Japonya’da ise %3,5 civarında olması beklenmektedir.

3.1.2. Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler ve Beklentiler

Türkiye ekonomisi 2014 yılının ilk çeyreğinde sağladığı yüksek büyümenin de etkisiyle yıl genelinde %2,9 oranında büyümüştür. 2014 yılı birinci çeyreğinde %5,1 olan büyüme oranı, ikinci çeyrekte %2,4, üçüncü çeyrekte %1,8 ve son çeyrekte ise %2,7 olmuştur. 2015 yılının ilk çeyreğinde ise GSYH bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %2,5 artmış, ikinci çeyrekte ise bu oran %3,8 olarak gerçekleşmiş, üçüncü çeyrekte ise beklentilerin üstünde %4 olarak gerçekleşmiştir. Böylece 2015 yılının dokuz aylık döneminde, Türkiye ekonomisi %3,4’lük bir büyüme performansı sağlamıştır. 2015 yılının ilk dokuz ayı itibarıyla tarım sektörü %11,1, imalat sanayi %1,5 ve hizmetler sektörü de %5 oranında büyüme kaydetmiştir. Ocak 2016 ayında revize edilen Orta Vadeli Programa (OVP) göre büyüme oranının 2015 yılında %4, 2016 yılında ise %4,5 olması hedeflenmektedir.

Harcamalar açısından büyümenin bileşenlerine bakıldığında; büyümenin özel sektör tüketim ve yatırım harcamaları ile kamunun tüketim harcamalarından kaynaklandığı görülmektedir. 2015 yılının ilk dokuz ay itibarıyla özel sektör tüketim harcamaları %4,5 artarken, kamu tüketim harcamaları ise %5,9 artmıştır. 2016 Ocak ayında revize edilen Orta Vadeli Programa göre 2015 yılında kamu tüketim artışının %4,7, özel tüketim artışının ise %5,1 olacağı öngörülmürken, 2016 yılı için kamu tüketim artışının değişmeyerek %4,7 olacağı, özel tüketim artışının ise düşerek %3,9 olacağı tahmin edilmektedir. Sabit sermaye yatırımları ise 2015 yılının dokuz aylık döneminde %3,3 artış göstermiştir. Revize edilmiş Orta Vadeli Programda sabit sermaye yatırımlarının 2015 yılında %5,4, 2016 yılında ise %6,4 artacağı öngörülmektedir.

Düşen enerji fiyatlarına rağmen TL’nin değer kaybı ve gıda fiyatlarındaki artış nedeniyle enflasyonda istenilen düşüş görülememiştir. 2014’te %8,2 olan tüketici enflasyonu, Aralık 2015’te %8,8 olarak gerçekleşmiştir. Revize edilen Orta Vadeli Programda 2016 yılı için TÜFE %7,5 olarak öngörülmektedir.

2015 yılı Aralık ayı verilerine göre; Tarım ÜFE bir önceki yılın aynı ayına göre %14,02 ve on iki aylık ortalamalara göre %11,20 artış göstermiş, Gıda ve alkolsüz

içecekler ise bir önceki yılın aynı ayına göre %11,69 ve on iki aylık ortalamalara göre %11,21 artış göstermiştir.

Küresel ekonomideki talep yetersizliği ve komşu ülkelerdeki jeopolitik riskler nedeniyle ihracat, 2015 yılında azalma trendine girmiştir. 2015 yılı genelinde ihracat, bir önceki yıla göre, %8,7 azalarak 144 milyar USD düzeyine inerken, ithalat %14,4 düşüşle 207 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. Böylelikle 2014 yılında %65,1 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2015 yılında %69,5 olmuştur. Dış ticaret bileşenlerinde yaşanan bu gelişme dış ticaret dengesindeki açığın da azalmasını sağlamıştır. 2015 yılında dış ticaret açığı, geçen yıla göre %25,2 azalarak 63 milyar USD olmuştur. Orta Vadeli Program'da 2016 yılı sonunda ihracatın 155,5 milyar USD, ithalatın ise 210,7 milyar USD olacağı tahmin edilmektedir.

Başta petrol olmak üzere enerji fiyatlarının gerilemesi, cari işlemler dengesine olumlu katkıda bulunmuştur. Böylece cari işlemler açığı 2015 yılında bir önceki yıla göre %26.1 düşüşle 32,2 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. Orta Vadeli Programda cari işlemler açığının 2016 yılında 28.6 milyar USD olacağı tahmin edilirken, Cari işlemler Dengesi/GSYİH oranının 2015'te %-4.4, 2016'da ise %-3.9 olacağı öngörülmektedir.

Reel sektördeki gelişmeler değerlendirildiğinde; gerek Sanayi retim Endeksi gerekse Kapasite Kullanım Oranı verilerinin geçen yılın aynı dönemine göre artış gösterdiği görülmektedir. 2015 yılının ilk çeyreğinde %72,4 düzeyine kadar gerileyen İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı, nisan ayından itibaren artış göstererek Aralık 2015'te %75,8 seviyesine ulaşmıştır. Sanayi retim Endeksi ise Aralık 2015'te 132,9 olarak gerçekleşirken, önceki yılın aynı dönemine göre %4,5 artış göstermiştir. Bu dönemde İmalat Sanayi retim Endeksi'nde ise %4,4 artış gerçekleşmiştir.

Cari işlemler dengesine olumlu katkıda bulunan turizm sektöründe ise 2015 yılı genelinde gerileme görülmektedir. 2015 yılında ziyaretçi sayısı geçen yıla göre %0,5 artmasına rağmen, turizm gelirlerimizde %8,3 oranında azalış gerçekleşmiştir.

2015 yılında Türkiye ekonomisi beklentilerin üzerinde büyümesine karşın işsizlik Türkiye açısından halen önemli bir sorundur. 2014 yılı sonunda %10,4 olan işsizlik oranı Mayıs 2015'te %9,9 düzeyine inerken, Ekim'de %10,5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye, istihdam artışı sağlamada başta AB lkeleri olmak üzere

diğer ülkelere göre önemli bir performans sergilemesine rağmen, özellikle işgücüne katılım oranındaki artış, işsizlik oranının düşmesini engellemektedir. Orta Vadeli Programda işsizlik oranının 2015 ve 2016 yıllarında %10,2 olacağı tahmin edilmektedir

Özet olarak, dünya ekonomisinin küresel ekonomik krizin etkilerini istenen ölçüde atlatamadığı ancak yavaş da olsa bir iyileşme sürecine girdiği söylenebilir. Dünya ve Türkiye ekonomisini olumsuz etkileyen riskler tamamen yok edilememiştir. Özellikle gelişmiş ülkelerdeki talep yetersizliği, Çin ekonomisinin önceki yıllara kıyasla daha yavaş büyümesi, azalan enerji ve emtia fiyatları, finansal piyasalardaki dalgalanmalar ve para piyasalarında belirsizliğin devamı, başta Avrupa Birliği olmak üzere küresel çaptaki işsizliğin tam anlamıyla çözümlenememesi, küresel ısınmaya bağlı iklim değişiklikleri, Ortadoğu'da devam eden ve büyüyen jeopolitik gelişmeler bu risklerin belli başlıları olarak sayılabilir. Bu belirsizlikler uluslararası finans kuruluşlarının, büyüme beklentilerini de aşağı yönlü revize etmesini neden olmuştur. Nitekim. IMF dünya ekonomisinin 2015 yılında, nisan ayındaki tahminlerinin 0,4 puan altında, %3,1 büyüyeceğini tahmin etmektedir.

3.2. Sektörün Tanımı ve Kapsamı

Soğuk hava deposu tesisi, NACE sektör sınıflamasına göre Ulaştırma ve Depolama alt sektörü içerisinde yer almaktadır. Sektör, NACE Revize 2 sınıflama sistemine göre Depolama ve Ambarlama sektörünün alt ayrımında 52.10.02 koduna sahip olup, aşağıdaki ayrımında yer almaktadır.

H	ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA
52	Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler
52.1	Depolama ve ambarlama
52.10	Depolama ve ambarlama
52.10.02	Frigorifik depolama ve antrepoculuk faaliyetleri (bozulabilir gıda ürünleri dahil dondurulmuş veya soğutulmuş mallar için depolama)

Birçok üretim alanında soğuk zincir, üretimin vazgeçilmez unsurlarından birini oluşturmaktadır. Soğuk zincir, gıda maddelerinin üretim noktalarından başlayarak tüketimlerine kadar geçen süre içinde sahip oldukları doğal nitelikleri korumak amacıyla soğuk ya da donmuş ortamda depolanması, depolardan tüketim merkezlerine soğutmalı araçlarla taşınması, satılacakları zamana kadar yine soğuk/donmuş depolarda muhafazası ve satın alındıktan sonra tüketim alanına kadar olan evrelerde soğuk/donmuş ortamda koruma aşamalarından oluşan soğuk uygulamalara verilen isimdir. Bu nedenle soğuk zincirin en önemli halkalarını soğuk/donmuş depolarla, soğuk/donmuş donanımlı frigorifik nakliye araçları oluşturur.

Soğuk Depolar, ürünleri (tarımsal ürünler, gıda maddeleri, tıbbi ürünler, kimyevi maddeler, medikal ürünler...) tercih edilen nem ve sıcaklık derecelerinde muhafaza etmeye yarayan, ısı, nem gibi dış ortam şartlarından tecrit edilmiş kapalı alanlardır. Soğuk hava depoları genel olarak aşağıda yer alan kullanıcılar tarafından talep edilmektedir:

- ✓ Bitkisel ürün (meyve-sebze) üreticileri; gıda ürünleri üreticileri, satıcıları ve toptancıları; süpermarketler ve grosmarketler; pastaneler, restoranlar, kafeler; kimya, ilaç, medikal sanayicileri; hayvansal ürün üreticileri, mezbahalar, entegre et tesisleri; balık ürünleri üreticileri, satıcıları ve toptancıları.
- ✓ Test Odaları

Fizibilite konusu atmosfer kontrollü soğuk hava deposu tesisi ise başta Göksun ilçesi olmak üzere, Kahramanmaraş ilinde yetiştirilen meyvelerin (öncelikle elma ve üzüm) muhafazasını amaçlamaktadır. Bununla birlikte tesisin kapasitesine bağlı olarak elma ve üzümün dışındaki ürünlerin (hayvansal ürünler, diğer meyve-sebze ürünleri vs) ve çeşitli gıda maddelerinin de tesiste depolanması mümkün olabilecektir.

3.3. Teşvik Durumu

Soğuk hava deposu yatırımı, teşvik tedbirleri kapsamında, genel teşvik ve bölgesel teşviklerden faydalanabilecek yatırım konuları arasında yer almaktadır. Yatırımın genel teşvik siteminde yer alan destek unsurlarından faydalanabilmesi için yatırımın asgari 500.000 TL'lik bir yatırım tutarını içermesi gerekmektedir. Genel teşvik kapsamda yararlanılabilecek destek unsurları aşağıdaki gibidir:

- Yerli ve ithal yatırım malı makine ve teçhizat satın alımında KDV istisnası,
- İthal makine ve teçhizat alımı için gümrük vergisi muafiyeti.

Kahramanmaraş ilinin yer aldığı 5. Bölgede yapılacak soğuk hava deposu yatırımının bölgesel destek unsurlarından faydalanabilmesi için yapılacak yatırımın en az 500 m² kapasiteli olması ve yatırım tutarının asgari 500.000 TL olması gerekmektedir. Bölgesel teşvik kapsamda yararlanılabilecek destek unsurları ise aşağıdaki gibidir:

- **Sigorta primi işveren hissesi desteği**

1/1/2016 tarihinden itibaren başlanılan yatırımlar	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteğinin Sabit Yatırım Tutarına Oranı (%)
6 yıl	35
Organize Sanayi Bölgelerinde yapılacak yatırımlarda ise;	
1/1/2016 tarihinden itibaren başlanılan yatırımlar	Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteğinin Sabit Yatırım Tutarına Oranı (%)
7 yıl	35

- **Vergi İndirimi**

Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında gerçekleştirilecek yatırımlarda, 5520 sayılı Kanunun 32/A maddesi çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi, öngörülen yatırıma katkı tutarına ulaşıncaya kadar aşağıda belirtilen oranlarda indirimli olarak uygulanır.

Organize Sanayi Bölgeleri Dışında yapılacak yatırımlarda	
Yatırıma katkı oranı (%)	Kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirim oranı (%)
30	70

Organize Sanayi Bölgelerinde yapılacak yatırımlarda	
Yatırıma katkı oranı (%)	Kurumlar vergisi veya gelir vergisi indirim oranı (%)
35	90

- **Faiz Desteği**

Teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmı azami ilk beş yıl için ödenmek kaydıyla desteklenmektedir.

Destek Oranı		Azami Destek Tutarı
TL Cinsi Kredi	Döviz Cinsi Kredi	
5 puan (OSB'de 7 puan)	2 puan	700.000 TL (OSB'de 900.000 TL)

- **KDV İstisnası**

Yerli ve ithal yatırım malı makine ve teçhizat satın alımı KDV'den istisnadır.

- **Gümrük Vergisi Muafiyeti**

Teşvik belgesi kapsamında satın alınacak yatırım malı ithal makine teçhizat için gümrük vergisi muafiyeti vardır.

- **Yatırım Yeri Tahsisi**

Ekonomi Bakanlığı'nca teşvik belgesi düzenlenmiş büyük ölçekli yatırımlar, stratejik yatırımlar ve bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için, 29.6.2001

tarihli ve 4706 sayılı Kanunun ek 3. maddesi çerçevesinde Maliye Bakanlığı'nca belirlenen usul ve esaslara göre yatırım yeri tahsis edilebilir.

3.4. Sektörün Gelişimi

Yaş meyve, sebzeler gibi çabuk bozulan ürünlerin en az kayıpla ve mümkün olan en yüksek kalitede tüketiciye ulaştırılması üretimin başlıca amaçlarından birisidir. Meyve ve sebze muhafazası insanlık tarihi kadar eskiye dayanan bir çaba olmuştur. Bu ürünler önceleri kurutularak veya salamura şeklinde muhafaza edilmiş; tazeliklerini kısmen koruyarak saklanmaları ise basit veya doğal depoların kullanılmaya başlanmasıyla mümkün olabilmektedir. Yaş meyve ve sebzenin soğuk depolarda saklanması ise ancak bu yüzyılın başında uygulamaya konmuş bulunmaktadır.

Ürünler hasat edildikten sonra da canlılıklarını korumakta ve hücreler içinde tüm hayvansal çabalar ve metabolizma faaliyeti devam etmektedir. Ayrıca, bu ürünler toprakla bağlantıları kesildiğinden dolayı artık su alacak kaynağa sahip olmamaktadır. Yaş meyve ve sebze depolanmasında esas, hem metabolizma faaliyetinin hızını ürüne zarar vermeden azaltmak, hem de su kaybını en aza indirmektedir.

Dünya nüfusunun artması, şehirlerde yoğunlaşma, tarımın mekanizasyonu, gıda işleme ve saklama yöntemlerinin gelişmesi, soğuk zincirin ve soğuk depoculuğun büyük ölçüde gelişmesine neden olmuştur.

Üretilen meyve ve sebzelerde meydana gelen çürümeler kadar, derim, ambalaj, taşıma ve depolamadaki noksanlıklar ve yanlışlar nedeniyle pazarlanan ürünlerdeki kalite kaybı da büyük önem taşımaktadır. Söz konusu kayıpların azaltılması, derimden başlayarak, ürün tüketiciye ulaşmaya kadar geçen süreç içerisindeki tüm uygulamaların tekniğine uygun şekilde yapılmasıyla mümkündür. Bu uygulamalara ait esasları aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

- ✓ Depolanacak tür ve çeşitler için en uygun derim döneminin saptanması ve ürünlerin bu dönemde toplanması.
- ✓ Derimin, her ürünün yapısına uygun şekilde ve itina ile yapılması.
- ✓ Ambalaj yerine taşımanın, ambalaj öncesi işlemlerin ve ambalajlamanın düzenli yapılması.

- ✓ Her ürünün buna uygun depolarda muhafazası ve depo işlemlerinin kalifiye elemanlarca yürütülmesi.
- ✓ Pazara taşıma ve tüketiciye sunma sürecinde gerekli koşulların sağlanması.

Depolama olanaklarının yetersiz oluşu nedeniyle meyvelerin derim mevsiminde pazara ihtiyaçtan fazla ürün sürülmektedir. Bu durum bir yandan ürün israfı, öte yandan fiyatların düşmesi sonucu üreticinin zararına neden olmaktadır.

Bahçe ürünlerinin derim, ambalaj, muhafaza ve taşınmasındaki gelişme, bu ürünlerin planlı bir şekilde ihracatına da yön verme olanağını sağlamaktadır. İç-dış pazarlardaki fiyat dalgalanmalarının etkisinden korunabilmek için, ürünlerin bozulma süreleri göz önünde bulundurularak ihtiyaç duyulan maksimum süre boyunca depolanabilmesi önemlidir. Esasen yaş meyve ve sebze gibi kolay bozulabilen ürünler için yeterli depolama olanakları geliştirilmeden, sağlıklı ve düzenli bir ihracat endüstrisinin yerleştirilmesi de mümkün olmamaktadır.

Şehir nüfusunun artmasına paralel olarak gittikçe daha büyük kapasitelerde soğuk depo tesisleri kurulmuştur. Ancak maliyeti düşük tutmak amacıyla teknik kaliteden ödün verilerek kurulan birçok tesis ortaya çıkmıştır. Bu tesislerden bir kısmı bugün ekonomik olma özelliklerini kaybetmişler, bir kısmı ise kapanmıştır.

Günümüzde ciddi soğuk depo yatırımcıları projenin daha kısa sürede gerçekleşmesi, duvar ve tavan izolasyonlarının daha iyi ve uzun ömürlü olmasını temin etmek için, hazır sandviç panel konstrüksiyonları tercih etmektedirler. Santralize soğuk hava depolarda amonyaklı, alçak basınçlı sıvı soğutucular kullanılmaktadır. Gelişmiş ülkelerde kurulan yeni büyük depolarda işletmede bilgisayar teknolojilerinden ve tam otomasyondan vazgeçilmemektedir. Soğuk depo işletmelerinde, kalifiye personel istihdamı, mevcut personelin yetiştirilmesi ve yeni teknolojilerin takip edilmesi de önemli unsurlardandır.

3.5. Arz Durumu

Kahramanmaraş'ta, meyve – sebze ürünlerinin depolanmasına yönelik olarak kurulu, kayıtlı toplam 6 adet soğuk hava deposu mevcut olup bunların toplam kapasitesi 10.300 tondur.

Tablo 3.1: Kahramanmaraş'ta Bulunan Soğuk Hava Depoları ve Kapasiteleri;

Sıra	Firma Adı	Toplam Kapasite	Depolanan Ürün
1	Samioğulları Gıda Tar. Nak. San. Tic. Ltd. Şti	1000 Ton	Elma
2	Çabasan Gıda Tar.Tur.Or.İnş.ve Tic.Ltd.Şti.	1800 Ton	Nar, Üzüm, Elma, Dut, Böğürtlen
3	Protar Tarım	2000 Ton	Elma
4	Uğur Toka	2500 Ton	Elma
5	Göksun Kooperatifi	1000 Ton	Elma
6	Kiraz Üreticileri Birliği	2000 Ton	Kiraz

Kahramanmaraş'ta, et ve süt ürünleri üreten üreticilerin kendi bünyelerinde soğuk hava depoları da bulunmak olup, yalnızca kendi ürünlerini depolamaya yönelik olmasından dolayı kurulu kapasiteye dahil edilmemiştir.

3.6. Talep Durumu

Yaş meyve ve sebze, gıda, kimya sektörlerinde bir çok alanda üretilen ürünlerin çok daha uzun süreler muhafazasına imkan sağlayan soğuk hava depolarının yoğun olarak kullanıldığı alanlar aşağıda verilmektedir.

- Yaş Meyve ve Sebze Sektörü
- Sebze, meyve ve her türlü gıda maddeleri işleme tesisleri
- Et ve Et Ürünleri işleme ve muhafaza tesisleri
- Süt ve Süt Ürünleri işleme ve muhafaza tesisleri
- Dondurma ve dondurulmuş gıda maddeleri işleme tesisleri
- Pastaneler, unlu mamul üretim tesis ve işletmeleri
- Çikolata, yağ vs. maddelerin üretim tesis ve işletmeleri
- Deniz Mahsulleri muhafaza ve işleme tesisleri
- İlaç, tıbbi malzeme depolama ve muhafaza sektörü
- Hijyenik Üretim Tesisleri

Soğuk hava depolarının kullanım alanlarının yaygın olmasıyla beraber, fizibilite konusu soğuk hava deposunun atmosferik kontrollü olması dolayısıyla ağırlıklı meyve ve sebze ürünlerini saklanmasına yönelik kullanılacağı öngörülmektedir.

Kahramanmaraş ilinin meyve ve sebze üretim rakamları incelendiğinde, ilde hem sebze hem de meyve üretim miktarlarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2: Kahramanmaraş İli Meyve-Sebze Ürünleri Üretimi (Ton)

	2011	2012	2013	2014	2015	Değişim(%)
Üzüm (Sofralık)	194.714	256.279	215.249	210.584	199.462	2,44
Elma	64.268	55.187	97.673	61.732	82.021	27,62
Kayısı	14.678	12.521	78.620	994	80.444	448,06
Turunçgiller	1.532	1.604	1.916	3.813	3.019	97,06
Armut	3.045	3.240	3.836	3.158	3.447	13,20
Şeftali	967	1.036	1.181	1.076	835	-13,65
Erik	848	956	1.038	862	930	9,67
Kiraz	5.955	7.031	16.208	17.000	16.130	170,86
Çilek	2.221	3.109	4.059	3.698	4.180	88,20
Domates (Sofralık)	78.455	77.171	67.711	62.824	73.602	-6,19
Hıyar (Sofralık)	21.862	21.902	20.500	22.341	23.408	7,07

(%)Değişim 2011-2015 yılları arası (%) olarak verilmiştir

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Bitkisel Üretim İstatistikleri.

Tablodan da görüldüğü gibi Kahramanmaraş ili sebze ve meyve ürünleri üretiminde üzüm (sofralık), elma, kayısı, domates (sofralık), hıyar (sofralık) ve kiraz soğuk muhafaza kapsamında ön plana çıkan ürünlerdir. İl sebze meyve üretimi ilçeler itibarıyla incelendiğinde ise Göksun ilçesinin başta elma olmak üzere çilek, armut ve domates üretiminde il genelinde önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir. Göksun, elma üretiminde Kahramanmaraş genelindeki üretimin %55,1'ini oluştururken, armutta %31,5'ini, kirazda %24,4'ünü, domateste ise %7,3'ünü teşkil etmektedir.

İl sebze ve meyve üretiminde ön plana çıkan ürünlerin ilçeler itibarıyla üretim miktarı aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 3.3: Meyve-Sebze Ürünleri Üretiminin İlçeler İtibarıyla Dağılımı (2015 Yılı-Ton)

	Afşin	Andırın	Çağlayancerit	Ekinözü	Elbistan	Göksun	Nurhak	Pazarcık	Türkoğlu	Dulkadiroğlu	Onikişubat	Toplam
Üzüm (Sofralık)	9.620	44	133	1.665	296	1.132	333	136.187	3.432	25.900	20.720	199.462
Elma	4.701	225	10.004	4.675	11.625	45.217	1.815	326	463	506	2.464	82.021
Kayısı	643	4	0	1.152	77.630	20	8	444	92	260	191	80.444
Turunçgiller	0	3.019	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3.019
Armut	536	79	0	32	204	1.085	10	631	145	176	549	3.447
Şeftali	25	3	0	0	15	58	2	177	116	363	76	835
Erik	140	213	0	0	20	78	5	1	32	90	351	930
Kiraz	201	10.920	349	834	701	663	49	232	36	2.025	120	16.130
Çilek	200	0	0	0	0	1.020	20	0	940	100	1.900	4.180
Domates (Sofralık)	22.215	379	772	423	19.836	5.357	714	605	2.685	9.332	11.284	73.602
Hıyar (Sofralık)	900	94	35	1.050	5.000	297	59	425	2.048	6.600	6.900	23.408

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Bitkisel Üretim İstatistikleri.

Kahramanmaraş'ta üretilen tarımsal ürünlerin, uygun saklama koşullarının olmamasından veya yetersiz olmasından kaynaklı olarak, hasat dönemindeki piyasa fiyatlarından satılmak zorunda kalınması üreticiler açısından ekonomik kayba yol açmaktadır. Aynı zamanda, Kahramanmaraş'ın meyve-sebze tüketimi açısından bakıldığında da, uygun saklama koşullarının oluşturulması, bölgede üretilen veya üretilmeyen ürünlerin yıl boyu ortalama tüketim fiyatlarını daha aşağı çekilebilme imkânı yaratacaktır.

Fizibilite konusu soğuk hava deposunun atmosferik kontrollü olması, her türlü meyve ve sebzenin uygun koşullarda, normal soğuk hava depolarındaki saklama sürelerinden daha uzun sürelerde depolanmasına ve saklanmasına olanak vermektedir. Kahramanmaraş'ta üretilen meyve ve sebzelerin ağırlıkla geleneksel yöntemlerle (hasat döneminde toplanıp satılması) pazara sunulduğu veya özellikle ihracata yönelik değerlendirilen kısmının Mersin bölgesindeki soğuk hava depolarında muhafaza edilerek ihraç edildiği gözlenmektedir.

Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'nin yaş sebze ve meyve ihracat istatistikleri incelendiğinde, Türkiye'nin 2015 yılı itibarıyla taze sebze, meyve ve narenciye ihracatı toplamının 3,3 milyon ton düzeyinde olduğu görülmektedir

Tablo 3.4: Türkiye Yaş Meyve-Sebze İhracatı

	2014		2015		Değişim (%)		Pay (%)(2015) Miktar
	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar	Değer	
Taze Sebze	1.166.286	709.965	964.166	591.356	-17	-17	29
Taze Meyve	773.970	720.073	816.481	627.338	5	-13	25
Narenciye	1.582.495	940.473	1.536.737	841.805	-3	-10	46
Toplam	3.522.751	2.370.511	3.317.384	2.060.499	-6	-13	100

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Tablodan da görüldüğü gibi yaş meyve ve sebze ihracatının %71'ini meyve oluştururken, %29'unu da taze sebze oluşturmaktadır. 2015 yılında yaş sebze ve meyve ihracatı bir önceki yıla göre miktar bazında %6 düşüş kaydederken, değer bazında %13 azalış kaydetmiştir.

2015 yılında yaş meyve ihracatı miktar bazında %0.1 azalış kaydederken kayısı ihracatı %104, elma ihracatı %22, kiraz-vişne ihracatı ise %37 artış göstermiştir. Bu dönemde üzüm ihracatı %32 azalırken, incir ihracatı da %19 azalmıştır.

Tablo 3.5: Yaş Meyve İhracatında İlk 10 Ürün

	2014		2015		Değişim (%)		Pay (%)(2015) Miktar
	Miktar (Ton)	Değer (Bin\$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin\$)	Miktar	Değer	
Üzüm	260.285	203.231	175.916	141.498	-32	-30	22
Kiraz-Vişne	50.522	144.323	69.087	122.077	37	-15	8
Nar	139.873	109.115	151.174	98.123	8	-10	19
Elma	116.749	42.035	142.754	50.504	22	20	17
Kayısı	27.198	27.753	55.520	39.468	104	42	7
Şeftali	40.065	35.302	50.899	39.181	27	11	6
İncir	18.029	42.748	14.523	38.149	-19	-11	2
Çilek	14.624	17.137	17.953	21.886	23	28	2
Erik	16.453	11.906	34.497	15.801	110	33	4
Kestane	11.621	40.440	5.757	15.169	-50	-62	1

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

2015 yılında yaş sebze ihracatı miktar bazında %17 azalış kaydederken mantar, biber, havuç, marul ihracatı artış göstermiştir.

Tablo 3.6: Yaş Sebze İhracatında İlk 10 Ürün (Narenciye Hariç)

	2014		2015		Değişim (%)		Pay (%)(2015) Miktar
	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar	Değer	
Domates	591.674	430.106	544.356	367.597	-8	-15	56
Biber	82.727	80.442	89.414	78.283	8	-3	9
Hıyar	103.761	77.520	70.747	47.891	-32	-38	7
Kabak	54.186	34.559	51.222	31.140	-5	-10	5
Soğan	225.331	37.140	87.599	17.978	-61	-52	9
Patlıcan	20.863	14.073	20.996	12.998	1	-7	2
Mantar	406	6.178	832	8.722	105	41	0
Havuç-turp	43.991	6.397	53.298	7.679	21	20	6
Marul-hindiba	5.755	4.418	6.474	4.201	12	-5	1
Diğer Sebzeler	2.703	4.573	2.324	3.510	-14	-23	0

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Türkiye'nin yaş meyve-sebze ihracatı bölgeler itibariyle değerlendirildiğinde de Akdeniz Bölgesi'nin önemli bir paya sahip olduğu (2015 yılı rakamlarıyla %47) görülmektedir. Yaş meyve-sebze ihracatının (2014-2015 yılları için) ihracatçı birliklerine göre bölgesel dağılımı aşağıda verilmiştir;

Tablo 3.7: Yaş Meyve-Sebze İhracatının Fob(%) Değerlerine Göre İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerine Dağılımı

	2014 (Bin \$)	2015 (Bin \$)	Değişim (%)	2015 Payı(%)
AKİB	1.121.796	989.732	-12	47
BAİB	542.532	469.322	-13	23
DKİB	384.818	367.722	-11	16
EİB	184.178	112.500	-39	5
ÜİB	69.682	70.518	1	3
İİB	30.790	46.798	52	2
DAİB	24.799	27.546	11	1
DİĞER SEK.	32.607	27	-16	1
GENEL TOPLAM	2.391.202	2.084.165	-13	100

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği

Bölgenin ihracat potansiyeline bakıldığında da uygun soğuk ürün saklama koşullarının oluşturulmasının, soğuk ürün saklama talebini de yaratacağı öngörülmektedir.

3.7. Ürün Satış Fiyatları ve Koşulları

Kahramanmaraş'ta yapılacak olan atmosfer kontrollü soğuk hava deposu tesisinde, yaş meyve-sebze depolanması ve muhafazası amaçlamakla beraber, başta dondurma olmak üzere et ve süt ürünlerinin de depolanma ve muhafazası için talep olacağı öngörülmektedir.

Piyasa analizi, sektördeki genel kabuller ve uygulamalar, sektörde faaliyet gösteren soğuk hava depoları ile yapılan görüşmelerden sağlanan bilgiler çerçevesinde, tesiste depolanacak ürünlerin kiralama fiyatlarının;

- Soğuk Ürün Muhafazası(Atmosfer Kontrollü) **60 TL/ton/ay**
- Soğuk Ürün Muhafazası **45 TL/ton/ay**
- Donmuş Ürün Muhafazası **55 TL/ton/ay** olacağı öngörülmektedir.

Peşin ve vadeli ödemelerin ortalaması ise **(Müşteriye Bağlı Mal Değeri-MBMD) 45 gün** olarak alınmıştır.

3.8. İşletme İçin Öngörülen Kapasite Kullanım Oranları

Soğuk hava depolarının ekonomik olarak çalışabilmesi ve doluluklarının yıl boyuna uzatılabilmesi açısından genel olarak iki husus ön plana çıkmaktadır:

- Soğuk hava deposunun olduğu yerin/bölgenin **Hasat Noktasına Yakınlığı**,
- Soğuk hava deposunun olduğu yerin/bölgenin **Satış Noktasına Yakınlığı**,

Kahramanmaraş'ın, coğrafi konumu itibariyle hem meyve-sebze üretim havzasında olması hem de ihracat noktasına (Mersin limanı ve ayrıca Hassa-Dört Yol tünelinin yapımıyla Gaziantep'ten bir saate İskenderun Limanı'na inilebilecek) yakınlığıyla avantajlı bir konumda olduğu düşünülmektedir.

Bölgenin yaş meyve-sebze üretim miktarları dikkate alındığında tesisin önümüzdeki dönemde çalışabileceği ekonomik kapasite kullanım oranları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 3.8: İşletme İçin Öngörülen Kapasite Kullanım Oranları

Yıllar	1. yıl	2. yıl	3. yıl	4. yıl	5. yıl	6. yıl+
KKO (%)	55	60	65	70	75	80

4. TASARIM

4.1. Mevcut Teknolojiler

4.1.1. Soğutma Teknolojisi

Bir maddenin veya ortamın sıcaklığını onu çevreleyen hacim sıcaklığının altına indirmek ve orada muhafaza etmek üzere alınması işlemine soğutma denir. Soğuk oda, özel anlamı ile gıda maddelerinin normal şartlarda saklanabilir sürelerinden daha uzun süre saklanabilmesi için ihtiyaca uygun şartlarda soğutulan ve nem durumu kontrol edilen, dış atmosferden ısı ve nem kazancına karşı yalıtılmış mahaller olarak tanımlanabilir.

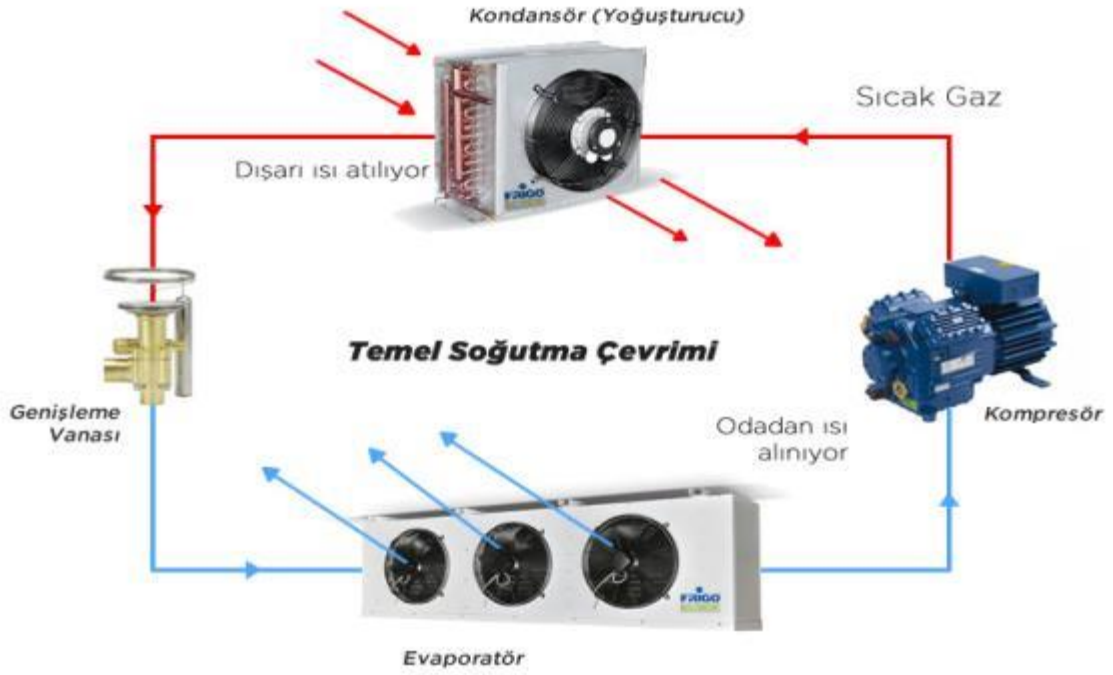
Soğuk hava deposunda amaç, mümkün olduğu kadar değişmez sıcaklık ve bağıl nem sağlamak olmalıdır. Çok kısa süreli de olsa her sıcaklık artışı mikroorganizmaların gelişiminde hızlanmaya neden olur. Bununla birlikte saklama süresi sınırlıdır ve üründen ürüne değişir.

Düşük sıcaklık; bir taraftan mikroorganizmaların çoğalma ve faaliyetlerine yavaşlatarak diğer taraftan kimyasal ve biyokimyasal reaksiyonların hızlarını sınırlayarak, gıdaların bozulmasını geciktirebilmekte ve hatta tümünden engelleyebilmektedir. Gıdaların daima soğukta saklanmaya çalışılmasının temel nedeni budur. Soğuk uygulaması, gıdanın soğutulup saklandığı sıcaklığa bağlı olarak, “soğukta muhafaza” ve “dondurarak muhafaza” olmak üzere iki farklı yöntemle dayanmaktadır.

Soğukta muhafazada gıda en çok, donma noktasının biraz altına kadar soğutulmaktadır. Gıdanın hangi dereceye kadar soğutulması gerektiği gıdadan gıdaya değişmektedir. Başka bir ifadeyle her gıda kendine özgü bir sıcaklığa kadar soğutularak bu sabit sıcaklıkta saklanmaktadır. Saklanma süresi; gıdaların çeşitlerine, uygulanan sıcaklığa ve ambalaja bağlı olarak birkaç günden aylara kadar değişebilmektedir.

Soğuk hava depolarında sistem çevrim döngüsü şu şekildedir: Kompresör tarafından alçak basınçtaki soğutucu akışkan yüksek basınca çıkartılarak buradan kondensere yollanır kondenserdeyoğuşma oluşturulur ve genleşme valfinden

geçerek alçak basınç sıvı hale dönüştürülür ve buradan evaporator vasıtası ile ortamın ısısı alınarak soğutma gerçekleştirilir

Şekil 4.1: Soğutma Sistemleri Genel Çalışma Prensibi

Uygulamada, ısınin düşük sıcaklıktaki kaynaktan, yüksek sıcaklıktaki ortama pompalanması ile depolama hacmi soğutulur. Isı normalde bunun tersi yönde bir hareket izlemektedir (yüksek sıcaklıktan, düşük sıcaklığa doğru) bu durum akışkanın basıncı değiştirilerek tersine çevrilir.

Bunu yanı sıra uygulamada yalıtımın ayrıca önemi çok büyüktür. Bu nedenle düşük ısı iletim katsayısına sahip yalıtım malzemeleri kullanılır. Günümüz sistemlerinde sıkça kullanılanlarından başında poliüretan yalıtım panelleri gelir. Yalıtım, soğutulmuş alandaki düşük sıcaklığı korumak ve düşük sıcaklığa ulaşmak için gerekli enerji ve gücü düşürmek için kullanılır.

Soğuk hava depolarında, soğutma çevrim elemanları çok fazla çeşitlilik gösterse de, soğutma sistemleri öncelikle merkezi ve split (bireysel-ayrı) olarak ikiye ayrılır.

Merkezi soğutma sistemleri: Merkezi soğutma sistemleri tek bir makine dairesinden tüm sisteme bağlantı yapılan sistemlerdir. Avantajları; tam kapasitede daha az enerji tüketimi sağlamasıdır.

Şekil 4.2: Merkezi soğutma sistemi

Merkezi sistem soğutma cihazları, kullanım alanlarına göre iki kompresörlü, üç kompresörlü eşit ya da farklı beygir gücüne sahip kompresörler grupları ile birlikte üretilir.

İstenilen kapasitelerde üretim seçeneği bulunan merkezi sistem gruplarında yarı hermetik kompresörler de kullanılmaktadır. Ancak soğutma kapasitesi yüksek olan alanlarda, yüksek kapasiteli vidalı kompresörler kullanıma uygundur. Üretilen cihazlarda kullanılan malzemeler kalitesini ispatlamış ürünlerden tercih edilmelidir.

Merkezi Sistem soğutma grupları kondanser ayrı ya da farklı olarak dizayn edildiği gibi kompresör ünitesi açık ya da kapalı sistem olarak özel imalat seçenekleri ayrıca vardır.

Split soğutma sistemleri: Kendi adından da anlaşılacağı gibi split klima sistemi bir iç ve bir dış üniteden oluşur. Her bir bağımsız bölüm ayrı soğutulur. Duvar tipi split klimalar istenen tüm mekanlarda problemsiz olarak kullanılırlar. Duvar tipi split klimaların A sınıfı özelliğe sahip olan modelleri diğer modellere göre daha tasarrufludur. İlk Japonya'da görülen, split klima sistemleri, bugün dünyanın birçok bölgesinde de popüler hale gelmiştir. Bu gün birçok merkezi soğutma sistemleri bu gibi split sistemlere dönüştürülmüştür.

Zemine veya duvar üzerinde monte edilebilen split soğutma sistemleri Birçok avantajlara sahiptir. Bunlar; kolay kurulum ve bakım özelliği, sessiz çalışma özelliği, her bir kapasitenin bağımsızca hesaplanabilir olmasından dolayı tasarım kolaylığı, ihtiyaç duyulmayan her bir ünitenin kapatılarak enerji tasarrufu sağlanması ve ayrıca her bir ünitenin bağımsız kontrol edilebilmesi olarak sayabiliriz.

Şekil 4.3: Duvar Tipi Split Klima Elemanları

Atmosfer Kontrollü Soğutma Sistemi:

Atmosfer Kontrollü Soğutma Sistemi, oksijen seviyesinin düşürüldüğü ve genellikle karbondioksitin yükseltildiği depolama tekniğidir. Sebze-meyvenin kalite ve tazeliği, kontrollü atmosfer koşullarında kimyasal maddeler kullanılmadan korunmuş olur. Kontrollü atmosfer koşulları altında birçok ürün, normal soğutma sistemlerine göre, 2 ila 4 kat daha uzun bir süreyle depolanabilir.

Sebze ve meyveler nefes alıp verirler ("solunum"); yani oksijen (O_2) alır ve karbondioksit (CO_2) verirler. Gaz sızdırmaz bir alanda sebze-meyve depolama ile havadaki oksijen seviyesi düşürülür ve CO_2 seviyesi artar. Temelde uzun süreli sebze-meyve depolama işlemi, tat ve kalitenin korunması amacıyla olgunlaşma ve yaşlanmayı engellemeye indirgenebilir. Esasen olgunlaşma ertelenir. Bu, soğuk hava depolarındaki gaz koşullarına uyma ile gerçekleşir, böylece sebze-meyvenin solunumu önemli ölçüde frenlenir.

Atmosfer kontrollü soğutma sisteminde depolama için gerekli olan cihazlar;

Atmosfer kontrollü soğuk hava depoları, klasik soğuk hava depolarına göre bazı ekipmanların kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Bu ekipmanlar, deponun içindeki hava bileşiminin değiştirilmesini, değiştirilen hava bileşiminin sabitlenmesini ve kontrol edilmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla havadan azot üretmeye, karbondioksit tutmaya ve etileni ortamdan uzaklaştırmaya yarayan bu ekipmanlar sistemin ayrılmaz parçalarıdır. Tüm bu cihazların kontrol edilmesi için özel olarak geliştirilmiş bilgisayar yazılımı kullanılmaktadır. Bu ekipmanların oluşturacağı hava bileşimini sürdürebilmek için soğuk odanın tavan, taban, duvar ve kapılarının gaz sızdırmaz olması zorunludur.

Azot Jeneratörü

Azot Jeneratörü, çevredeki normal havadan saf azot üretir. Havadan azot alındıktan sonra oksijen dışarı atılır. Bir soğuk hava odasında oksijen miktarı azaltılırsa, solunum geciktirilir ve böylelikle sebze veya meyvedeki önemli gıda maddelerinin yanması azalır. Oksijen miktarı, gıda maddelerini ve bununla birlikte

kaliteyi koruyabilmek için mümkün olan en düşük düzeye (Alçak Düzeyli Oksijen-ADO) indirilir.

Şekil 4.4: Azot Jeneratörü

Azot Jeneratörü, yüksek ölçekli MKE (Moleküler Karbon Elek) değerine sahip iki kaptan oluşur. Moleküler elek belli bir süre boyunca ve belli bir basınca kadar azot moleküllerini emer. Bir kap doyma noktasına ulaştıktan sonra, sistem otomatik olarak, vana yardımıyla diğer kabı devreye alır. Emilen oksijen molekülleri dışarı üflenerek doymuş olan kabın basıncı alınır ve yeniden kullanıma hazırlanır. Bu basit ilke sayesinde uzun bir kullanım süreci ve yüksek bir güvenilirlik sağlanır.

Karbon Dioksit Tutucu

Karbondioksit tutucular, soğuk hava deposundaki CO₂ değerlerini kontrol etmekte kullanılır. Depolama alanındaki hava, tutucu vasıtasıyla yönlendirilir ve CO₂'den arıtılan hava geri verilir.

Ürünlerin en iyi koşullarda saklanması isteniyorsa, soğuk hava depolarından CO₂ ve etilen gazı tahliyesi yapılmalıdır. Bunun için CO₂ tutucusunu ya da 'Gaz Temizleyicisi'ni kullanılır.

Solunum sırasında oksijen (O_2) kullanılır ve karbondioksit (CO_2) açığa çıkar. CO_2 fazlası meyve ve sebzelerde geri dönüşümü olmayan hasarlara yol açar ve bu nedenle ortamdan uzaklaştırılmalıdır. Bütün ürünler farklı miktarlarda CO_2 üretir ve her birinin CO_2 'e hassasiyeti farklıdır.

Merkezi bir gaz arıtma ekipmanı kullanarak farklı birçok meyve ve sebzeyi bir tek soğuk hava deposunda saklama imkanı elde ediyoruz. Her bir ürünün kendine has özellikleri olduğundan, CO_2 tutucunun da buna göre esnek bir işletim sağlaması çok önemlidir.

Şekil 4.5: Karbon Dioksit Tutucusu

CO_2 tutucusunda bulunan aktif kömür CO_2 moleküllerini emer. Aktif kömürden geçirilen hava CO_2 'den arındırıldıktan sonra tekrar soğuk hava odasına gönderilir. Böylece CO_2 soğuk hava odasından etkin şekilde uzaklaştırılmış olur.

Tutucuya, her bir soğuk hava odası için ayrı programlanabilen kontrol panelinin yanı sıra, bir de gaz temizleyici ciğer dahil edilmelidir.

Etilen Dönüştürücü

Etilen gazı, özellikle solunum yapan ürünlerden çıkar. Ürünün gelişimini, büyümesini, olgunluğunu ve yaşlanma sürecini kolaylaştırır. Etilen Atıcısı, zararlı etilen gazını (C_2H_4), basit ve hızlı bir şekilde ortamdan uzaklaştırır. Böylece ürünün sürekli tazeliği korunur.

Ham üründen olgun ürüne geçiş süreci 'Klimakterium' olarak adlandırılır. Bu dönemde depolanan ürünler kendi kendilerine etilen gazı üretmeye başlarlar.

Ortaya çıkan etilen, meyveyi daha fazla etilen üretimine teşvik eder ve olgunlaşma süreci giderek hızlanır. Etilen seviyesinin denetim altında tutulması ile klimakterium geciktirilerek, daha uzun süreli depolama mümkün hale gelir.

Şekil 4.6: Etilen Dönüştürücüsü

Yapılan araştırmalar, belli bir sıcaklık aralığında, platin bir katalitik dönüştürücü kullanımının üretilen etileni etkin şekilde ayrıştırarak ortamdan uzaklaştırdığını ortaya çıkarmıştır. Bu işlemin en önemli yan etkisi, ortamdaki bakterileri ve mantar üremesini engellemesidir.

Etilen atıcısı, her birinde bir ısı depolayıcı, bir katalitik dönüştürücü, ısıtma elemanları ve bir vantilatör bulunan 2 sütundan oluşur. Her bir sütunda bulunan soğuk oda havası, dönüşümlü olarak yukarı doğru yönlendirilir ve ısıtılır. Isınan hava, etilen gazının parçalandığı katalitik dönüştürücüye gönderilir. Son olarak 2. sütundaki katalitik dönüştürücüye gönderilen hava, içerisinde az miktarda kalan etilenden de ayrıştırılarak tekrar soğutulur.

Etilen atıcısı ortamdaki etilen miktarını, kimyasal madde kullanılmaksızın, milyarda bir düzeyine indirilebilir, bu nedenle yapılan işlem çevreyle dosttur. Isının geri kazanılması ve sürekli sıcaklık kontrolü sayesinde etilen atıcısının enerji harcaması en düşük düzeyde kalır.

Elektronik Kontrol Sistemi

Elektronik tabanlı bir kontrol sistemi O_2 ve CO_2 'yi ölçüp kaydeder ve CO_2 - ile O_2 -tutucularını kontrol eder. Ayrıca aynı kontrol sistemi ile soğutma da kontrol

edilebilir (açma/kapama, çözülme ayarı, makine odası ayarı) ve gerekirse etilen ölçümü ile etilen dönüştürücünün kontrolü yapılabilir.

Şekil 4.7: Elektronik Kontrol Sistemi

Nemlendirme

Bir atmosfer kontrollü soğuk oda hücresinde muhafaza edilen meyve, her zaman nem kaybeder. Bu nem kaybı, BN (bağıl nem) değerleri %90'ın üzerinde tutuldukça azalır. Soğutma işlemi boyunca depolama süresi ve kalitesini sınırlayan su hava tarafından geri alınır. Rutubetlendirme sistemi ile bağıl nem istenen düzeyde tutulur.

Atmosfer kontrollü soğuk oda kapıları

Pencere ve panel birleşim noktalarında % 100 sızdırmazlık sağlayan özel şişme özelliği olan conta kullanılmaktadır. Atmosferli soğuk hava deposu kapısı, özel ray sistemi ile kapıların rahat bir şekilde açılıp kapatılır. Kontrollü atmosfer soğuk oda kapısı, -5 °C kadar olan odalar için uygundur. Kapı kanadı panel kalınlığına göre ve Atmosfer kontrol oda kapı kanadında iki saç arasına 40/43 kg/m³ yoğunluğunda poliüretan köpük bulunur.

Gaz sızdırmaz soğuk hava depoları

Gaz sızdırmaz bir soğuk hava deposu, gaz geçirmez şekilde üretilmiş izolasyon panellerinden oluşur. Gaz sızdırmaz hale getirme, özel küf önleyici

malzeme ve yün tıkama materyalleriyle yapılır. Bir atmosfer kontrollü soğuk hava deposu, koridor veya deponun tavanında gaz sızdırmaz kapı ve pencerelerle donatılır. Bu, örnek alma ve meyveleri izlemeyi mümkün hale getirir. Son olarak KA soğuk hava deposu, CA-depolama için gerekli olan birkaç aksesuarla donatılmıştır;

- Esnek bir hava tamponu ("ciğer" olarak da adlandırılır) soğuk hava deposundaki basınç değişikliklerini –odada oksijen akımı olmaksızın- bulur.

- Düşük ve aşırı basınç flapları, esnek hava tamponunun yakalayabildiğinden daha büyük basınç farklarını eşitleyebilir; böylece soğuk hava deposundaki hasar önlenabilir

Atmosfer Kontrollü Soğuk Odaların Avantajları

- Muhafaza edilen ürünün doğallığının ve tazeliğinin uzun süre korunmasını sağlar.
- Uygulama neticesinde ürünlerin üzerinde herhangi bir kimyasal madde olmaz.
- Muhafaza edilen ürünün olgunlaşması yavaşlar,
- Muhafaza edilen ürünün su kaybı önlendiği için ürün ağırlığının korunması sağlanır.
- Ürünün uzun süre kalitesini kaybetmeden muhafazasını sağlar.
- Çevre dostu bir sistemdir.
- Ürünlerin mevsim dışında da pazarda yer bulmasını sağlar.
- Tarım ürünlerin de yetersiz saklama koşullarından dolayı ortaya çıkan kayıpları minimuma indirgeyerek ekonomiye katkı sağlar.
- Ürünün yurtiçi ve yurtdışı pazar bulma imkanıartarır,
- Herhangi bir hammaddeye ihtiyaç yoktur.
- Oksijen oranı düşürüldüğü için muhafaza ortamında haşere oluşumu da engellenmiş olur.

Şekil 4.8: 8 Hafta sonunda Atm.Kont. Soğuk Hava Deposunda depolanan ve Normal Soğuk Hava Deposunda depolanan kiraz meyvelerinin karşılaştırma durumu.

4.1.2. Dondurma Teknolojisi

Dondurma işlemi ise besin içerisindeki suyu dondurarak veya buz kristalleri haline getirerek, gıdanın fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik yönden bozulmadan daha uzun süre dayanıklı ve kaliteli olarak kalmasını sağlayan önemli bir muhafaza yöntemidir.

Bunun yanı sıra gıdaların dondurulmasında çeşitli teknolojik yöntemler kullanılmaktadır. I-Daldırma Metodu, II-Dolaylı Temas (IndirectContact) metodu, III-Kriyojenik Dondurma, IV-Hava Tüneli (Şok Tüneli) (AirBlast), V-Hava İle Dondurma ve VI-Bireysel Hızlı Dondurma Yöntemi (IQF)

İşletme bünyesinde 2 adet 200 tonluk donmuş muhafaza odası bulunacaktır.

4.1.3. Soğutma Sistemleri Yardımcı Elemanları

Soğutma Sistemleri ana ve yardımcı elemanlardan oluşurlar. Soğutma sistemini oluşturan ana elemanlar Kompresör (itenek), Kondanser (Yoğuşturucu), Evaporatör (Buharlaştırıcı) ve Termostatik Genleşme Valfi'dir. Bu elemanlar basit soğutma çevrimini yapmaya yararken bunun yanında yardımcı elemanlarda soğutma sisteminin önemli parçalarıdır. Bunlar;

I- Endüstriyel Paneller

mm	m ² K	m ² h °C	°C
50			
60	0.315	0.270	(+10 °C / +5 °C)
80	0.238	0.205	(+5 °C / -5 °C)
100	0.188	0.162	(-5 °C / -12 °C)
120	0.155	0.132	(-12 °C / -20 °C)
150	0.126	0.109	(-20 °C / -30 °C)
180	0.095	0.080	(-30 °C / -40 °C)

PANEL DEĞERLERİ

$\text{Lambda} = \frac{K}{0.0185 \text{ mK}}$

Şekil 4.9: Endüstriyel yalıtım panelleri

Endüstriyel paneller soğuk oda ve depolarda, depolanacak ürünün özelliklerini kaybetmeden sağlıklı, güvenli ve modern depolanmaları için hızlı ve pratik çözümlerdir. Soğuk depolar proje uygulamaları, istenilen ölçüler ve özelliklerde imal edilmektedir. Duvar – Tavan – Zemin Panelleri 60-80-100-120-150-200 mm kalınlıklarda 1000-1114 mm eninde ve isteğe bağlı olarak 500 mm den 12.000 mm boya kadar üretilebilmektedir. Panellerin yüzey arasına 42 kg / m³ yoğunluğuna sahip poliüretan sert köpük enjekte edilmektedir.

Panel tasarımı özel eksantrik kilit sistemi ile birbirlerine bağlanır. Bu özellik işletme içinde farklı yerlere taşınabilmesini ve ilave soğuk deponun büyütülmesine imkan sağlar.

II- Sürgülü Tip Soğuk Depo Kapıları:

Şekil 4.10: Sürgülü Tip Pencereless Soğuk Depo Kapıları:

Soğuk hava depolarının vaz geçilmez elemanlarından biride soğuk oda kapılarıdır. Soğuk oda kapıları arasında da en çok kullanılan tür ise sürgülü tip soğuk depo kapılarıdır.

Bunların genel özellikleri; Eloksallı alüminyum profil çerçeveli, PVC veya paslanmaz sac yüzeykaplamalı, 40-42 kg/m³ (dansite) poliüretan enjeksiyon dolgulu, eksenel hareketi sağlayan taşıyıcı ray sistemli, polyamid kapı tekerlekli, ısı köprüsü önleyici plastik kasa profilli, yüzeye tam temas sağlayıcı yumuşak kapı contalı, ergonomik dış ve iç açma kollu, oda içini gösteren pencereless veya penceresiz olarak iki farklı seçenekle olabilirler.

III- Basınç Dengeleme Cihazları

Şekil 4.11: Basınç Dengeleme Cihazı

Soğuk hava depolarında soğutulan hava içeri doğru basınç uygular. Soğuk hava deposu cihazı defrost fonksiyonunu gerçekleştirdiğinde ısınan havanın genişlemesinden dolayı dışa doğru basınç uygulamaktadır. Bu basınç sonucu soğuk hava deposu panelleri ve kapısı sürekli esnemekte ve zamanla zarar görmektedir. Basınç dengeleme valfi soğuk hava deposundaki oluşan basıncı dışarı atarak soğuk hava deposu panellerinin ve kapısının zarar görmesini engeller. Basınç dengeleme valfi üzerinde bulunan klapeler basınç şartlarında açılıp kapanmakta bu nedenle harici bir ısı kaybı meydana gelmemektedir. Klapelerin donmaması için düşük watt'lı rezistans mevcuttur. Basınç dengeleme valfleri hijyenik plastik malzemeden üretilir.

IV- Etanj Aydınlatma Armatürleri

Şekil 4.12: Etanj Aydınlatma Armatürleri

Soğuk hava deposunda neme, soğuğa ve darbelere karşı dayanıklı, polikarbonat kırılmaz camlı etanj aydınlatma armatürleri kullanılacaktır.

V- Seksiyonel Kapılar:

Şekil 4.13: Seksiyonel Kapılar

Seksiyonel kapılar İzoleli sandviç panellerden oluşur ve bu sayede yüksek ısı ve ses yalıtımı sağlar. Panellerin birleşim noktaları parmak kıştırma olasılığı engellenecek şekilde olmalıdır. Kurma yaylar ile dengelendiği için elle ile de rahat çalışmalıdır. Dört tarafı koruyucu contalar ile kaplıdır. Kapılardan otomasyon istenildiğinde motorlar kullanılmaktadır.

VI- Hidrolik Rampa

Şekil 4.14: Hidrolik Rampa

Hidrolik yükleme rampaları, soğuk hava deposunun yükleme yapılacak platformu ile araç arasındaki yükseklik farklarını gidermek için, seviye ayarlayıcı olarak kullanılan yardımcı sistemlerdir.

Hidrolik rampalar genellikle 6 ton dinamik yük taşıma kapasiteli, teleskobik tip, üst platformu tek parça damla baklava saçtan imal edilen, çarpma takozları ve uyarı şeritleri bulunan, 380 V/50 Hz elektrik motorlu, ani boşalma halinde güvenlik valfi olan hareketi ayarlayan kontrol panelli makinelerdir.

VII- Yükleme Körüğü

Şekil 4.15:Yükleme Körüğü Örnekleri.

Yükleme-boşaltma işlemlerinde vazgeçilmez olan bir diğer üründe Körük'tür. Körükler, bina yüzeyi ile kamyon-tır kasası arasında kalan boşlukları kapatarak yüksek seviyede sızdırmazlık sağlar.

Yükleme körüğü genellikle alüminyum konstrüksiyonlu, ağırlığı 3,8 kg/m² olan, 3 mm kalınlığında siyah PVC perdeden yapılır. Yanlarında uyarıcı yavaşma işaretleri bulunur.

4.1.4. Soğutucu Akışkanlar Teknolojisi

Soğutma makinalarında önceleri amonyak ve karbondioksit kullanılmıştır. Günümüzde ise bu gazların yanı sıra çoğunlukla freon gazı kullanılmaktadır. Soğutucu akışkanlar şu özelliklere sahip olmalıdır:

- Kimyasal olarak ayrışmamalı, yanmamalı, zehirli olmamalı ve metal yüzeylerle reaksiyona girmemelidir.

- Düşük güç ile çalışabilmelidir
- Maliyeti düşük olmalı ve kolay temin edilebilmelidir.
- Çevreyi kirlletmemeli.
- İçinden geçtiği boru ve tesisatı paslandırmamalıdır.
- Buharlaşması ve sıvılaşması uygulanabilir basınçlar altında olmalıdır
- Buharlaşma sıcaklığı mümkün olduğunca düşük olmalıdır

En çok kullanılan soğutma akışkanları şunlardır:

- Freon 12
- Freon 22
- Freon 134a
- Freon 407c
- Freon 410a (Ozona zararsızdır.) 407c'nin muadili olup daha verimli olduğundan 407c'nin yerini tamamen almıştır.

• Amonyak (Amonyak; patlayıcı, yanıcı ve zehirlidir, ancak ozon tabakasına bir zararı yoktur, çevrecidir.)

- Frigen 12
- Kaltron 12
- Genetron 12
- Kükürtdioksit

Freon 12, freon gazının F11, F12, F13, F22, F502 gibi türleri vardır. Bileşiminde C (karbon), Cl (klor) ve F (Flor) bulunur. Çoğunlukla klima cihazlarında bu gaz kullanılır. F12'nin atmosferik basınçta kaynama noktası $-29,8^{\circ}\text{C}$, donma noktası $-157,78^{\circ}\text{C}$ 'dir. Yoğunluğu havanın yoğunluğundan büyüktür. Renksiz bir gazdır.

Amonyak (NH₃) endüstrinin birçok alanında ve soğutma sistemlerinde kullanılan, azot ve hidrojenden oluşan, renksiz ancak keskin kokulu, patlayıcı, yanıcı ve zehirli bir gaz birleşimidir. (Zehirli gaz kaçağı gaz detektörüyle tespit edilebilmektedir.) Buharlaşıma gizli ısı, çok yüksek ve buhar özgül hacmi, oldukça düşüktür. Bu nedenle yüksek verimli soğutma çözümleri sunar ve belli boyutun üzerindeki soğutma tesisleri için vazgeçilmez bir soğutucu akışkandır, üstelik ozon tabakasına etkisi ve sera etkisi sıfır olan tam çevreci bir gazdır.

Kurulması öngörülen tesiste pratikte çok kullanılan ve güvenli olan freon gazı türevleri kullanılacaktır.

4.2. Teknoloji Seçimi ve Üretim Yöntemi

Kurulması düşünülen soğuk hava tesisi için (montaj kolaylığı, daha uzun süre ürün depolama, daha güvenli, ayrıca bakım onarım kolaylığının yanı sıra her bir odanın bağımsız olarak işletilebilme avantajlarından dolayı) **atmosfer kontrollü**,

freon gazlı, split tipten hava akımı ile soğutma ve dondurma metodu seçilmiştir. Seçilen bu üretim metodunda her türlü sebze ve meyve, süt ve süt ürünleri, tavuk ve tavuk ürünleri ile et ve et ürünleri çok kısa sürede, su kaybı olmaksızın, soğutulacak veya dondurulabilecektir. Bu sistemin.

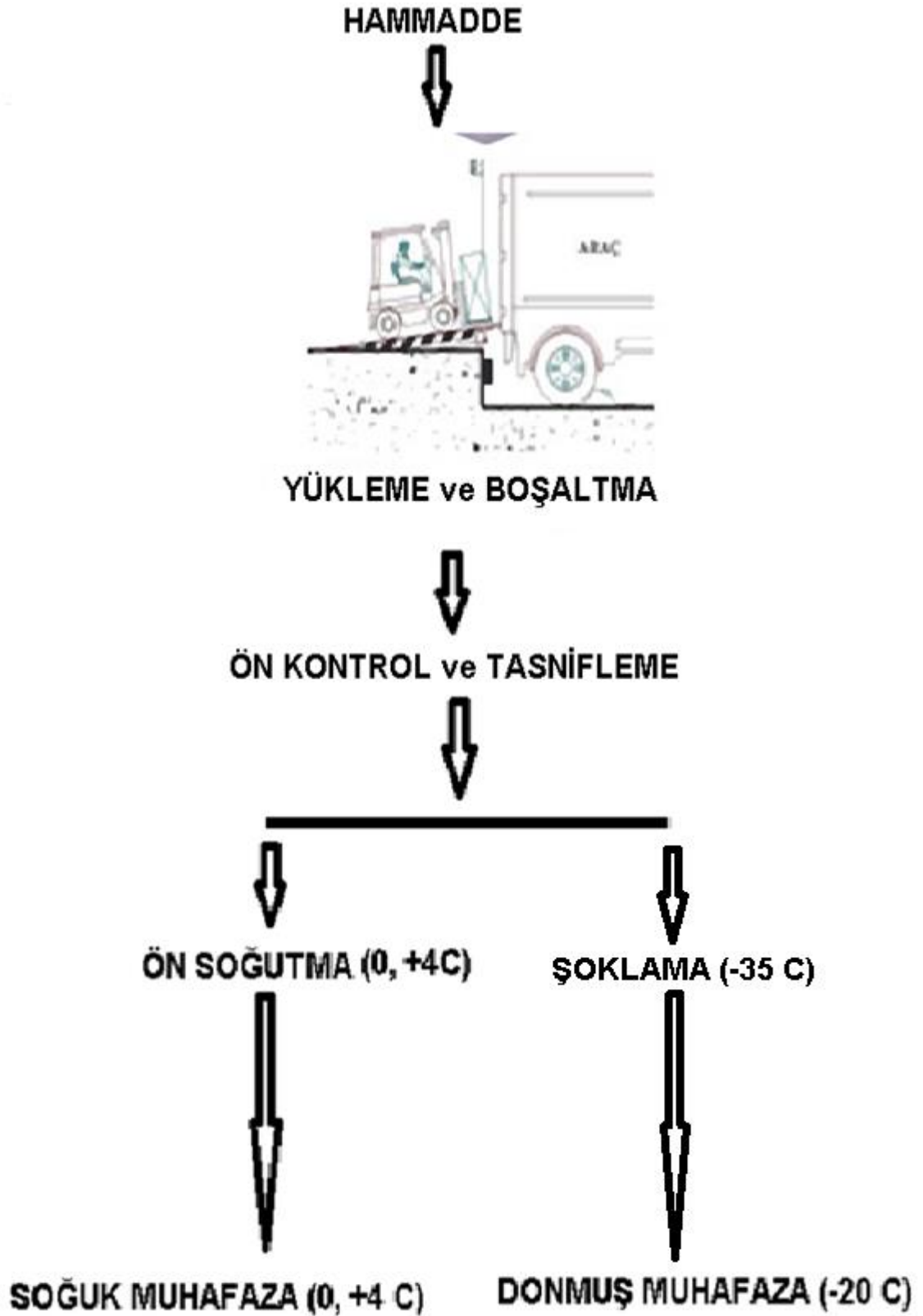
Üretim akışı işlenecek ürüne göre değişmekle beraber genel üretim basamakları şu şekildedir: Üreticiden gelen ürünler ilk olarak soğuk muhafaza edilecekse ön soğutma odasında dinlendirilir. Bu odada +4 °C ye kadar maksimum 24 saat dinlendirildikten sonra, forkliflerle uzun süre muhafaza edileceği soğuk odalara aktarılır.

Dondurulacak ürünler ise forkliflerle uzun süre muhafaza edileceği donmuş muhafaza odasında depolanır.

Şekil 4.16: Depo İçi Çalışma.

Tesis için öngörülen teknoloji ve buna ilişkin üretim yöntemi aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

Şekil-4.17: Üretim Akım Şeması

4.3. Tesis Kurulu Kapasitesi, Üretim Programı ve Öngörülen KKO

Soğuk ve donmuş muhafazanın endüstriyel uygulamalarından biride soğuk hava depolarıdır. Bu aşamada hesaplanması gereken soğuk hava deposunun soğutma yüküdür. Soğutma yükü sistemden uzaklaştırılması gereken toplam ısı miktarıdır.

Soğutma yüküne etki eden faktörler:

1. Transmisyon ısı: soğutulan hacmi çevreleyen duvar, döşeme ve tavandan geçen ısı
2. İnfiltrasyon ısı: soğuk oda kapısının her defasında açılıp kapatılışında içeriye giren sıcak havanın neden olduğu ısı
3. Soğutulacak gıdanın kendi ısı (hem kendi hem de solunum ısı)
4. İçerdeki ısı kaynaklarından gelen yük (aydınlatma, insanlar, motor, vb...)

Bütün bu teknik hesaplamaların yanı sıra kapasiteyi belirleyen diğer bir unsur yatırım bütçesidir. Bölgedeki ekonomik ihtiyaca göre yatırım tutarını artırdıkça doğal olarak soğuk hava deposu kapasitesi de artacaktır.

Depoculuk ve nakliyecilikte kapasiteyi belirleyen iki kıstas vardır. Bunlar ürünün hacmi veya ağırlığıdır. Depolanacak ürünün yoğunluğuna göre deponun tonaj kapasitesi değişecektir. Ayrıca depolanan ürünün özelliklerine göre depo içi soğuk hava akımının dolaşacağı hacim ile forkliftin manevra yapacağı boşlukların azalıp artmasına göre depo tonaj kapasitesi azalıp artacaktır. Daha yüksek yoğunlukta ürün depoladığımızda bu rakam daha yukarı seviyelere çıkacaktır.

Bu yüzden en doğrusu tesisin kapasitesinin hacim olarak belirtilmesidir. Bütün bunlar dikkate alındığında ve ayrıca **genel yatırım bütçesi** de göz önüne alınarak, **atmosfer kontrollü soğuk hava deposunun kapasitesi 16.800 m³ (3.000 ton)** olarak belirlenmiştir.

Tam kapasitede yıllar itibariyle öngörülen teknik Kapasite Kullanım Oranı ekonomik olarak öngörülen KKO rahatlıkla karşılayacak düzeydedir.

5. PROJE YÖNETİMİ VE UYGULAMA PROGRAMI

Soğuk hava deposu Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi iştiraki olan Akbel AŞ. Tarafından işletilecektir.

Proje, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Fen İşleri Daire Başkanlığı Etüd Proje Şube Müdürlüğü tarafından yürütülecektir.

Yatırım uygulama planı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Yatırım Mayıs-2016 da başlanıp, Ekim-2017 de (18 ayda) tamamlanacaktır. Tesisin Kasım-2017 de faaliyete geçmesi hesaplanmaktadır.

Tablo 5.1: Yatırım Dönemi Temrin Planı

Yatırım Kalemleri	2016												2017											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Arsa Temini					X	X																		
Etüd ve Proje						X	X	X	X															
İnşaat İşleri								X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						
Makine-Teçhizat											X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				
Taşıma ve Sigorta											X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			
Montaj												X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
İşletmeye Alma																							X	

6. İŞLETME YAPISI

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 71.maddesi gereği belediyeler, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini meclis kararı ve İçişleri Bakanlığından izin alınmak suretiyle kurum bütçesi içerisinde işletme kurarak yapabilirler. İşletmeler için ayrı bütçe düzenlenmeyip, kurum bütçesi içerisinde ana hizmet birimi gibi kodlanır.

İşletme derken; Türk Ticaret Kanununa göre kurulmayan, şirket niteliği taşımayan, ayrı tüzel kişiliği olmayan buna karşın belediye tüzel kişiliği içerisinde yer alan ve özel geliri ve özel gideri bulunan(Ticari, sınai ve zirai kazanç elde eden) işletme kast edilmektedir.

Yerel yönetimler kamu maliyesinin üç temel işlevi olan ekonomik istikrarın sağlanması, gelir dağılımı ve kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde görev almaktadır. Kamu yönetimi aygıtının önemli unsurlarından olan bu kuruluşlar, piyasa ekonomisinin başarısızlığı veya yetersizliğinden dolayı ekonomiye müdahale etmek suretiyle çeşitli işlevleri yerine getiren devletin, kamusal alandaki sorumluluklarını paylaşan bir örgütlenme biçimidir.

Birçok ülkede, ülke çapındaki refahın önemli bir bölümünün yerel yönetimler kanalı ile gerçekleşmesi, ekonomik ve sosyal kalkınmanın yalnızca merkezi yönetimlerin görevi olmadığı, yerel yönetimlerin de bu alanda desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda Kahramanmaraş Atmosfer Kontrollü Soğuk Hava Deposu Tesisi Kahramanmaraş Belediyesi iştiraki olan Akbel A.Ş. tarafından işletilecektir.

7. YAPIM MALİYETLERİ

7.1. Toplam Yatırım Tutarı

7.1.1. Arsa Yatırımı

Kahramanmaraş Atmosfer Kontrollü Soğuk Hava Deposu Tesisi 'ne yönelik Göksun İlçesinde yaklaşık 19 dönüm arazi tahsisi yapılacaktır.

(Maliye Bakanlığı tarafından yatırım yapacak olan müteşebbislere yatırım yeri tahsis edilebilmektedir. Yatırımcılara, mülkiyeti; Hazineye, Özel Bütçeli İdarelere, İl Özel İdarelerine, Belediyelere ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerinde arsa tahsisi yapıla bilinmektedir.)

7.1.2. Etüd ve Proje Giderleri

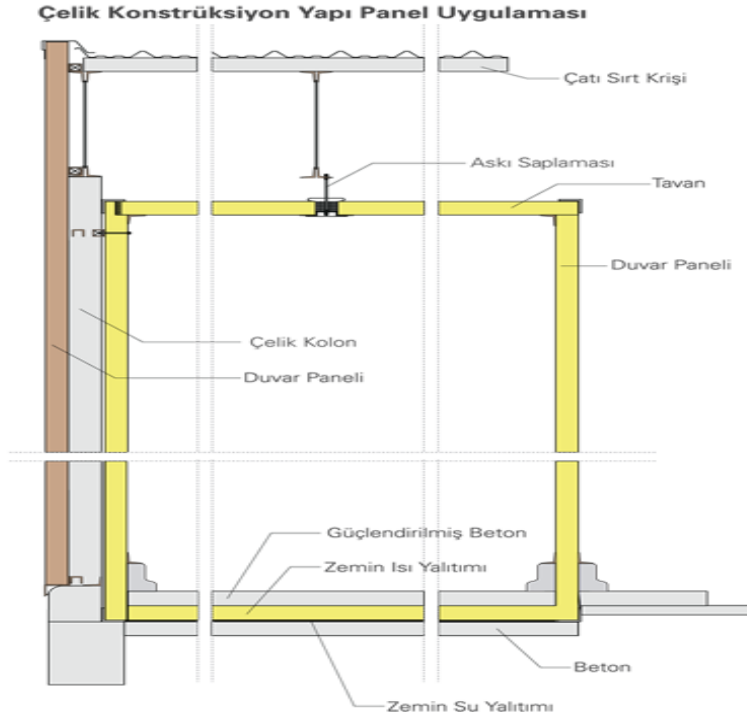
Ön etütler, tatbikat projeleri, inşaat izinleri ile ilgili harcamalar, inşaat ve tesisatlarına yönelik kontrollük ve müşavirlik giderleri olarak toplam yatırım tutarının yaklaşık %1'i olan 55.000.- TL harcama etüd ve proje giderleri olarak hesaplanmıştır.

7.1.3. İnşaat Harcamaları

Soğuk hava tesisi içerisinde soğuk ve donmuş muhafaza odaları, ön soğutma ve şoklama odası, mal kabul ve üretim holü, makine dairesi ve iki katlı idari ve sosyal ofisleri olan tek bir yapı halinde 95 m x 33 m ebatlarında toplam **3.135 m²** alan üzerine inşa edilecek. İnşaat hesaplamasında kabul edilen bazı detaylar şunlardır;

- Depoların tavan net yüksekliği 750cm olarak düşünülmüştür. Koridorlar ve ön soğutma odası 400cm planlanmıştır.
- Bina taşıyıcı yapısı çelik olacaktır. (Kolonlar prefabrik beton da olabilir, ancak sağlıklı bir yapı için çatı taşıyıcı karkas sistemi çelik yapı önerilmekte.)
- Bina kotu makas altı yüksekliği 800cm olacaktır.
- Soğuk hava deposu tek koridordan oluşmaktadır. Koridor genişliği forkliflerin rahat hareket etmesi için 5 metre olarak belirlenmiştir.

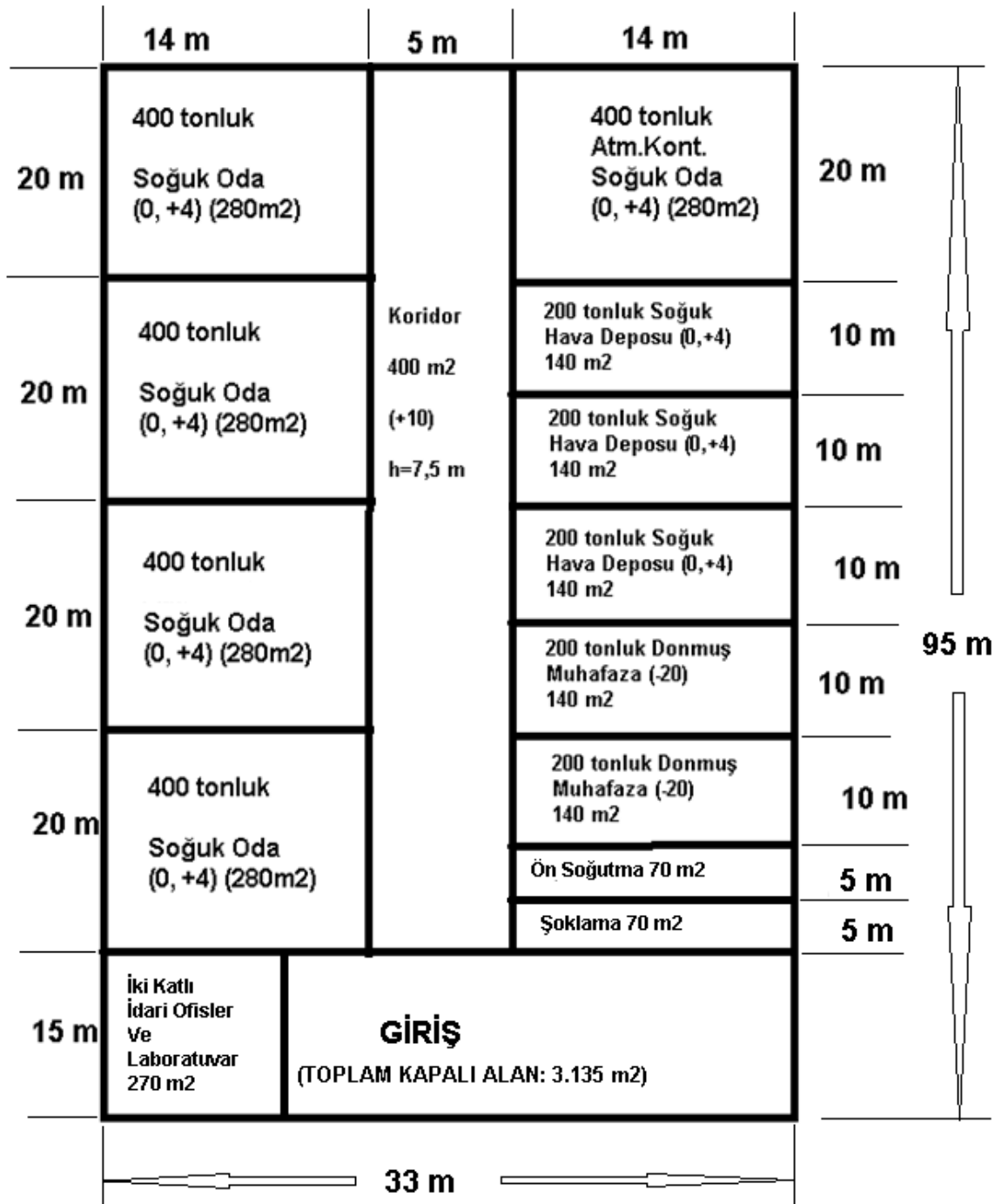
- Depo koridorları boyunca çarpmalara karşı her iki tarafa da koruyucu çelik bar uygulanmalıdır.
- Dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise koridorlara boydan boya ızgaralı su kanallarının konulmasıdır.

Şekil 7.1: Çelik Konstrüksiyon Uygulaması.

Şekil 7.2: Çelik Konstrüksiyon Fabrika Uygulaması

Şekil 7.3: Kahramanmaraş Atmosfer Kontrollü Soğuk Hava Deposu Planı,

Soğuk Hava Depoları: Soğuk hava deposu tek koridor üzerine kurulacaktır. Koridorlar dahil bu kısmın kapalı alanı (33 m x 80 m) 2.640 m²'dir. Tesis binası çelik konstrüksiyon taşıma sistemine göre yapılacaktır. (Deprem ve iklim bölgesi yapının konumu zemin sınıfı ve piyasa şartları rekabet şartları gibi özelliklerin değişmesi yapı maliyetine doğrudan etkilemektedir. Çelik taşıyıcı sisteme sahip fabrika yapılarının korozyona ve yangın zaaflarına karşılık deprem tesirlerine uygun davranış göstermeleri geri dönüşüm özellikleri ve ekonomik ömürlerinin uzun olması gibi faktörler dikkate alındığında uzun zaman diliminde daha ekonomik çözüm vermektedir.) Binanın saçak yüksekliği 8 m olacaktır. Döşeme kaplaması; ilk olarak tabana sıkıştırılmış dolgu malzemesi serilecek, üzerine grobeton atılacaktır. Daha sonra 15 cm kalınlığında ısı yalıtım malzemesi döşenecektir. Grobeton üzerine 12cm' lik tek kat hasır çelik beton atılacaktır. En son olarak gıda için belirlenen hijyenik polyester boya ile boyanacaktır. Yan duvarlar ve tavanlar ısı muhafaza durumlarına göre 10 ve 15 cm kalınlığında soğuk oda panelleri ile kaplanacaktır. Tavan ve yan cepheler ise poli panel saç ile kaplanacaktır. Çatı ayrıca saç panel ile kapatılacaktır.

Mal Kabul, Yükleme ve Ürün İşleme Alanı: Mal kabul ve yükleme alanı soğuk hava deposuna bitişik aynı çelik konstrüksiyon taşıma sistemine göre yapılacaktır. Binanın toplam yüksekliği 7,50 m olacaktır. Döşeme kaplaması soğuk hava deposuyla birlikte yekpare yapılacaktır.

İdari ve Sosyal İşler Ofisleri: 1 adet iki katlı idari ve sosyal ofisleri mal kabul ve üretim holünün bir kenarına inşa edilecektir. Oturma alanı (9mx15m) 135 m² olacaktır. Toplam kapalı alan 270 m²'dir. Bu bölümde idari ofisler, yemekhane, dinlenme odası, laboratuvar, WC ve işçi soyunma odalarından oluşacaktır.

Sundurma: Ana binaya bitişik (10 m x 80 m) 800 m² yanları açık olarak inşa edilecektir.

Arazi Düzenlemesi: Yatırım yapılacak arazinin eğiminin ayarlanması, hafriyat yapılması, arazi etrafına tel çit çekilmesi, saha betonu, iç yollar, çevre düzenlemesi ve kanalet işleriyle ilgili harcamalar dikkate alınarak inşaat harcamasının %5'i alınmıştır.

Bina inşaat için öngörülen toplam yatırım tutarı aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Bina yalıtımında kullanılan paneller makine-teçhizat kalemi içerisinde değerlendirilmiştir.

Tablo 7.1: Bina inşaat toplam yatırım tutarı (TL).

İnşaat Cinsi	Miktarı	Brm	Birim Fiyat	Brm	Toplam Maliyet
Çelik Konstrüksiyon	146.300	kg	6,00	TL/kg	877.800
Çatı Panelleri	3.500	m2	35,00	TL/m2	122.500
Betonarme Temel+İzolasyon	3.135	m2	55,00	TL/m2	172.425
Diğer işler (Boya-badana vb...)					58.636
İşçilik (% 10)					123.136
Ofisler	270	m2	265,00	TL/m2	71.550
Sundurma	800	m2	170,00	TL/m3	136.000
Arazi Düzenlenmesi(% 5)					78.102
TOPLAM (KDV Dahil)					1.640.150

NOT(1): Yukarda da belirttiğimiz gibibina yalıtımında kullanılan paneller makine-teçhizat kalemi içerisinde değerlendirilmiştir. Yan duvar ve tavan yalıtım panelleri, soğuk oda kapıları ve etanj aydınlatmaları inşaat kalemine eklendiğinde inşaat maliyeti (makine-teçhizat hariç) yaklaşık 2.560.000.-TL (793.000 Euro) olmaktadır.

NOT(2): Şayet fabrika inşaatı betonarme ve prefabrik olacak olursa yukarıdaki çelik konstrüksiyon maliyetinden yaklaşık %30 daha ucuz olacaktır.

Tesis için hesaplanan inşaat harcaması 1.640.150.-TL'sidir.

7.1.4. Makine ve Teçhizat Giderleri

Tesis için öngörülen makine teçhizat ile yardımcı tesislere ait harcamalar aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 7.2: Makine teçhizat listesi ve fiyatları.

S.N		Miktar	Bir.Fiyat (€)	Top.Tutar (€)	Top.Tutar (TL)
A	Soğuk Hava Deposu Panel Kısım				
1	100 mm Poli Duvar Paneli (m2)	6.784	27,70	187.916,80	601.333,76
2	150 mm Poli Duvar Paneli (m2)	1.000	36,00	36.000,00	115.200,00
3	220 x 300 cm Net Geçişli Normal Sürme Tip Kapı	9	1.323,00	11.907,00	38.102,40
4	220 x 300 cm Net Geçişli Isıtıcı Sürme Tip Kapı	3	1.423,00	4.269,00	13.660,80
5	Büyük Basınç Denge Ventili	60	60,00	3.600,00	11.520,00
6	Montaj Bedeli	1	42.658,00	42.658,00	136.505,60
	Panel Kısım Toplamı			286.350,80	916.322,56
B	Soğuk Hava Deposu Makine Kısım				
1	PC25NH Model Split Tip (0/+4) Soğuk Muhafaza	11	8.790,00	96.690,00	309.408,00
2	PC12DH Model Split Tip (-20) Don.Muhafaza	4	8.390,00	33.560,00	107.392,00
3	PC40NH Model Split Tip (0/+4) Ön Soğutma	1	14.900,00	14.900,00	47.680,00
4	Şoklama Odası Spliti (-35)	2	20.090,00	40.180,00	128.576,00
5	PC12NH Model Split Tip (+10) Koridor	4	5.800,00	23.200,00	74.240,00
6	VAN AMERONGEN Marka Atmosfer Kontrollü Soğuk Odalar İçin Makine Teçhizat ve Kapılar (Paket Olarak Komple)	1	184.500,00	184.500,00	590.400,00
	Soğuk Hava Deposu Makine Toplamı			393.030,00	1.257.696,00
C	Soğuk Hava Deposu Yardımcı Üniteler Kısım				
1	PVC Perde	11	262,00	2.882,00	9.222,40
2	Seksiyonel Kapı (Dış Kapı)	2	1.900,00	3.800,00	12.160,00
3	Hidrolik Rampa	2	2.950,00	5.900,00	18.880,00
4	Körük	2	750,00	1.500,00	4.800,00
5	3 x 16 m Tır Kantarı	1	15.000,00	15.000,00	48.000,00
6	Etanj Aydınlatma	131	59,00	7.729,00	24.732,80
7	Trafo 600 kVA	1	11.000,00	11.000,00	35.200,00
8	Yüksek Gerilim Elk.Teçhizatı	1	30.000,00	30.000,00	96.000,00
9	Elektrikli Forklift	1	40.000,00	40.000,00	128.000,00
10	Jeneratör (600 kVA)	1	30.000,00	30.000,00	96.000,00
11	Muhtelif Laboratuvar Malzemeleri	1	45.000,00	45.000,00	144.000,00
12	Muhtelif Yardımcı Malzemeler	1	5.000,00	5.000,00	16.000,00
	Yardımcı Üniteler Toplamı			197.811,00	632.995,20
	Toplam KDV (%18)				505.262,48
	Genel Toplam (KDV Dahil)				3.312.276,24

Tesis için hesaplanan makine-teçhizat harcaması 3.312.276.-TL' sıdır.

7.1.5. Taşıma ve Sigorta Giderleri

Makine teçhizatın üretici firmalardan tesis mahalline getirilmesi için taşıma ve sigorta gideri öngörülmüştür. Makineler yerli imalatçı firmalardan temin edilecektir. Yerli makineler için, makine bedelinin yaklaşık %1'i oranında taşıma ve sigorta gideri öngörülmüştür.

7.1.6. İthalat ve Gümrükleme Giderleri

Bu harcama kalemi için her hangi bir bedel öngörülmemiştir.

7.1.7. Montaj Giderleri

Soğuk oda panelleri ve makine montajı için önerilen tutarın bir kısmı Makine Teçhizat Giderleri kaleminde değerlendirildiğinden bu kaleminde yeniden değerlendirilmemiştir. Bunun dışında bir takım gerekli harcama kalemleri de dikkate alındığında (mühendislik ve kontrolörlük, seyahat, konaklama, işgücü vb.) montaj ve işçilik giderleri için 60.000.TL öngörülmüştür.

7.1.8. Taşıt Araçları ve Demirbaş Giderleri

Tesis için taşıt öngörülmemiştir. Diğer taraftan idare bina ile yemekhane ve sosyal tesisler için gerekli olan büro malzeme ve cihazları için de (telefon santral ve apareyleri, bilgisayar ve lisanslı programlar, faks, fotokopi, masalar, koltuklar, dolaplar, yemekhane gereçleri vs.) demirbaş gideri düşünülmüştür.

Bu durumda, taşıt araçları ve demirbaş giderleri için toplam 30.000.-TL gerekeceği düşünülmektedir.

7.1.9. İşletmeye Alma Giderleri

Montajı yapılan makine ve teçhizatın işleyişini kontrol aşamasında ortaya çıkabilecek giderleri kapsayan işletmeye alma giderleri; ayarlama, deneme çalıştırması gibi masrafları kapsamaktadır. Bu maliyetin hesabında işletmeye alma döneminde tesisin 15 gün süreyle düşük bir kapasite kullanım oranında çalışacağı düşünülmüş 15.000.-TL harcama öngörülmüştür.

7.1.10. Genel Giderler

Genel giderler, proje maliyetini oluşturan esas unsurların gerçekleşmesi ile ilgili faaliyetlerden doğmaktadır. İdari kuruluş ve servislerin gideri, yayın ve ilan masrafları, kırtasiye giderleri, iletişim giderleri, sigorta, vergi, resim ve harçlar genel giderler kalemini oluşturmaktadır.

Genel giderler kalemi buraya kadar hesaplanan sabit yatırım tutarının yaklaşık %1'i öngörülmüştür.

7.1.11. Beklenebilecek Farklar

Hazırlanan bu projede sabit yatırım tutarı hesabı, projeye ilişkin harcamaların önceden yapılan tahmin hesaplarına dayanmaktadır. Yani çoğunlukla fiili harcamalar olmayıp tasarlanan harcamalardır. Bu nedenle, proje maliyetlerinin hesaplanmasında yapılan muhtelif hataları gidermek ve önceden bilinmesine imkan olmayan bir takım giderleri karşılamak amacı ile bu harcama kalemi oluşturulmuştur.

Beklenebilecek farklar, bu kaleme kadar olan harcamaların yaklaşık %0,5'i oranında bir fiziki ve finansal beklenmeyen gider olabileceği tahmin edilmiştir.

Tablo 7.3: Toplam Yatırım Tutarı Ve Yıllara Dağılımı (TL)

YATIRIM UNSURLARI	KÜMÜLATİF			2016		2017	
	TOPLAM	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ
A - Arsa Yatırımı	0	0	0	0	0		
B - Sabit Tesis Yatırımı	5.225.605	5.225.605	0	3.354.740	0	1.870.865	0
1 - Etüd, Proje	55.000	55.000	0	55.000	0	0	0
2 - Teknik Yardım ve Lisans	0	0	0	0	0	0	0
3 - İnşaat Harcamaları	1.640.150	1.640.150	0	1.200.000	0	440.150	0
4 - Makina ve Teçhizat	3.312.276	3.312.276	0	2.000.000	0	1.312.276	0
5 - Navlun ve Sigorta	35.700	35.700	0	20.000	0	15.700	0
6 - İthalat ve Gümrükleme Giderleri	0	0	0	0	0	0	0
7 - Montaj Giderleri	60.000	60.000	0	30.000	0	30.000	0
8 - Taşıtlar ve Demirbaşlar	30.000	30.000	0	0	0	30.000	0
9 - İşletmeye Alma Giderleri	15.000	15.000	0	0	0	15.000	0
10 - Genel Giderler	51.481	51.481	0	33.050	0	18.431	0
11 - Beklenebilecek Farklar	25.998	25.998	0	16.690	0	9.308	0
SABİT YATIRIM TUTARI (Arsa Dahil)	5.225.605	5.225.605	0	3.354.740	0	1.870.865	0
C - İşletme Sermayesi Yatırımı	111.552	111.552	0	0	0	111.552	0
TOPLAM YATIRIM TUTARI (KDV Dahil)	5.337.157	5.337.157	0	3.354.740	0	1.982.417	0

7.2. Tam Kapasitede İşletme Sermayesi İhtiyacı

Tablo 7.4: İşletme Sermayesi İhtiyacı Hesabı (TL)

UNSURLAR	SÜRE (GÜN)	YILLIK TUTAR (SABİT)	YILLIK TUTAR (DEĞİŞKEN)	İŞLETME SERMAYESİ TUTARI (SABİT)	İŞLETME SERMAYESİ TUTARI (DEĞİŞKEN)	İŞLETME SERMAYESİ TUTARI (TOPLAM)
1 . HAMMADDELER	0	0	0	0	0	0
2 . YARDIMCI MADDELER	0	0	0	0	0	0
3 . İŞLETME MALZEMESİ	30	0	10.000	0	822	822
4 . MAMUL STOKU	0	137.708	692.787	0	0	0
5 . YARI MAMÜL STOKU	0	0	0	0	0	0
6 . YAKIT STOKU	20	2.000	8.000	110	438	548
7 . MÜŞT. BAĞLI MAL DEĞERİ	45	162.708	692.787	20.060	85.412	105.472
8 . NAKİT İHTİYACI	30	160.708	674.787	13.209	55.462	68.671
TOPLAM		463.123	2.078.362	33.378	142.134	175.513

KKO'NA GÖRE YILLAR İTİBARIYLA

İŞLETME SERMAYESİ İHTİYACI HESABI

YILLAR	KKO	İŞLETME SERMAYESİ İHTİYACI	KÜMÜLATİF TL
2017	55%	111.552	111.552
2018	60%	7.107	118.659
2019	65%	7.107	125.766
2020	70%	7.107	132.872
2021	75%	7.107	139.979
2022	80%	7.107	147.086
2023	80%	0	147.086
2024	80%	0	147.086
2025	80%	0	147.086
2026	80%	0	147.086

8. İŞLETME GELİR VE GİDERLERİ

8.1. İşletme Giderleri

8.1.1. Hammadde ve Yardımcı Madde Giderleri

Soğuk hava deposunda muhafaza edilecek ürünler çiftçiye, üreticiye veya tüccara ait olacağından hammadde ve yardımcı madde gideri öngörülmemiştir.

8.1.2. İşletme Malzemesi Giderleri

Tesiste muhafaza edilecek ürünlerin dağılmaması için zaman zaman; streç film, (patlatan ürünler için) çuval, plastik kasa, karton koli gibi malzemeler için 10.000 TL öngörülmüştür.

Hesaplamalarda depolanacak ürünler işletme tarafından satın alınmayacağı öngörülmüştür. Bu nedenle tesis bünyesinde depolanacak ürünlere ait kasa giderleri ve paketleme giderleri müşteriye ait olacaktır. Ancak ürün depolamada forkliftin rahat çalışması ve depolanacak bu ürünlerin soğuk hava odalarına optimum kapasitede yerleştirilmesi için 1.000 adet kasa ve palet kullanılacaktır.

8.1.3. Elektrik Giderleri

Tesisin makine parkının toplam elektrik gücü (423 kWh) 545 kVA'dır. Tesis için öngörülen **trafo gücü 600 kVA** olup, yıllık elektrik tüketimi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8.1: Tesisin kurulu elektrik gücü.

S.No	Bölümler	kVA	kWh
1	Ön Soğutma	94,50	75,60
2	Donmuş Muhafaza Odaları	65,20	52,16
3	Soğuk Muhafaza Odaları	280,80	224,64
4	Koridor	49,20	39,36
5	Soğuk Oda Aydınlatma	6,55	5,24
6	Diğer	49,63	26,00
	TOPLAM	545,88	423,00

Sonuç itibariyle; tesisin yıllık toplam elektrik tüketimi:

423 kWh x 24 saat/gün x 365 gün/yıl x 0,33 çalışma katsayı= **1.222.808 kWh/yıl** olacaktır.

8.1.4. Yakıt Giderleri

Ofislerin ısıtılması ve işçilerin ulaşımını için yıllık 10.000 TL gider öngörülmüştür.

8.1.5. Su Giderleri

Tesisin yıllık su tüketimi, tesis temizliği, işçi su tüketimi, bahçe sulama ve diğer su tüketimleri de göz önüne alınarak (çalışanların tüketimi: 219 m³, tesis temizliği:1.095 m³, bahçe sulama: 186 m³)1.500 m³ olarak öngörülmüştür.

8.1.6. İşçilik ve Personel Giderleri

Tam kapasitede öngörülen personelin tesis içi görev dağılımı ve ücretleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8.2: Tam kapasitede öngörülen personel sayısı ve ücretleri.

S.No:	Görev	Sayı	Brüt Aylık (TL/Kişi)	Yıllık Toplam (TL)
1	Müdür	1	5.000,00	60.000,00
2	Muhasebe Şefi	1	3.000,00	36.000,00
3	Muhasebe Elemanı	1	2.000,00	24.000,00
4	Forklift Operatörü	2	2.500,00	60.000,00
5	Teknisyen	3	2.500,00	90.000,00
6	Depo Görevlisi	4	2.000,00	96.000,00
7	Sekreter	1	2.000,00	24.000,00
8	Bekçi	2	2.000,00	48.000,00
	Toplam	15		438.000,00

Ortalama Yıllık Kişi Başı Birim Maliyeti; 29.200,00 TL'sidir.

8.1.7. Bakım Onarım Giderleri

Kurulacak tesisin üretim fonksiyonunu aksatmadan yürütebilmesi için tesis binalarının, tesisat ve makine-ekipmanların yıllık olağan bakımları için tam kapasitede yıllık 50.000.-TL civarında bir harcama öngörülmüştür.

8.1.8. Genel Giderler

Genel giderler kaleminde kiralalar, sigortalar, çeşitli ayni vergiler, diğer idari ve işletme giderleri olup buraya kadar olan kalemlerin toplamının %2'si alınmak suretiyle hesaplanmıştır.

8.1.9. Beklenebilecek Farklar

Genel giderler kalemi de dahil buraya kadar olan harcamalar toplamının %2'si alınmak suretiyle hesaplanmıştır.

8.2. Satış Giderleri

Satış giderleri olarak özellikle seyahat, iletişim, konaklama vb. giderleri ile işletmenin pazarlama, satış ve dağıtım fonksiyonu ile ilgili olarak yapılan tüm giderleri kapsamaktadır. Öngörülen tutar; 25.000.-TL.

8.3. Birim Maliyetler

Tam kapasitede aylık 1 ton ürün muhafaza maliyeti ortalama; 23,76 TL' sıdır.

Tablo 8.3: Tam Kapasitede Yıllık İşletme Giderleri (TL)

GİDER UNSURLARI	MİKTAR	FİYAT	TUTAR	SBT	DEĞ
A - Üretim Giderleri					
1 - Hammaddeler			0,00	0%	100%
			0,00		
2 - Yardımcı Maddeler			0,00	0%	100%
			0,00		
3 - İşletme Malzemesi			10.000,00	0%	100%
Muhtelif Sarf Malzeme			10.000,00		
			0,00		
4 - Elektrik	1.222.808 Kwh	0,23	281.246,00	2%	98%
5 - Yakıt			10.000,00	20%	80%
Motorin			10.000,00		
			0,00		
6 - Su	1500,00 m3	6,00	9.000,00	20%	80%
7 - İşçilik-Personel	15 kişi	29.200,00	438.000,00	20%	80%
8 - Bakım-Onarım			50.000,00	60%	40%
9 - Genel Giderler	0,02		15.965,00	50%	50%
10 - Beklenebilecek Farklar	0,02		16.284,00	16,6%	83%
TOPLAM ÜRETİM GİDERLERİ			830.495,00	16,6%	83,4%
B - Satış ve Pazarlama Giderleri	3,0%		25.000,00	100%	0%
TOPLAM İŞLETME GİDERLERİ			855.495,00	19,0%	81,0%

TOPLAM İŞLETME GİDERLERİ		TOPLAM ÜRETİM GİDERLERİ	
Sabit Giderler Toplamı	162.708	Sabit Gider Toplamı	137.708
Değişken Giderler Toplamı	692.787	Değişken Gider Toplamı	692.787

8.4. Tam Kapasitede İşletme Gelirleri

Tablo 8.4: Tam Kapasitede İşletme Gelirleri (TL)

MAMÜLÜN CİNSİ	SATIŞ MİKTARI		B.FİYAT		TUTAR
İç Piyasa					
Soğuk Ürün Muhafazası (Atm.Kont.)	400	ton	720,00	TL/ton-yıl	288.000,00
Soğuk Ürün Muhafazası	2.200	ton	540,00	TL/ton-yıl	1.188.000,00
Donmuş Ürün Muhafazası	400	ton	660,00	TL/ton-yıl	264.000,00
İÇ SATIŞ TOPLAMI					1.740.000,00
Dış Piyasa					
					0,00
DIŞ SATIM TOPLAMI					0,00
TOPLAM İŞLETME GELİRİ					1.740.000,00

9. EKONOMİK ANALİZ

Ekonomik Analiz (Sosyal Fayda-Maliyet Analizi) projenin yatırımcı kurum veya kişi açısından maliyet ve faydaların toplum açısından değerlerinin (gölge ücretlerle) hesaplandığı analizdir. Yani projenin ulusal ekonomi açısından analiz edildiği ekonomik analizde, ekonomik karlılık yada diğer bir deyişle kaynakların etkin kullanılması yoluyla gelirin maksimize edilmesi (büyüme) amaçlanır. Bu yöntemde cari piyasa fiyatları yerine kaynakların fırsat yada diğer bir deyişle gerçek (kaynak) maliyetlerini yansıtan “gölge fiyatlar” kullanılır.

Gölge fiyatlar fiyatların yetersiz olduğu yada hiç oluşmadığı durumlarda toplumsal fayda ve maliyetleri yansıtmaları için mallara ve faktörlere bağlanan fiyatlardır. Ekonomik analizde kullanılan gölge fiyatlara ayrıca muhasebe fiyatları, ekonomik fiyatlar, yada etkinlik fiyatları da denir. Ekonomik analizde kullanılan kabuller şunlardır;

- Projenin ekonomik ömrü 20 yıl olarak kabul edilmiştir.
- Yapım maliyetleri ile işletme gelir ve giderleri vergi vb. dış etkenlerden arındırmak amacıyla **0,8** ile çarpılarak hesaplamalarda kullanılmıştır. Maliyetler sabit fiyatlarla hesaplanmış olup, enflasyon dikkate alınmamıştır.
- İskonto oranı % 6,5 olarak dikkate alınmıştır.

Tablo 9.1: Toplam Yatırım Tutarı ve Yıllara Dağılımı (x 0,80) (TL)

YATIRIM UNSURLARI	KÜMÜLATİF			2016		2017	
	TOPLAM	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ
A - Arsa Yatırımı	0	0	0	0	0		
B - Sabit Tesis Yatırımı	4.180.484	4.180.484	0	2.683.792	0	1.496.692	0
1 - Etüd, Proje	44.000	44.000	0	44.000	0	0	0
2 - Teknik Yardım ve Lisans	0	0	0	0	0	0	0
3 - İnşaat Harcamaları	1.312.120	1.312.120	0	960.000	0	352.120	0
4 - Makina ve Teçhizat	2.649.821	2.649.821	0	1.600.000	0	1.049.821	0
5 - Navlun ve Sigorta	28.560	28.560	0	16.000	0	12.560	0
6 - İthalat ve Gümrükleme Giderleri	0	0	0	0	0	0	0
7 - Montaj Giderleri	48.000	48.000	0	24.000	0	24.000	0
8 - Taşıtlar ve Demirbaşlar	24.000	24.000	0	0	0	24.000	0
9 - İşletmeye Alma Giderleri	12.000	12.000	0	0	0	12.000	0
10 - Genel Giderler	41.185	41.185	0	26.440	0	14.745	0
11 - Beklenebilecek Farklar	20.798	20.798	0	13.352	0	7.446	0
SABİT YATIRIM TUTARI (Arsa Dahil)	4.180.484	4.180.484	0	2.683.792	0	1.496.692	0
C - İşletme Sermayesi Yatırımı	68.246	68.246	0	0	0	68.246	0
TOPLAM YATIRIM TUTARI	4.248.730	4.248.730	0	2.683.792	0	1.564.938	0

Tablo 9.2: Tam Kapasitede İşletme Giderleri (x 0,80) (TL)

GİDER UNSURLARI	MİKTAR	FİYAT	TUTAR	SBT	DEĞ
A - Üretim Giderleri					
1 - Hammaddeler			0,00	0%	100%
			0,00		
2 - Yardımcı Maddeler			0,00	0%	100%
			0,00		
3 - İşletme Malzemesi			8.000,00	0%	100%
Muhtelif Sarf Malzeme			8.000,00		
			0,00		
4 - Elektrik	1.222.808 Kwh	0,04	50.624,00	2%	98%
5 - Yakıt			8.000,00	20%	80%
Motorin			8.000,00		
			0,00		
6 - Su	1500,00 m3	4,80	7.200,00	20%	80%
7 - İşçilik-Personel	15 kişi	23.360,00	350.400,00	20%	80%
8 - Bakım-Onarım			40.000,00	60%	40%
9 - Genel Giderler	0,02		9.284,00	50%	50%
10 - Beklenebilecek Farklar	0,02		9.470,00	21,7%	78%
TOPLAM ÜRETİM GİDERLERİ			482.978,00	21,7%	78,3%
B - Satış ve Pazarlama Giderleri	4,1%		20.000,00	100%	0%
TOPLAM İŞLETME GİDERLERİ			502.978,00	24,8%	75,2%

TOPLAM İŞLETME GİDERLERİ		TOPLAM ÜRETİM GİDERLERİ	
Sabit Giderler Toplamı	124.830	Sabit Gider Toplamı	104.830
Değişken Giderler Toplamı	378.148	Değişken Gider Toplamı	378.148

Tablo 9.3: Tam Kapasitede İşletme Gelirleri (x 0,80) (TL)

MAMÜLÜN CİNSİ	SATIŞ MİKTARI		B.FİYAT		TUTAR
İç Piyasa					
Soğuk Ürün Muhafazası (Atm.Kont.)	400	ton	576,00	TL/ton-yıl	230.400,00
Soğuk Ürün Muhafazası	2.200	ton	432,00	TL/ton-yıl	950.400,00
Donmuş Ürün Muhafazası	400	ton	528,00	TL/ton-yıl	211.200,00
İÇ SATIŞ TOPLAMI					1.392.000,00
Dış Piyasa					
					0,00
DIŞ SATIM TOPLAMI					0,00
TOPLAM İŞLETME GELİRİ					1.392.000,00

Tablo 9.4: Tam Kapasitede ve KKO'na Göre Yıllar İtibariyle İşletme Sermayesi İhtiyacı (x 0,80) (TL)

UNSURLAR	SÜRE (GÜN)	YILLIK TUTAR (SABİT)	YILLIK TUTAR (DEĞİŞKEN)	İŞLETME SERMAYESİ TUTARI (SABİT)	İŞLETME SERMAYESİ TUTARI (DEĞİŞKEN)	İŞLETME SERMAYESİ TUTARI (TOPLAM)	YILLAR	KKO	İŞLETME SERMAYESİ İHTİYACI	KÜMÜLATİF TL
1 . HAMMADDELER	0	0	0	0	0	0	2017	55%	68.246	68.246
2 . YARDIMCI MADDELER	0	0	0	0	0	0	2018	60%	3.876	72.122
3 . İŞLETME MALZEMESİ	30	0	8.000	0	658	658	2019	65%	3.876	75.998
4 . MAMUL STOKU	0	104.830	378.148	0	0	0	2020	70%	3.876	79.875
5 . YARI MAMUL STOKU	0	0	0	0	0	0	2021	75%	3.876	83.751
6 . YAKIT STOKU	20	1.600	6.400	88	351	438	2022	80%	3.876	87.627
7 . MÜŞT. BAĞLI MAL DEĞERİ	45	124.830	378.148	15.390	46.621	62.011	2023	80%	0	87.627
8 . NAKİT İHTİYACI	30	123.230	363.748	10.128	29.897	40.026	2024	80%	0	87.627
TOPLAM		354.490	1.134.444	25.606	77.526	103.132	2025	80%	0	87.627
							2026	80%	0	87.627

Tablo 9.5: Toplam finansman İhtiyacı ve Kaynakları (x 0,80) (TL)

TOPLAM FİNANSMAN İHTİYACI		KÜMÜLATİF			2016		2017	
		TOPLAM	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ
A - Arsa Yatırımı		0	0	0	0	0	0	0
B - Sabit Tesis Yatırımı		4.180.484	4.180.484	0	2.683.792	0	1.496.692	0
C - Finansman Giderleri		0	0	0	0	0	0	0
Sabit Yatırım Toplamı		4.180.484	4.180.484	0	2.683.792	0	1.496.692	0
D - İşletme Sermayesi Yatırımı		68.246	68.246	0	0	0	68.246	0
E - Bağılı Değerler		0	0	0	0	0	0	0
GENEL YATIRIM TUTARI (TOPLAM FİNANSMAN İHTİYACI)		4.248.730	4.248.730	0	2.683.792	0	1.564.938	0

TOPLAM FİNANSMAN KAYNAKLARI		KÜMÜLATİF			2016			
		TOPLAM	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ		
A - Özkaynaklar	100%	4.248.730	4.248.730	0	2.683.792	0	1.564.938	0
1 - Sermaye		4.248.730	4.248.730	0	2.683.792	0	1.564.938	0
B - Yabancı Kaynaklar	0%	0	0	0	0	0	0	0
1- Orta ve Uzun Vadeli Borçlar		0	0	0	0	0	0	0
1.1 - Orta ve Uzun Vadeli Banka Kredileri		0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM FİNANSMAN KAYNAKLARI		4.248.730	4.248.730	0	2.683.792	0	1.564.938	0

Tablo 9.6: Ekonomik Net Bugünkü Değer ve İç Karlılık (x 0,80) (TL)

TL								ISKONTO : 6,5%	
Yıllar	Sabit Yatırım	İşletme Sermayesi	Vergi Öncesi (Brüt) Kar	Amortisman	Faiz Ödemesi	Vergi Ödemesi	Hurda Değeri	Net Nakit Akım (NNA)	İskonto Edilmiş NNA
2016	2.683.792	0	0	0	0	0	0	(2.683.792)	(2.519.993)
2017	1.496.692	68.246	(252.746)	324.877	0	0	0	(1.492.806)	(1.316.146)
2018	0	3.876	158.604	324.877	0	0	0	479.605	397.040
2019	0	3.876	209.297	324.877	0	23.031	0	507.267	394.310
2020	0	3.876	259.989	324.877	0	51.998	0	528.992	386.101
2021	0	3.876	310.682	324.877	0	62.136	0	569.546	390.330
2022	0	3.876	361.374	324.877	0	72.275	0	610.100	392.603
2023	0	0	361.374	324.877	0	72.275	0	613.977	370.984
2024	0	0	361.374	324.877	0	72.275	0	613.977	348.342
2025	0	0	361.374	324.877	0	72.275	0	613.977	327.081
2026	0	0	361.374	324.877	0	72.275	0	613.977	307.119
2027	0	0	361.374	324.877	0	72.275	0	613.977	288.374
2028	0	0	361.374	324.877	0	72.275	0	613.977	270.774
2029	0	0	404.293	281.958	0	80.859	0	605.393	250.693
2030	0	0	686.252	0	0	137.250	0	549.001	213.466
2031	0	0	686.252	0	0	137.250	0	549.001	200.438
2032	0	0	686.252	0	0	137.250	0	549.001	188.205
2033	0	0	686.252	0	0	137.250	0	549.001	176.718
2034	0	0	686.252	0	0	137.250	0	549.001	165.932
2035	0	0	686.252	0	0	137.250	0	549.001	155.805
2036	0	0	686.252	0	0	137.250	1.068.209	1.617.211	430.948
NET BUGÜNKÜ DEĞER								1.819.124	
GERİ ÖDEME SÜRESİ	7 Yıl 4 Ay								
İÇ VERİMLİLİK (IRR)	11,29 %								
FAYDA/MASRAF	1,47								

Ekonomik analiz sonuçları proje değerleriyle kıyaslamalı olarak aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 9.7: Ekonomik Analiz Sonuçları

Net Bugünkü Değer (Proje)	908.899 TL
Net Bugünkü Değer (x 0,80)	1.819.124 TL
İç Verimlilik Oranı (Proje)	%8,50
İç Verimlilik Oranı (x 0,80)	%11,29
Geri Ödeme Süresi (Proje)	9 yıl 1 ay
Geri Ödeme Süresi (x 0,80)	7 yıl 4 ay
Fayda/Masraf Oranı (Proje)	1,19
Fayda/Masraf Oranı (x 0,80)	1,47
Başabaş Noktası KKO – Amortisman dahil (Proje)	%16
Başabaş Noktası KKO – Amortisman dahil (x 0,80)	%12

Gölge fiyatlarla yapılan ekonomik analiz sonuçları proje değerlerine kıyasla daha avantajlı gözükmetedir.

10. FİNANSAL ANALİZ

10.1. Mali Değerlendirmeye Yönelik Varsayımlar

Mali inceleme ve değerlendirmede kabul edilen varsayımlar aşağıda verilmiştir.

- Yatırımın ekonomik ömrü 20 yıl olarak kabul edilmiştir.
- Bütün hesaplamalar TL cinsinden yapılmıştır. Döviz harcamalarında; Merkez Bankası 2016 Mart ayı ortalama döviz satış kuru $1\text{€}=3,20\text{TL}$, $1\text{\$}=2,90\text{TL}$ olarak esas alınmıştır. Kur farkı ve fiyat artışı hesaplanmamıştır.
- Yatırım kalemleri ile ilgili bütün ödemeler ilgili kalemlerin tesise geldiği gün yapılacaktır. Başlangıç işletme sermayesi tesisin işletmeye geçtiği tarihte temin edilecektir.
- Tesisin yabancı kaynaklar dışındaki finansman ihtiyacı sermaye ile karşılanacaktır.

10.2. Yatırımın Finansman İhtiyacı ve Kaynakları

Tablo 10.1: Toplam Finansman İhtiyacı ve Kaynakları (TL)

TOPLAM FİNANSMAN İHTİYACI	KÜMÜLATİF			2016		2017	
	TOPLAM	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ
A - Arsa Yatırımı	0	0	0	0	0	0	0
B - Sabit Tesis Yatırımı	5.225.605	5.225.605	0	3.354.740	0	1.870.865	0
C - Finansman Giderleri	0	0	0	0	0	0	0
Sabit Yatırım Toplamı	5.225.605	5.225.605	0	3.354.740	0	1.870.865	0
D - İşletme Sermayesi Yatırımı	111.552	111.552	0	0	0	111.552	0
E - Bağlı Değerler	0	0	0	0	0	0	0
GENEL YATIRIM TUTARI (TOPLAM FİNANSMAN İHTİYACI)	5.337.157	5.337.157	0	3.354.740	0	1.982.417	0

TOPLAM FİNANSMAN KAYNAKLARI		KÜMÜLATİF			2016			
		TOPLAM	İÇ	DIŞ	İÇ	DIŞ		
A - Özkaynaklar	100%	5.337.157	5.337.157	0	3.354.740	0	1.982.417	0
1 - Sermaye		5.337.157	5.337.157	0	3.354.740	0	1.982.417	0
B - Yabancı Kaynaklar	0%	0	0	0	0	0	0	0
1-Orta ve Uzun Vadeli Borçlar		0	0	0	0	0	0	0
1.1 - Orta ve Uzun Vadeli Banka Kredileri		0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM FİNANSMAN KAYNAKLARI		5.337.157	5.337.157	0	3.354.740	0	1.982.417	0

10.3. Proforma Gelir ve Giderler

Proforma Gelir ve Gider tablosu aşağıda verilmiştir.

Tablo 10.2: Proforma Gelir ve Giderler (TL)

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
1 - Proje Gelirleri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
2 - Satılan Malın Maliyeti	496.720	984.476	1.019.116	1.053.755	1.088.395	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034
3 - Brüt Kâr / Zarar	(337.220)	59.524	111.884	164.245	216.605	268.966	268.966	268.966	268.966	268.966	268.966
4 - Geçmiş Yıllar Zarar Toplamı	0	(337.220)	(277.696)	(165.812)	(1.567)	0	0	0	0	0	0
5 - Geçmiş Yıllar Zarar Mahsubu	0	59.524	111.884	164.245	1.567	0	0	0	0	0	0
6 - Kurumlar Vergisi Matrahı	0	0	0	0	215.038	268.966	268.966	268.966	268.966	268.966	268.966
7 - Kurumlar Vergisi Katkısı 0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 - Kurumlar Vergisi 20%	0	0	0	0	43.008	53.793	53.793	53.793	53.793	53.793	53.793
9 - Net Kâr / Zarar	(337.220)	0	0	0	172.030	215.173	215.173	215.173	215.173	215.173	215.173
10 - I.Tertip Kanuni Yedek Akçe 5%	0	0	0	0	8.602	10.759	10.759	10.759	10.759	10.759	10.759
11 - Dağıtılabilir Kâr	0	0	0	0	163.429	204.414	204.414	204.414	204.414	204.414	204.414
12 - I. Kar Payı (Sermayenin %5'i)	0	0	0	0	163.429	204.414	204.414	204.414	204.414	204.414	204.414
13 - Kullanılabilir Kâr	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

10.4. Proforma Nakit Akımları

Tablo 10.3: Proforma Nakit Akımları (TL)

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
A - Nakit girişleri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
1. Proje Gelirleri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
- Yurtiçi Satış Geliri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
- Yurtdışı Satış Geliri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 - İ.K.D.V.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B - Nakit Çıktıları	97.730	585.487	620.126	654.765	689.405	923.374	975.145	975.145	975.145	975.145	975.145
1 - İşletme Dön.Yatırım Harcamaları	7.107	7.107	7.107	7.107	7.107	0	0	0	0	0	0
2 - İşletme Dönemi Giderleri	90.623	578.380	613.019	647.659	682.298	716.938	716.938	716.938	716.938	716.938	716.938
3 - Zorunlu Ödemeler	0	0	0	0	0	206.436	258.207	258.207	258.207	258.207	258.207
a . Kurumlar Vergisi	0	0	0	0	0	43.008	53.793	53.793	53.793	53.793	53.793
b . Temettü	0	0	0	0	0	163.429	204.414	204.414	204.414	204.414	204.414
4 - Kredi Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a . Faizler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b . Anapara Geri Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C - Nakit Farkı (A-B)	61.770	458.513	510.874	563.235	615.595	468.626	416.855	416.855	416.855	416.855	416.855
E - Brüt Nakit Akımı	68.877	465.620	517.981	570.341	622.702	675.062	675.062	675.062	675.062	675.062	675.062

10.5. Proforma Maliyetler

Tablo 10.4: Proforma Maliyetler (TL)

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Toplam Üretim Giderleri	86.457	553.380	588.019	622.659	657.298	691.938	691.938	691.938	691.938	691.938	691.938
Amortismanlar	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096
Toplam Sınai Maliyet	492.553	959.476	994.116	1.028.755	1.063.395	1.098.034	1.098.034	1.098.034	1.098.034	1.098.034	1.098.034
Satış Giderleri	4.167	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Finansman Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satılan Malın Maliyeti	496.720	984.476	1.019.116	1.053.755	1.088.395	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034

10.6. Amortisman Hesabı

Tablo 10.5:Amortisman Hesabı (TL)

AMORTİSMANA TABİ KIYMET	DEĞERİ	AMORTİSMAN	
		ORANI	TUTARI
Bina-İnşaat	1.640.150	2,00%	32.803
Makine-Teçhizat	3.407.976	10,00%	340.798
Taşıtlar-Demirbaşlar	30.000	10,00%	3.000
Diğer	147.479	20,00%	29.496
TOPLAM	5.225.605	7,77%	406.096

AMORTİSMANA TABİ KIYMETLER	DEĞERİ
Sabit Tesis Yatırımı	5.225.605
Finansman Giderleri	0
Amortisman Tabi Sabit Kıymetler Toplamı	5.225.605
(-) Birikmiş Amortismanlar	0
Amortisman Tabi Tutulan Net Kıymet Tutarı	5.225.605
Ortalama Yıllık Amortisman Tutarı	406.096

YILLAR	AMORTİSMAN		YILLAR	AMORTİSMAN	
	TUTAR	BAKİYE		TUTAR	BAKİYE
2017	406.096	4.819.509	2028	406.096	352.448
2018	406.096	4.413.412	2029	352.448	0
2019	406.096	4.007.316	2030	0	0
2020	406.096	3.601.219	2031	0	0
2021	406.096	3.195.123	2032	0	0
2022	406.096	2.789.027	2033	0	0
2023	406.096	2.382.930	2034	0	0
2024	406.096	1.976.834	2035	0	0
2025	406.096	1.570.737	2036	0	0
2026	406.096	1.164.641	2037	0	0
2027	406.096	758.544	Toplam	5.225.605	

HURDA DEĞER HESABI

TL

YATIRIM KALEMİ	DEĞERİ	ORANI	HURDA DEĞERİ
Arsa	0	0,0%	0
Bina-İnşaat	1.640.150	60,0%	984.090
Makine-Teçhizat	3.407.976	10,0%	340.798
Taşıtlar-Demirbaşlar	30.000	10,0%	3.000
Diğer	147.479	5,0%	7.374
TOPLAM	5.225.605	25,55%	1.335.262

10.7. Net Bugünkü Değer ve Geri Ödeme Süresi

Tablo 10.6:Yıllık Net Nakit Akımları ve Geri Ödeme Süresi (%6,5 Iskonto Oranıyla)

TL								ISKONTO : 6,5%	
Yıllar	Sabit Yatırım	İşletme Sermayesi	Vergi Öncesi (Brüt) Kar	Amortisman	Faiz Ödemesi	Vergi Ödemesi	Hurda Değeri	Net Nakit Akım (NNA)	İskonto Edilmiş NNA
2016	3.354.740	0	0	0	0	0	0	(3.354.740)	(3.149.991)
2017	1.870.865	111.552	(337.220)	406.096	0	0	0	(1.913.541)	(1.687.091)
2018	0	7.107	59.524	406.096	0	0	0	458.513	379.580
2019	0	7.107	111.884	406.096	0	0	0	510.874	397.114
2020	0	7.107	164.245	406.096	0	0	0	563.235	411.094
2021	0	7.107	216.605	406.096	0	43.008	0	572.588	392.414
2022	0	7.107	268.966	406.096	0	53.793	0	614.163	395.217
2023	0	0	268.966	406.096	0	53.793	0	621.269	375.390
2024	0	0	268.966	406.096	0	53.793	0	621.269	352.479
2025	0	0	268.966	406.096	0	53.793	0	621.269	330.966
2026	0	0	268.966	406.096	0	53.793	0	621.269	310.767
2027	0	0	268.966	406.096	0	53.793	0	621.269	291.800
2028	0	0	268.966	406.096	0	53.793	0	621.269	273.990
2029	0	0	322.615	352.448	0	64.523	0	610.540	252.825
2030	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	209.986
2031	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	197.170
2032	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	185.136
2033	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	173.837
2034	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	163.227
2035	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	153.265
2036	0	0	675.062	0	0	135.012	1.335.262	1.875.312	499.726
NET BUGÜNKÜ DEĞER									908.899
GERİ ÖDEME SÜRESİ		9 Yıl 1 Ay							
İÇ VERİMLİLİK (IRR)		8,5 %							
FAYDA/MASRAF		1,19							

10.8. Başabaş Noktası

Tablo 10.7: Başabaş Noktası Analizi

ANALİZDE KULLANILAN VERİLER	TL
Toplam İşletme Gelirleri	1.740.000
Toplam İşletme Giderleri	855.495
- Sabit Giderler	162.708
- Değişken Giderler	692.787
Yıllık Amortisman	406.096

TOPLAM İŞLETME GİDERLERİ ÜZERİNDEN B.B.N.	
- K.K.O. OLARAK B.B.N.	16%
- YILLIK SATIŞ HASILATI OLARAK	270.000 TL
- AYLIK ORTALAMA SATIŞ HASILATI OLARAK	22.500 TL
- GÜNLÜK ORTALAMA SATIŞ HASILATI OLARAK	740 TL

11. RİSK DEĞERLENDİRMESİ

11.1. Duyarlılık Analizi

Duyarlılık analizi, risk ve belirsizlik durumlarında projenin karlılığını etkileyen faktörlerde meydana gelecek değişimler karşısında projenin en duyarlı olduğu faktörlerin saptanmasıdır. Proje kapsamında bu faktörler tek tek incelenerek, bunların hangisinde olacak değişikliklerin sonuca en çok etkiyi yapacağı saptanmaktadır.

Buna paralel olarak projenin risk analizinde, işletme gelirlerinde azalış, işletme giderlerinde artış ve yatırım tutarında artış olmak üzere üç kritik değişkenin belirleyici olduğu görülmektedir. Bu nedenle, **üç farklı senaryoda** duyarlılık analizi yapılmıştır.

1.Senaryo –Yıllık işletme gelirleri projede öngörülenden % 10 daha düşük olacaktır.

2.Senaryo –Yıllık işletme giderleri projede öngörülenden %10 daha yüksek olacaktır.

3.Senaryo -Yatırım tutarında projede öngörülenden %10 daha yüksek olacaktır.

Senaryoların sonuçları proje değerleriyle kıyaslamalı olarak aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 11.1: Duyarlılık Analizi Sonuçları Özeti

Net Bugünkü Değer (Proje)	908.899 TL
Net Bugünkü Değer (Senaryo 1)	-112.316 TL
Net Bugünkü Değer (Senaryo 2)	364.727 TL
Net Bugünkü Değer (Senaryo 3)	525.813 TL
İç Verimlilik Oranı (Proje)	%8,50
İç Verimlilik Oranı (Senaryo 1)	%6,24
İç Verimlilik Oranı (Senaryo 2)	%7,32
İç Verimlilik Oranı (Senaryo 3)	%7,57
Geri Ödeme Süresi (Proje)	9 yıl 1 ay
Geri Ödeme Süresi (Senaryo 1)	10 yıl 11 ay
Geri Ödeme Süresi (Senaryo 2)	10 yıl 0 ay
Geri Ödeme Süresi (Senaryo 3)	9 yıl 9 ay
Başabaş Noktası KKO – Amortisman dahil (Proje)	%16
Başabaş Noktası KKO – Amortisman dahil (Senaryo 1)	%19
Başabaş Noktası KKO – Amortisman dahil (Senaryo 2)	%18
Başabaş Noktası KKO – Amortisman dahil (Senaryo 3)	%16

Duyarlılık analizi, risk ve belirsizlik altında proje değerlendirmede önemli bir göstergedir. Bundan dolayı, bir projenin riskliliğinin ortaya konulmasında ilk adımdır. Analiz tek başına bir projenin kabul edilebilirliğine veya riskliliğine rehber olamaz. Ancak duyarlılık analizi bir projenin içerdiği risk ve belirsizliklerin önemine açık bir işaret vererek, kararın aydınlanmasını olanak sağlar.

Yapılan duyarlılık analizinde üç ayrı değişkende yüzde 10'luk olumsuz değişmelerin proje değerlendirme sonuçlarına olan etkisi incelenmiştir. Analiz göstermiştir ki; projenin en duyarlı olduğu değişken işletme gelirleridir. İşletme gelirlerindeki yüzde 10'luk azalma, NBD negatife geçirmekte ve Geri Ödeme Süresini 10 yıl 11 ay'a çıkarmaktadır. Benzer şekilde iç verimlilik oranı da yüzde 6,24'e düşmektedir. Projenin en az duyarlı olduğu değişken yatırım giderleridir.

11.1.1. Duyarlılık Analizi-Gelirlerin %10 Azalması Durumunda (1.Senaryo)

İşletme gelirlerin % 10 azalması durumunda ortaya çıkan sonuca göre oluşan Proforma Gelir Giderleri, Proforma Nakit Akımları ve Projenin Net Bugünkü Değeri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 11.2: Maliyet Tablosu – Gelirler -%10 Azalış

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Toplam Üretim Giderleri	86.457	553.380	588.019	622.659	657.298	691.938	691.938	691.938	691.938	691.938	691.938
Amortismanlar	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096
Toplam Sınai Maliyet	492.553	959.476	994.116	1.028.755	1.063.395	1.098.034	1.098.034	1.098.034	1.098.034	1.098.034	1.098.034
Satış Giderleri	4.167	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Finansman Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satılan Malın Maliyeti	496.720	984.476	1.019.116	1.053.755	1.088.395	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034

Tablo 11.3: Proforma Gelir-Gider Tablosu – Gelirler -%10 Azalış

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
1 - Proje Gelirleri	143.550	939.600	1.017.900	1.096.200	1.174.500	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800
2 - Satılan Malın Maliyeti	496.720	984.476	1.019.116	1.053.755	1.088.395	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034	1.123.034
3 - Brüt Kâr / Zarar	(353.170)	(44.876)	(1.216)	42.445	86.105	129.766	129.766	129.766	129.766	129.766	129.766
4 - Geçmiş Yıllar Zarar Toplamı	0	(398.046)	(399.262)	(399.262)	(356.817)	(270.712)	(140.946)	(11.180)	0	0	0
5 - Geçmiş Yıllar Zarar Mahsubu	0	0	0	42.445	86.105	129.766	129.766	11.180	0	0	0
6 - Kurumlar Vergisi Matrahı	0	0	0	0	0	0	0	118.586	129.766	129.766	129.766
7 - Kurumlar Vergisi Katkısı	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 - Kurumlar Vergisi	20%	0	0	0	0	0	0	23.717	25.953	25.953	25.953
9 - Net Kâr / Zarar	(353.170)	(44.876)	(1.216)	0	0	0	0	94.869	103.813	103.813	103.813
10 - I.Tertip Kanuni Yedek Akçe	5%	0	0	0	0	0	0	4.743	5.191	5.191	5.191
11 - Dağıtılabilir Kâr	0	0	0	0	0	0	0	90.125	98.622	98.622	98.622
12 - I. Kar Payı (Sermayenin %5'i)	0	0	0	0	0	0	0	90.125	98.622	98.622	98.622
13 - Kullanılabilir Kâr	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tablo 11.4: Proforma Nakit Akım Tablosu – Gelirler -%10 Azalış

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
A - Nakit girişleri	143.550	939.600	1.017.900	1.096.200	1.174.500	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800
1. Proje Gelirleri	143.550	939.600	1.017.900	1.096.200	1.174.500	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800
- Yurtiçi Satış Geliri	143.550	939.600	1.017.900	1.096.200	1.174.500	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800	1.252.800
- Yurtdışı Satış Geliri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 - İ.K.D.V.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B - Nakit Çıktıları	97.730	585.487	620.126	654.765	689.405	716.938	716.938	716.938	830.780	841.513	841.513
1 - İşletme Dön.Yatırım Harcamaları	7.107	7.107	7.107	7.107	7.107	0	0	0	0	0	0
2 - İşletme Dönemi Giderleri	90.623	578.380	613.019	647.659	682.298	716.938	716.938	716.938	716.938	716.938	716.938
3 - Zorunlu Ödemeler	0	0	0	0	0	0	0	0	113.843	124.575	124.575
a . Kurumlar Vergisi	0	0	0	0	0	0	0	0	23.717	25.953	25.953
b . Temettü	0	0	0	0	0	0	0	0	90.125	98.622	98.622
4 - Kredi Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a . Faizler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b . Anapara Geri Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C - Nakit Farkı (A-B)	45.820	354.113	397.774	441.435	485.095	535.862	535.862	535.862	422.020	411.287	411.287
E - Brüt Nakit Akımı	52.927	361.220	404.881	448.541	492.202	535.862	535.862	535.862	535.862	535.862	535.862

Tablo 11.5: Yıllık Net Nakit Akımları Ve Geri Ödeme Süresi- Gelirler -%10 Azalış

TL								ISKONTO :	6,5%
Yıllar	Sabit Yatırım	İşletme Sermayesi	Vergi Öncesi (Brüt) Kar	Amortisman	Faiz Ödemesi	Vergi Ödemesi	Hurda Değeri	Net Nakit Akım (NNA)	İskonto Edilmiş NNA
2016	3.354.740	0	0	0	0	0	0	(3.354.740)	(3.149.991)
2017	1.870.865	111.552	(353.170)	406.096	0	0	0	(1.929.491)	(1.701.153)
2018	0	7.107	(44.876)	406.096	0	0	0	354.113	293.152
2019	0	7.107	(1.216)	406.096	0	0	0	397.774	309.199
2020	0	7.107	42.445	406.096	0	0	0	441.435	322.195
2021	0	7.107	86.105	406.096	0	0	0	485.095	332.452
2022	0	7.107	129.766	406.096	0	0	0	528.756	340.258
2023	0	0	129.766	406.096	0	0	0	535.862	323.785
2024	0	0	129.766	406.096	0	23.717	0	512.145	290.567
2025	0	0	129.766	406.096	0	25.953	0	509.909	271.642
2026	0	0	129.766	406.096	0	25.953	0	509.909	255.063
2027	0	0	129.766	406.096	0	25.953	0	509.909	239.496
2028	0	0	129.766	406.096	0	25.953	0	509.909	224.879
2029	0	0	183.415	352.448	0	36.683	0	499.180	206.710
2030	0	0	535.862	0	0	107.172	0	428.690	166.686
2031	0	0	535.862	0	0	107.172	0	428.690	156.513
2032	0	0	535.862	0	0	107.172	0	428.690	146.960
2033	0	0	535.862	0	0	107.172	0	428.690	137.991
2034	0	0	535.862	0	0	107.172	0	428.690	129.569
2035	0	0	535.862	0	0	107.172	0	428.690	121.661
2036	0	0	535.862	0	0	107.172	1.335.262	1.763.952	470.051
NET BUGÜNKÜ DEĞER									(112.316)
GERİ ÖDEME SÜRESİ	10 Yıl 11 Ay								
İÇ VERİMLİLİK (IRR)	6,24 %								
FAYDA/MASRAFA	0,98								

11.1.2. Duyarlılık Analizi-Giderlerin % 10 Artması Durumunda (2.Senaryo)

İşletme giderlerin % 10 artması durumunda ortaya çıkan sonuca göre oluşan Maliyet Tablosu, Proforma Gelir Giderleri, Proforma Nakit Akımları ve Projenin Net Bugünkü Değeri aşağıdaki Tablolarda verilmiştir.

Tablo 11.6: Maliyet Tablosu – Giderler +%10 Artış

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Toplam Üretim Giderleri	95.102	608.718	646.821	684.925	723.028	761.131	761.131	761.131	761.131	761.131	761.131
Amortismanlar	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096	406.096
Toplam Sınai Maliyet	501.199	1.014.814	1.052.918	1.091.021	1.129.124	1.167.228	1.167.228	1.167.228	1.167.228	1.167.228	1.167.228
Satış Giderleri	4.583	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500
Finansman Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satılan Malın Maliyeti	505.782	1.042.314	1.080.418	1.118.521	1.156.624	1.194.728	1.194.728	1.194.728	1.194.728	1.194.728	1.194.728

Tablo 11.7: Proforma Gelir-Gider Tablosu – Giderler +%10 Artış

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
1 - Proje Gelirleri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
2 - Satılan Malın Maliyeti	505.782	1.042.314	1.080.418	1.118.521	1.156.624	1.194.728	1.194.728	1.194.728	1.194.728	1.194.728	1.194.728
3 - Brüt Kâr / Zarar	(346.282)	1.686	50.582	99.479	148.376	197.272	197.272	197.272	197.272	197.272	197.272
4 - Geçmiş Yıllar Zarar Toplam	0	(346.282)	(344.597)	(294.015)	(194.536)	(46.160)	0	0	0	0	0
5 - Geçmiş Yıllar Zarar Mahsubu	0	1.686	50.582	99.479	148.376	46.160	0	0	0	0	0
6 - Kurumlar Vergisi Matrahı	0	0	0	0	0	151.112	197.272	197.272	197.272	197.272	197.272
7 - Kurumlar Vergisi Katkısı 0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 - Kurumlar Vergisi 20%	0	0	0	0	0	30.222	39.454	39.454	39.454	39.454	39.454
9 - Net Kâr / Zarar	(346.282)	0	0	0	0	120.890	157.818	157.818	157.818	157.818	157.818
10 - İ.T.tertip Kanunu Yedek Akçe 5%	0	0	0	0	0	6.044	7.891	7.891	7.891	7.891	7.891
11 - Dağıtılabilir Kâr	0	0	0	0	0	114.845	149.927	149.927	149.927	149.927	149.927
12 - İ. Kar Payı (Sermayenin %5'i)	0	0	0	0	0	114.845	149.927	149.927	149.927	149.927	149.927
13 - Kullanılabilir Kâr	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tablo 11.8: Proforma Nakit Akım Tablosu – Giderler +%10 Artış

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
A - Nakit girişleri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
1. Proje Gelirleri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
- Yurtiçi Satış Geliri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
- Yurtdışı Satış Geliri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 - İ.K.D.V.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B - Nakit Çıktıları	107.503	644.035	682.139	720.242	758.345	788.631	933.699	978.013	978.013	978.013	978.013
1 - İşletme Dön.Yatırım Harcamaları	7.817	7.817	7.817	7.817	7.817	0	0	0	0	0	0
2 - İşletme Dönemi Giderleri	99.686	636.218	674.321	712.425	750.528	788.631	788.631	788.631	788.631	788.631	788.631
3 - Zorunlu Ödemeler	0	0	0	0	0	0	145.068	189.381	189.381	189.381	189.381
a . Kurumlar Vergisi	0	0	0	0	0	0	30.222	39.454	39.454	39.454	39.454
b . Temettü	0	0	0	0	0	0	114.845	149.927	149.927	149.927	149.927
4 - Kredi Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a . Faizler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b . Anapara Geri Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C - Nakit Farkı (A-B)	51.997	399.965	448.861	497.758	546.655	603.369	458.301	413.987	413.987	413.987	413.987
E - Brüt Nakit Akımı	59.814	407.782	456.679	505.575	554.472	603.369	603.369	603.369	603.369	603.369	603.369

Tablo 11.9: Yıllık Net Nakit Akımları Ve Geri Ödeme Süresi-Giderler +%10 Artış

TL								ISKONTO : 6,5%	
Yıllar	Sabit Yatırım	İşletme Sermayesi	Vergi Öncesi (Brüt) Kar	Amortisman	Faiz Ödemesi	Vergi Ödemesi	Hurda Değeri	Net Nakit Akım (NNA)	İskonto Edilmiş NNA
2016	3.354.740	0	0	0	0	0	0	(3.354.740)	(3.149.991)
2017	1.870.865	122.707	(346.282)	406.096	0	0	0	(1.933.758)	(1.704.916)
2018	0	7.817	1.686	406.096	0	0	0	399.965	331.110
2019	0	7.817	50.582	406.096	0	0	0	448.861	348.910
2020	0	7.817	99.479	406.096	0	0	0	497.758	363.304
2021	0	7.817	148.376	406.096	0	0	0	546.655	374.641
2022	0	7.817	197.272	406.096	0	30.222	0	565.329	363.793
2023	0	0	197.272	406.096	0	39.454	0	563.914	340.735
2024	0	0	197.272	406.096	0	39.454	0	563.914	319.939
2025	0	0	197.272	406.096	0	39.454	0	563.914	300.412
2026	0	0	197.272	406.096	0	39.454	0	563.914	282.077
2027	0	0	197.272	406.096	0	39.454	0	563.914	264.861
2028	0	0	197.272	406.096	0	39.454	0	563.914	248.696
2029	0	0	250.921	352.448	0	50.184	0	553.185	229.074
2030	0	0	603.369	0	0	120.674	0	482.695	187.685
2031	0	0	603.369	0	0	120.674	0	482.695	176.230
2032	0	0	603.369	0	0	120.674	0	482.695	165.474
2033	0	0	603.369	0	0	120.674	0	482.695	155.375
2034	0	0	603.369	0	0	120.674	0	482.695	145.892
2035	0	0	603.369	0	0	120.674	0	482.695	136.987
2036	0	0	603.369	0	0	120.674	1.335.262	1.817.957	484.442
NET BUGÜNKÜ DEĞER								364.727	
GERİ ÖDEME SÜRESİ	10 Yıl 0 Ay								
İÇ VERİMLİLİK (IRR)	7,32 %								
FAYDA/MASRAF	1,07								

11.1.3. Duyarlılık Analizi-Yatırım Tutarının %10Artması Durumunda (3.Senaryo)

Yatırım Tutarının %10 artması durumunda ortaya çıkan sonuca göre oluşan Maliyet Tablosu, Proforma Gelir Giderleri, Proforma Nakit Akımları ve Projenin Net Bugünkü Değeri aşağıdaki Tablolarda verilmiştir.

Tablo 11.10: Maliyet Tablosu – Yatırım Tutarının +%10 Artış

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Toplam Üretim Giderleri	86.457	553.380	588.019	622.659	657.298	691.938	691.938	691.938	691.938	691.938	691.938
Amortismanlar	446.706	446.706	446.706	446.706	446.706	446.706	446.706	446.706	446.706	446.706	446.706
Toplam Sınai Maliyet	533.163	1.000.086	1.034.725	1.069.365	1.104.004	1.138.644	1.138.644	1.138.644	1.138.644	1.138.644	1.138.644
Satış Giderleri	4.167	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Finansman Giderleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satılan Malın Maliyeti	537.330	1.025.086	1.059.725	1.094.365	1.129.004	1.163.644	1.163.644	1.163.644	1.163.644	1.163.644	1.163.644

Tablo 11.11: Proforma Gelir-Gider Tablosu – Yatırım Tutarının +%10 Artış

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
1 - Proje Gelirleri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
2 - Satılan Malın Maliyeti	537.330	1.025.086	1.059.725	1.094.365	1.129.004	1.163.644	1.163.644	1.163.644	1.163.644	1.163.644	1.163.644
3 - Brüt Kâr / Zarar	(377.830)	18.914	71.275	123.635	175.996	228.356	228.356	228.356	228.356	228.356	228.356
4 - Geçmiş Yıllar Zarar Toplamı	0	(377.830)	(358.916)	(287.641)	(164.006)	0	0	0	0	0	0
5 - Geçmiş Yıllar Zarar Mahsubu	0	18.914	71.275	123.635	164.006	0	0	0	0	0	0
6 - Kurumlar Vergisi Matrahı	0	0	0	0	11.990	228.356	228.356	228.356	228.356	228.356	228.356
7 - Kurumlar Vergisi Katkısı	0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 - Kurumlar Vergisi	20%	0	0	0	2.398	45.671	45.671	45.671	45.671	45.671	45.671
9 - Net Kâr / Zarar	(377.830)	0	0	0	9.592	182.685	182.685	182.685	182.685	182.685	182.685
10 - İ.Tertip Kanunı Yedek Akçe	5%	0	0	0	480	9.134	9.134	9.134	9.134	9.134	9.134
11 - Dağıtılabilir Kâr	0	0	0	0	9.112	173.551	173.551	173.551	173.551	173.551	173.551
12 - I. Kar Payı (Sermayenin %5'i)	0	0	0	0	9.112	173.551	173.551	173.551	173.551	173.551	173.551
13 - Kullanılabilir Kâr	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tablo 11.12: Proforma Nakit Akım Tablosu – Yatırım Tutarının +%10 Artış

AÇIKLAMALAR / YILLAR	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
KKO	55%	60%	65%	70%	75%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
A - Nakit girişleri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
1. Proje Gelirleri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
- Yurtiçi Satış Geliri	159.500	1.044.000	1.131.000	1.218.000	1.305.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000	1.392.000
- Yurtdışı Satış Geliri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2 - İ.K.D.V.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B - Nakit Çıktıları	97.730	585.487	620.126	654.765	689.405	728.448	936.160	936.160	936.160	936.160	936.160
1 - İşletme Dön.Yatırım Harcamaları	7.107	7.107	7.107	7.107	7.107	0	0	0	0	0	0
2 - İşletme Dönemi Giderleri	90.623	578.380	613.019	647.659	682.298	716.938	716.938	716.938	716.938	716.938	716.938
3 - Zorunlu Ödemeler	0	0	0	0	0	11.510	219.222	219.222	219.222	219.222	219.222
a . Kurumlar Vergisi	0	0	0	0	0	2.398	45.671	45.671	45.671	45.671	45.671
b . Temettü	0	0	0	0	0	9.112	173.551	173.551	173.551	173.551	173.551
4 - Kredi Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a . Faizler	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
b . Anapara Geri Ödemeleri	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C - Nakit Farkı (A-B)	61.770	458.513	510.874	563.235	615.595	663.552	455.840	455.840	455.840	455.840	455.840
E - Brüt Nakit Akımı	68.877	465.620	517.981	570.341	622.702	675.062	675.062	675.062	675.062	675.062	675.062

Tablo 11.13: Yıllık Net Nakit Akımları Ve Geri Ödeme Süresi-Yatırım Tutarının +%10 Artış

TL								ISKONTO : 6,5%	
Yıllar	Sabit Yatırım	İşletme Sermayesi	Vergi Öncesi (Brüt) Kar	Amortisman	Faiz Ödemesi	Vergi Ödemesi	Hurda Değeri	Net Nakit Akım (NNA)	İskonto Edilmiş NNA
2016	3.690.214	0	0	0	0	0	0	(3.690.214)	(3.464.990)
2017	2.057.952	111.552	(377.830)	446.706	0	0	0	(2.100.627)	(1.852.037)
2018	0	7.107	18.914	446.706	0	0	0	458.513	379.580
2019	0	7.107	71.275	446.706	0	0	0	510.874	397.114
2020	0	7.107	123.635	446.706	0	0	0	563.235	411.094
2021	0	7.107	175.996	446.706	0	2.398	0	613.197	420.245
2022	0	7.107	228.356	446.706	0	45.671	0	622.284	400.444
2023	0	0	228.356	446.706	0	45.671	0	629.391	380.298
2024	0	0	228.356	446.706	0	45.671	0	629.391	357.087
2025	0	0	228.356	446.706	0	45.671	0	629.391	335.293
2026	0	0	228.356	446.706	0	45.671	0	629.391	314.829
2027	0	0	228.356	446.706	0	45.671	0	629.391	295.614
2028	0	0	228.356	446.706	0	45.671	0	629.391	277.572
2029	0	0	287.370	387.693	0	57.474	0	617.589	255.744
2030	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	209.986
2031	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	197.170
2032	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	185.136
2033	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	173.837
2034	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	163.227
2035	0	0	675.062	0	0	135.012	0	540.050	153.265
2036	0	0	675.062	0	0	135.012	1.468.788	2.008.838	535.307
NET BUGÜNKÜ DEĞER								525.813	
GERİ ÖDEME SÜRESİ	9 Yıl 9 Ay								
İÇ VERİMLİLİK (IRR)	7,57 %								
FAYDA/MASRAF	1,10								

12. EKLER

Ek-1: Soğuk Hava Deposuna Yönelik Üretici Firma Fiyat Teklifleri

A- Barlas Soğutma Şirketi'nin Fiyat Teklifi. - İzmir

B- Uzman Soğutma Şirketi'nin Fiyat Teklifi.- Mersin

Ek-2: Atmosfer Kontrollü Depoda Bazı Ürünlerin Saklama Süreleri

Ek-1: Soğuk Hava Deposuna Yönelik Üretici Firma Fiyat Teklifleri

A Barlas Soğutma Şirketi'nin Fiyat Teklifi.-

Sayın
TÜRKİYE KALKINMA BANKASI
A.Ş.
TEKNOLOJİ İZLEME VE
ARAŞTIRMA MÜDÜRLÜĞÜ
K. MARAŞ

Barlas®
SOĞUTMA
Soğuk Zincir Uzmanı
444 30 70

Tarih : 8 Şubat 2016
Ref.(-Rev.): 1602.178

İlgili Kişi : Sayın Halil BAŞARIR
İşin Adı / Yeri : Atmosfer Kontrollü Soğuk Hava Tesisi / K.MARAŞ
(K.MARAŞ BELEDİYESİ GÜDÜMLÜ PROJE)
Taban Alanı : 3135 m² – Toplam Hacı : 23513 m³
Fiyatı : 744.070 € Y.Yedi Yüz Kırk Dört Bin Yetmiş EURO ' dur.
Opsiyonu : 10 gün
Teslim Süresi : Karşılıklı görüşme ile belirlenecektir.
Teslim Yeri : Yerinde (Nakliye dahil)
Teslim Şekli : Çalışır Halde
Ödeme Şartları
Karşılıklı görüşme ile belirlenecektir.
(Ödeme günündeki T.C.M.B. Döviz Satış kuru geçerlidir.) KDV döneminde talep edilecektir.
Garanti
Taraftımızdan ürettiği ve montajı yapılan cihazlar harici hasar, hatalı kullanım, düşük veya yüksek voltaja maruz kalma, yetkisiz kişiler tarafından müdahale edilmesi, periyodik bakımlarının zamanında yapılınmaması haricinde iki yıl garantimiz altındadır
Teklifimiz Dışındaki İşler
Her türlü inşaat işleri (yıkma, delme, sıvama, vs.), ana enerji besleme kablosu, ara güç dağıtıcı panosu her cihaza ayrı olmak üzere cihazlar üzerindeki panoya kadar besleme kablosu, dış üniteler için çelik platform, forklift vs. temini, nakliye aracından indirme, montaj alanına yatay ve düşey taşıma işleri

Teklif Kapsamı Btce teknik özellikleri verilen	Miktarı	Birim Fiyatı	T U T A R
Soğuk Depo Cihazları			
PC25NH Model Split Tip 0/+4 °C	13 Adet	8.790 €	114.270 €
PC12DH Model Split Tip -20 °C	4 Adet	8.390 €	33.560 €
PC40NH Model Split Tip 0/+4 °C	3 Adet	14.900 €	44.700 €
<i>Günde 00 ton 0000 net soğutma kapasiteli</i>			
PC12NH Model Split Tip +10 °C	4 Adet	5.800 €	23.200 €
Prefabrik Panel Depo			
10 cm kalınlıkta soğuk depo paneli	6.783,91 m²	29,70 €	201.482 €
15 cm kalınlıkta soğuk depo paneli	895,00 m²	36,00 €	32.220 €
Taban İzolasyon Malzemesi-10 cm XPS (beton,seramik vs. hariçtir.)	3.135,00 m²	9,00 €	28.215 €
Soğuk Depo Kapıları			
220x300 cm net geçişli normal süme tip kapı	6 Adet	1.323 €	7.938 €
220x300 cm net geçişli ısıtıcılı süme tip kapı	2 Adet	1.423 €	2.846 €
PVC Perde (220x300)	8 Adet	262 €	2.096 €
Basınç Dengeleme Cihazı	60 Adet	60 €	3.600 €
LED Etanj Aydınlatma Armatürü (Polikarbonat Kırılmaz Camlı)	131 Adet	59 €	7.729 €
Nakliye Bedeli	1 Adet	15.056 €	15.056 €
Montaj Bedeli	1 Adet	42.658 €	42.658 €
ARA TOPLAM			559.570 €
VAN AMERONGEN Marka Kontrollü Atmosfer Soğuk Odalar için Makina , Teçhizat ve Kapılar	1 Adet	184.500 €	184.500 €
TOPLAM Y.Yedi Yüz Kırk Dört Bin Yetmiş EURO ' dur. KDV HARİÇTİR.			744.070 €

Gökhan BAĞTAŞ

TEKNİK ÖZELLİKLER

SOĞUK DEPO PANELİ							
İç Yüzey	0.55 mm Polyester Boyalı Galvaniz Sac (P-BGS) RAL 9002, antibakteriyel, HACCP uyumlu						
Dış Yüzey	0.55 mm Polyester Boyalı Galvaniz Sac (P-BGS) RAL 9002, antibakteriyel, HACCP uyumlu						
Yüzey Tipi	Saçlara özel makinasıyla form verilmiştir (roll-form), hijyeniktir, toz, kir tutmaz						
Yüzey Koruma	Saçlar montaj öncesine kadar koruyucu polietilen film tabakası ile korunur						
PU Yoğunluğu	En az 42 kg/m ³ yoğunlukta poliüretan enjeksiyon (R141B içermeyen)						
PU Özellikleri	Poliüretan ısı geçirgenlik katsayısı 0,022 W/mK (0,01892 kcal/m ² °C)						
Yanmazlık Sınıfı	Yanmazlık sınıfı DIN 4102'ye göre B2						
Kilit Tipi	Eksantrik kilit (çekme ve kilitleme hareketini yapabilen) ile birbirine kilitlenebilir.						
Köşe Birleşimleri	Köşeler, özel üretim KÖŞE PANELİ ile kilitleyerek montaj edilir.						
Kenar Kesişimleri	Kenar kesişimleri, özel üretim 3 kilitli TE PANELİ ile kilitleyerek montaj edilir.						
Isı İletim	6 cm	8 cm	10 cm	12 cm	15 cm	18 cm	20 cm
Katsayısı (Ku)	0,35 W/m ² K	0,26 W/m ² K	0,21 W/m ² K	0,18 W/m ² K	0,14 W/m ² K	0,12 W/m ² K	0,11 W/m ² K

ZEMİN İZOLASYONU	
Malzeme	Ekstrüde polistren sert köpük (XPS),
Kalınlık	10 cm
Nem İzolasyonu	Nem geçirgenliğini engellemek amacıyla altına ve üstüne kalın polietilen naylon serilir
Beton/Çelik Hasır	Tarafınızdan üzerine çelik hasır ve beton dökülecektir

SÜRME TİP SOĞUK DEPO KAPISI	
İç Yüzey	2 mm kalınlıkta cam elyaftakviyeli polyester CTP, antibakteriyel, HACCP uyumlu
Dış Yüzey	2 mm kalınlıkta cam elyaftakviyeli polyester CTP, antibakteriyel, HACCP uyumlu
PU Yoğunluğu	En az 44 kg/m ³ yoğunlukta poliüretan enjeksiyon (R141B içermeyen)
Kanat	Kanat ısı yalıtımlı özel alüminyum profilden yekpare PU enjeksiyon
Contalar	Alüminyum çift sıra kanala yerleştirilmiş kauçuk D profil
Kasa	Kapı kasası ısı yalıtımlı özel alüminyum profilden paslanmaz saca desteklenerek üretilir. Kapı girişinde boyalı galvaniz bariyerler standarttır.
Kapı Kolları	Dışarıdan ve içeriden açma kolları tamamen paslanmaz olarak dizayn edilmiştir.
Ray Sistemi	Kapı üstten alüminyum ray, duvardan alüminyum kızak sistemi ile çalışır Kanat açılırken yerden kalkıp kasadan uzaklaşmaktadır
Isıtıcı	-10°C ve daha altındaki oda sıcaklıkları için ısıtıcı sistemlidir.

PC25NH Model Split Tip

• KOMPRESÖR

Marka (Garanti)	Bitzer (2 yıl) - Copeland (2 yıl) - Frascold (5 yıl) - Dorin (5 yıl)
Tipi	Yarı-Hermetik
Menşei	Almanya veya İtalya
Çalışma Şartları	-5 / +50°C
Soğ. Kapasitesi	26800 W (EN 12900 Standart)
Gücü	15 HP
Besleme Gerilimi	400V 50Hz 3~
Toplam Güç	21,1 kVA

• KONDENSER

Markası / Menşei	Karyer veya Friterm / Türkiye
Tipi	Bakır Boru Alüminyum Kanatlı, Hava Soğutmalı
Çalışma Sıcaklığı	+50°C
Fan Markası	EBM
Kond.Fan Menşei	Almanya
Kond.Fan Miktarı	2 adet
Kond.Fan Çapı	ø500 mm
Kond.Fan Kontrol	Basınca bağlı HIZ Kontrollü

• EVAPORATÖR

Markası	Karyer veya Friterm / Türkiye
Tipi	Bakır Boru Alüminyum Kanatlı
Çalışma Sıcaklığı	-5°C
Evap.Fan Markası	EBM
Evap.Fan Menşei	Almanya
Evap.Fan Miktarı	3 adet
Evap.Fan Çapı	ø500 mm
Evap.Fan Kontrol	Dijital mikrosesör ile

• OTOMASYON

Dijital Kontrol	Carel Mastercella veya Dixell Coolmate kumanda paneli
Ekspansiyon Valf	Danfoss marka Termostatik Ekspansiyon Valf (MOP'lu)
Fan Hız Kontrol	Danfoss marka Fan Hız Kontrol cihazı
Basınç Kontrol	Danfoss marka Presostatlar

• ELEKTRİKSEL DONANIM

Tüm elektrik aksamında kullanılan malzeme Schneider Electric markalı olup, kompresör grubu üzerindeki tablo içerisinde düzenlenmiştir.

PC12DH Model Split Tip

• KOMPRESÖR

Marka (Garanti)	Bitzer (2 yıl) - Copeland (2 yıl) - Frascold (5 yıl) - Dorin (5 yıl)
Tipi	Yarı-Hermetik
Menşei	Almanya veya İtalya
Çalışma Şartları	-25 / +50 °C
Soğ.Kapasitesi	12130 W (EN 12900 Standart)
Gücü	14 HP
Besleme Gerilimi	400V 50Hz 3~
Toplam Güç	16,3 kVA

• KONDENSER

Markası / Menşei	Karyer veya Friterm / Türkiye
Tipi	Bakır Boru Alüminyum Kanatlı, Hava Soğutmalı
Çalışma Sıcaklığı	+50°C
Fan Markası	EBM
Kond.Fan Menşei	Almanya
Kond.Fan Miktarı	2 adet
Kond.Fan Çapı	ø450 mm
Kond.Fan Kontrol	Basınca bağlı HIZ Kontrollü

• EVAPORATÖR

Markası	Karyer veya Friterm / Türkiye
Tipi	Bakır Boru Alüminyum Kanatlı
Çalışma Sıcaklığı	-25°C
Evap.Fan Markası	EBM
Evap.Fan Menşei	Almanya
Evap.Fan Miktarı	3 adet
Evap.Fan Çapı	ø450 mm
Evap.Fan Kontrol	Dijital mikroprosesör ile

• OTOMASYON

Dijital Kontrol	Carel Mastercella veya Dixell Coolmate kumanda paneli
Ekspansiyon Valf	Danfoss marka Termostatik Ekspansiyon Valf (MOP'lu)
Fan Hız Kontrol	Danfoss marka Fan Hız Kontrol cihazı
Basınç Kontrol	Danfoss marka Presostatlar

• ELEKTRİKSEL DONANIM

Tüm elektrik aksamında kullanılan malzeme Schneider Electric markalı olup, kompresör grubu üzerindeki tablo içerisinde düzenlenmiştir.

PC40NH Model Split Tip

• KOMPRESÖR

Marka (Garanti)	Bitzer (2 yıl) - Copeland (2 yıl) - Frascold (5 yıl) - Dorin (5 yıl)
Tipi	Yarı-Hermetik
Menşei	Almanya veya Italya
Çalışma Şartları	-5 / +50 °C
Soğ. Kapasitesi	47400 W (EN 12900 Standart)
Gücü	30 HP
Besleme Gerilimi	400V 50Hz 3~
Toplam Güç	31,5 kVA

• KONDENSER

Markası / Menşei	Karyer veya Friterm / Türkiye
Tipi	Bakır Boru Alüminyum Kanatlı, Hava Soğutmalı
Çalışma Sıcaklığı	+50°C
Fan Markası	EBM
Kond.Fan Menşei	Almanya
Kond.Fan Miktarı	3 adet
Kond.Fan Çapı	ø630 mm
Kond.Fan Kontrol	Basınca bağlı HIZ Kontrollü

• EVAPORATÖR

Markası	Karyer veya Friterm / Türkiye
Tipi	Bakır Boru Alüminyum Kanatlı
Çalışma Sıcaklığı	-5°C
Evap.Fan Markası	EBM
Evap.Fan Menşei	Almanya
Evap.Fan Miktarı	5 adet
Evap.Fan Çapı	ø500 mm
Evap.Fan Kontrol	Dijital mikroprosessor ile

• OTOMASYON

Dijital Kontrol	Carel Mastercella veya Dixell Coolmate kumanda paneli
Ekspansiyon Valf	Danfoss marka Termostatik Ekspansiyon Valf (MOP'lu)
Fan Hız Kontrol	Danfoss marka Fan Hız Kontrol cihazı
Basınç Kontrol	Danfoss marka Presostatlar

• ELEKTRİKSEL DONANIM

Tüm elektrik aksamında kullanılan malzeme Schneider Electric markalı olup, kompresör grubu üzerindeki tablo içerisinde düzenlenmiştir.

PC12NH Model Split Tip

• KOMPRESÖR

Marka (Garanti)	Bitzer (2 yıl) - Copeland (2 yıl) - Frascold (5 yıl) - Dorin (5 yıl)
Tipi	Yarı-Hermetik
Menşei	Almanya veya İtalya
Çalışma Şartları	-5 / +50 °C
Soğ.Kapasitesi	14230 W (EN 12900 Standart)
Gücü	7 HP
Besleme Gerilimi	400V 50Hz 3~
Toplam Güç	12,3 KVA

• KONDENSER

Markası / Menşei	Karyer veya Friterm / Türkiye
Tipi	Bakır Boru Alüminyum Kanatlı, Hava Soğutmalı
Çalışma Sıcaklığı	+50°C
Fan Markası	EBM
Kond.Fan Menşei	Almanya
Kond.Fan Miktarı	2 adet
Kond.Fan Çapı	ø450 mm
Kond.Fan Kontrol	Basınca bağlı HIZ Kontrollü

• EVAPORATÖR

Markası	Karyer veya Friterm / Türkiye
Tipi	Bakır Boru Alüminyum Kanatlı
Çalışma Sıcaklığı	-5°C
Evap.Fan Markası	EBM
Evap.Fan Menşei	Almanya
Evap.Fan Miktarı	2 adet
Evap.Fan Çapı	ø450 mm
Evap.Fan Kontrol	Dijital mikroprosesör ile

• OTOMASYON

Dijital Kontrol	Carel Mastercella veya Dixell Coolmate kumanda paneli
Ekspansiyon Valf	Danfoss marka Termostatik Ekspansiyon Valf (MOP'lu)
Fan Hız Kontrol	Danfoss marka Fan Hız Kontrol cihazı
Basınç Kontrol	Danfoss marka Presostatlar

• ELEKTRİKSEL DONANIM

Tüm elektrik aksamında kullanılan malzeme Schneider Electric markalı olup, kompresör grubu üzerindeki tablo içerisinde düzenlenmiştir.

B Uzman Soğutma Şirketi'nin Fiyat Teklifi

Mersinlipe Mah. 5113 Sok. No:36 - Mersin
Tel: 0324 336 32 36 Faks: 0324 336 39 23
Gsm: 0533 5015001

Firma / Company : TÜRKİYE KALKINMA BANKASI KAHRAMANMARAŞ SOĞUK DEPO
Yetkili Kişi / Person : Halil BAŞARIR
Gönderen / From : Erhan BAŞIBÜYÜK
Tarih / Date : 05.02.2016
Konu / Re : Soğuk Hava Depo Tesisi kurulması
Telefon No / Phone :
Faks no / Fax :

Sayın Halil BAŞARIR

KAHRAMANMARAŞ / GÜDÜMLÜ' de tesis edilecek olan soğuk hava depolarımızın poliüretan dolgulu sandviç panel izolasyonu ve soğutma cihazları ile ilgili teklifimizi ekte değerlendirmenize sunarız.

Teklif ettiğimiz çatı, cephe ve soğuk depo sistem imalatlarımızda kullanılan tüm ekipmanlar korularında kaliteleri ile kendilerini ispatlamış markalardır.

Teklifimizi olumlu değerlendireceğinizi ümit eder, sunduğumuz tüm ürün ve hizmetleri ISO- 9001-2000 Kalite Yönetim Sistemi bilincinde gerçekleştireceğinizi ve sizlere daima daha iyiyi sunma gayreti içinde olduğumuzu hatırlatırız.

Teklifimiz yaklaşık olarak hesaplanmış olup, ruhsat ve uygulam a projelerinin yapılmasından sonra net fiyat teklifimiz tarafınıza sunulacaktır.

Saygılarımızla

Erhan BAŞIBÜYÜK

EK : Teklif Mektubu

1. İŞİN TANIMI

Teklifimiz Aşağıda Nitelikleri Bulunan **TEKNOPANEL** Marka **RI-3S 50** Çatı Paneli, **WI-NH 50** Cephe Paneli, **CI-S 100** ve **150** Soğuk Depo Panelleri ile tesisinizin kurulmasına kapsamaktadır.

2. NİTELİKLERİ

2.1. PANELLER

Günümüzün son teknolojisi olan tüm gıda kodeksleri ve HACCP kurallarına tam anlamıyla uyumlu Konteyner hat üretimini olan (**PIR %100 ALEV YAYMAZ PANEL**) Endüstriyel Sandwich panellerle oluşturulacaktır.

Panelleri dışı-erkek formunda birbirine gerektiğinde demonte edilebilir.

Panellerin montaj sonrası sökülme üzere koruyucu folyo ile kaplıdır.

2.2 ZEMİN İZOLASYONU

40 Kg/ m³ Yoğunluğunda 6 Cm. Sprey Poliüretan. (Soğuk Muhafaza Odaları)

40 Kg/ m³ Yoğunluğunda 10 Cm. Sprey Poliüretan. (Donmuş Muhafaza Odaları)

2.4 SOĞUK DEPO KAPILARI

220 x 280 Net Geçiş Ölçülerinde PFI Marka Control Atmosfer Soğuk Muhafaza Kapısı.

220 x 280 Net Geçiş Ölçülerinde PFI Marka Soğuk Muhafaza Kapısı.

220 x 280 Net Geçiş Ölçülerinde PFI Marka Donmuş Muhafaza Kapısı.

300 x 300 Net Geçiş Ölçülerinde STERTIL Marka Rampa Kapıları.

200 x 250 STERTIL Marka Hidrolik Yükleme Rampaları.

350 x 350 STERTIL Marka Hidrolik Yükleme Rampa Körükleri.

3. FİYAT

BETONARME İNŞAAT VE PREFABRİK KARGAS

SIRA NO	ÜRÜN TANIMI	PANEL ÖLÇÜLERİ	TİP	M ² MTÜL	BİRİM FİYAT	TOPLAM FİYAT
1	Betonarme İnşaat İmalatları			3.313,00		545.000,00 \$
2	Precast Concrete Manufacturing and			3.313,00		130.000,00 \$
				TOTAL PRICE		675.000,00 \$

ÇATI VE CEPHE KAPLAMA PANELİ

SIRA NO	ÜRÜN TANIMI	PANEL ÖLÇÜLERİ	TİP	M ² MTÜL	BİRİM FİYAT	TOPLAM FİYAT
1	50 mm Poliüretan Dolgulu Çatı Kaplama			3.327,40	17,00 \$	56.565,80 \$
2	50 mm Poliüretan Dolgulu Parapet			590,00	17,00 \$	10.030,00 \$
3	Panel Montaj Aksesuar.			3.917,40	2,00 \$	7.834,80 \$
4	Panel Montaj (İşçilik)			3.917,40	3,00 \$	11.752,20 \$
				TOPLAM		86.182,80 \$

SOĞUK DEPO PANELLERİ

SIRA NO	ÜRÜN TANIMI	PANEL ÖLÇÜLERİ	TİP	M ² MTÜL	BİRİM FİYAT	TOPLAM FİYAT
1	100 mm Poliüretan Yalıtımlı Her İki Yüzü 0,50 mm Kalınlığında Polyester Boyalı Galvaniz Sac Kaplı CI-S 100			7.282,00	27,00 \$	196.614,00 \$
2	150 mm Poliüretan Yalıtımlı Her İki Yüzü 0,50 mm Kalınlığında Polyester Boyalı Galvaniz Sac Kaplı CI-S 150			941,00	35,00 \$	32.935,00 \$
3	Panel Montaj Ekipmanları			8.223,00	5,00 \$	41.115,00 \$
4	Panel Montaj (İşçilik)			8.223,00	7,00 \$	57.561,00 \$
				TOPLAM		328.225,00 \$

KAPILAR VE ZEMİN İZOLASYONU

SIRA NO	ÜRÜN TANIMI	PANEL ÖLÇÜLERİ	TİP	M ² MTÜL	BİRİM FİYAT	TOPLAM FİYAT
1	220 x 280 C.A.Depo Kapısı SBT 12		5 Adet		4.500,00 \$	22.500,00 \$
2	220 x 280 S. Muhafaza Kapısı STN9		4 Adet		3.000,00 \$	12.000,00 \$
3	220 x 280 D.Muhafaza Kapısı SBT 12		2 Adet		3.500,00 \$	7.000,00 \$
4	300 x 300 Seksiyonel Kapı		4 Adet		3.000,00 \$	12.000,00 \$
5	200 x 250 Hidrolik Rampa		2 Adet		5.000,00 \$	10.000,00 \$
6	340 x 340 Köruk		2 Adet		1.750,00 \$	3.500,00 \$
7	6 Cm. Sprey Poliüretan Zemin İzolasyonu		M2	2.320,00	18,00 \$	41.760,00 \$
8	10 Cm. Sprey Poliüretan Zemin İzolasyonu		M2	282,00	25,00 \$	7.050,00 \$
TOPLAM						115.810,00 \$

SOĞUTMA CİHAZLARI

NO	ÜRÜN TANIMI	PANEL ÖLÇÜLERİ	TİP	M ² MTÜL	BİRİM FİYAT	TOPLAM FİYAT
1	Merkezi Sistem Soğutma Grubu	CRS / 4*2110	Adet	2		
2	Split Sistem Çift Rejimli Soğutma Grubu	FE/FS 1620 SZ	Adet	2		
3	Split Sistem Hızlı Soğutma Grubu	FF / CS 2110 SZ	Adet	1		
4	Evaporatör	PSE 50,41.8	Adet	4		
5	Evaporatör	PSE 50,41.6	Adet	18		
6	Evaporatör	PSE 50,32.6	Adet	10		
7	Nemlendirme Cihazı	PSE 50,32.6	Adet	32		
8	Co2 Kontrollü Havalandırma Sistemi		Adet	6		
9	Digital Kontrol Paneli		Adet	11		
10	Bilgisayar Kontrollü Uzaktan Kumanda Sistemi		Adet	1		
11	Montaj Ekipmanları		Set	32		
12	Kontrol Atmosfer Sistemi (5 Oda İçin)		Set	1		
TOPLAM						666.700,00 \$

BETONARME İNŞAAT VE PREFABRİK KARGAS :	675.000,00 \$
ÇATI VE CEPHE KAPLAMA PANELLERİ :	86.182,80 \$
SOĞUK DEPO PANELLERİ :	328.225,00 \$
KAPILAR VE ZEMİN İZOLASYONU :	115.810,00 \$
SOĞUTMA CİHAZLARI :	666.700,00 \$
TRAFO + JENERATÖR VE ELEKTRİK SİSTEMİ :	350.000,00 \$
	2.221.917,80 \$

4. ÖDEME ŞEKLİ

Karşılıklı görüşmeler ile belirlenecektir.

5. TESLİM SÜRESİ.

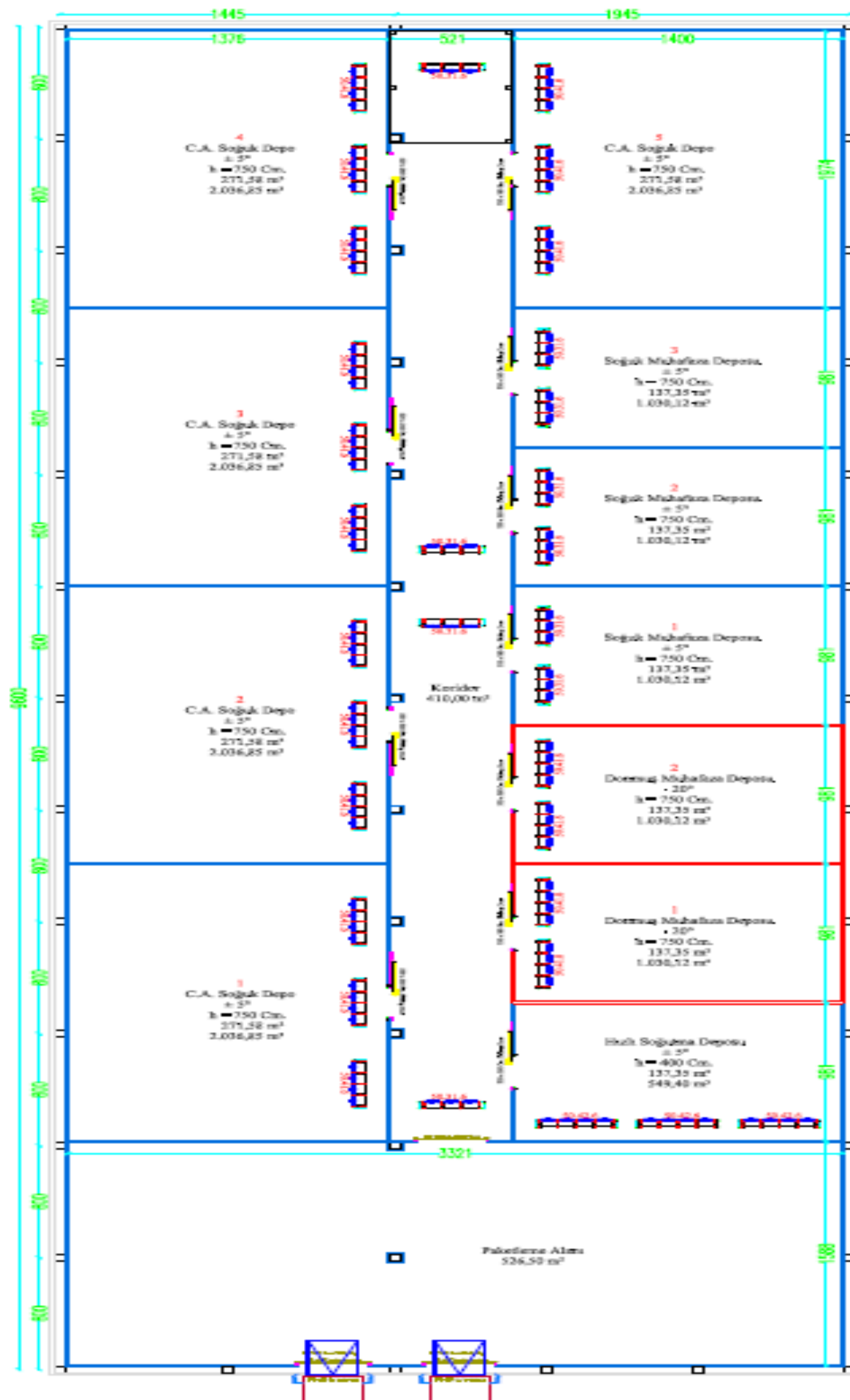
Teslim süresi sözleşme tarihinden itibaren 210 iş günüdür.

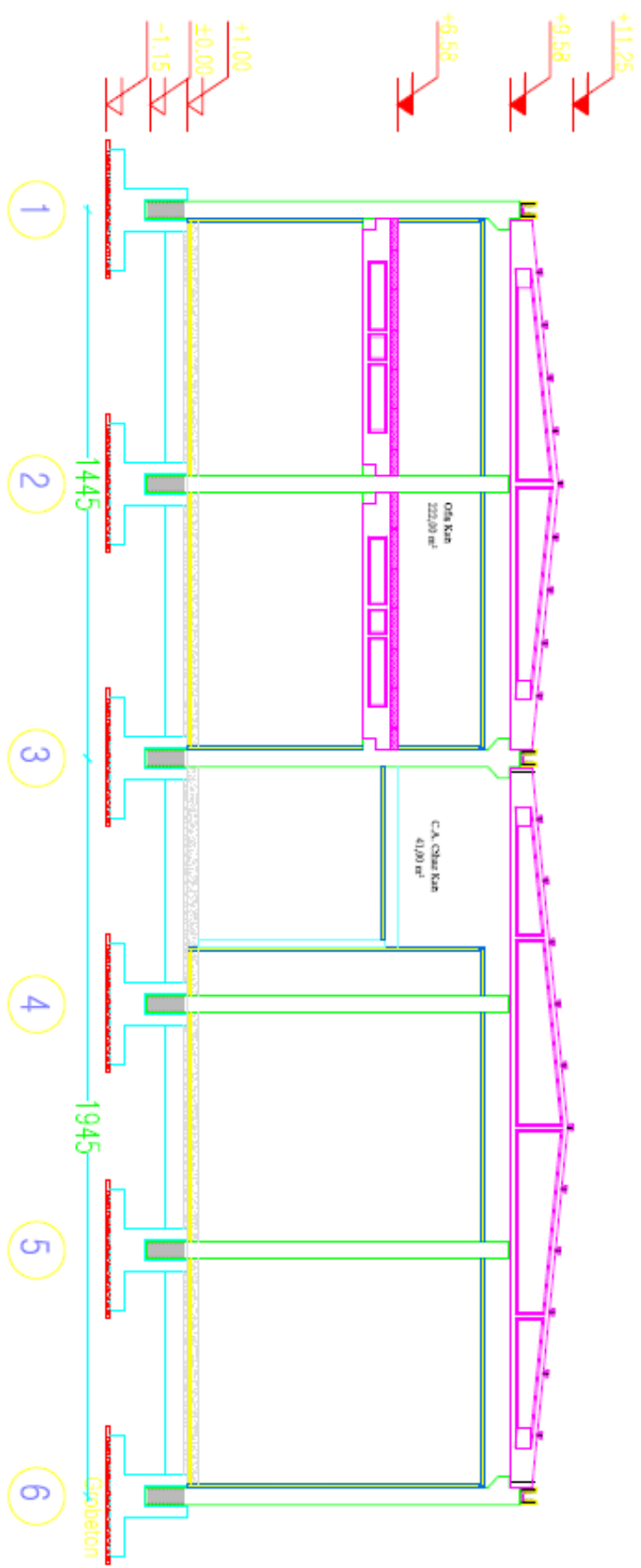
6. GARANTİ ŞARTLARI.

İmalatına gerçekleştirmiş olduğumuz soğuk depoları herhangi bir fiziksel hasar dışında tüm sızdırmazlıklar karşı kuruluşumuz tarafından 2 (iki) yıl servis garantimiz altındadır. Firmamızın bilgisi dışında ve / veya yetkisiz personelin ürünlere müdahale etmesi durumunda garanti geçersiz olacaktır.

7. OPSİYON.

8. TEKLİFİMİZ HARİCİ HUSULAR.

Ek-2: Atmosfer Kontrollü Depoda Bazı Ürünlerin Saklama Süreleri

ELMA	AVOKADO
± 5-10 ay	± 50 gün
KİVİ	BROKOLİ
± 7 ay	6-8 hafta
ARMUT	PIRASA
± 5-8 ay	± 5 ay
ERİK	KARNABA HAR
± 80 gün	6-8 hafta
SEFTALİ	BRÜKSEL LAHANASI
± 70 gün	± 3 ay